בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

סֵפֶר

# עֲצָתוֹ אֱמוּנָה

בְּרִיוְון פוּן חִיזוּק, אֱמוּנָה און פְּרַאקְטִישֶׁע עֵצוֹת פַאר'ן לֶעבְּן, גֶעשְׁרִיבְּן דוּרְךְ רֹאשׁ יְשִׁיבַת תִּפְאֶרֶת הַתּוֹרָה בְּרֶסְלֶב

אִידִישׁ

## פַּרְשַׁת רְאֵה

תש"פ

היכל הקודש

צו באקומען וועכענטליך די עצתו אמונה רופט: 718-387-2691

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

| | |
|---|---|
| **היכל הקודש קרית ברסלב ליבערטי**<br>Heichal Hakodesh<br>Kiryas Breslev<br>181 Huschke Road<br>Liberty NY 12747 | **היכל הקודש וויליאמסבורג**<br>Heichal Hakodesh<br>Williamsburg<br>27 Skillman Street<br>Brooklyn NY 11205<br>1-718-384-1652 |
| **היכל הקודש קרית יואל**<br>Heichal Hakodesh<br>Kiryas Joel<br>8 Hayes Ct.<br>Monroe NY 10950<br>1-845-467-5299 | **היכל הקודש קרית יואל**<br>Heichal Hakodesh<br>Kiryas Joel<br>8 Premishlan Way.<br>Monroe NY 10950<br>1-845-243-0563 |
| **היכל הקודש בארא פארק**<br>Heichal Hakodesh<br>Boro Park<br>1011 41 Street<br>Brooklyn NY 11219<br>1-718-384-1652 | **היכל הקודש מאנסי**<br>Heichal Hakodesh<br>Monsey<br>32 Dolson Road<br>Monsey NY 10952<br>1-347-733-7551 |

Visit Our Web Site:
www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

| | |
|---|---|
| **קול ברסלב**<br>**212-444-9191** | **חיזוק פאר די אידישע שטוב**<br>**212-444-9169** |

## חיזוק יומי

**צו באקומען די חיזוק יומי**

| | |
|---|---|
| **אימעיל**<br>chizikyomi@gmail.com | **טעלעפאון מעסידזשינג**<br>347-630-2876 |

# עֲצָתוֹ אֱמוּנָה


מֶעג מֶען אוּנְטֶערְשְׁנַיידְן דִי פֵּיאוֹת וָואס וַואקְסְן לַאנְג? ........... א

הָאט דֶער רֶבִּי גֶעלָאזְט זַיינֶע מֶענְטְשְׁן זַיין מְלַמְדִים? .............. ד

מֶעג אִיךְ אַוֶועקְגֶעבְּן הַאלְבּ פוּן מַיין גֶעלְט צוּ דְרוּקְן סְפָרִים? ..... ז

מֶעג מֶען בֶּעטְן שַׁבָּת אוֹיף פַּרְנָסָה? .............................. ט

וִוי אַזוֹי קֶען אִיךְ זַיין רוּאִיג אַז אִיךְ וֶועל נִישְׁט פַאלְן נָאךְ דִי חֲתוּנָה? .............................. י

פַארְוָואס הָאבּ אִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן מֶער פַאלְן נָאכְ'ן טְרֶעפְן מַיין שִׁידוּךְ? .............................. טו

וִוי אַזוֹי קֶען מֶען צֶערַייסְן דֶעם הֵיילִיגְן גִלְיוֹן? ........................ יז

וִוי אַזוֹי וֶועט מֶען זִיךְ אַרוֹיס פוּן פְּחָדִים אוּן חֲשָׁדוֹת? .............. כד

אִיז אֱמֶת אַז וֶוער עֶס קוּמְט נִישְׁט אוֹיף אוּמַאן גְלוֹיבְּט נִישְׁט אִין בַּאשֶׁעפֶער? .............................. כח

# אִישׁ אֱמוּנוֹת


יֶעדֶע קְלֵיינִיקֵייט אִיז זֵייעֶר חָשׁוּב בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן ...............א
דֶער גַּבָּאַי פוּן בֵּית הַמֶּדְרָשׁ דַארְף ווִיסְן ווָאס עֶר הָאט צוּ טוּן ....ג
פִירְן דֶעם בֵּית הַמֶּדְרָשׁ אַזוֹי ווִי מוֹהֲרָא״שׁ הָאט אַוֶועקְגֶעשְׁטֶעלְט ..........................................................ד
מְחַנֵּךְ זַיין דִי קִינְדֶער אַז לֶערְנֶען גְּמָרָא אִיז אַ חֵלֶק פוּנֶעם לֶעבְּן .ו
מֵיידְלֶעךְ זָאלְן נִישְׁט שְׁמוּעֶסְן צְווִישְׁן זִיךְ וֶועגְן שִׁידוּכִים........ח
ווִי אַזוֹי ״בֵּית פֵּיגָא״ תַּלְמִידוֹת דַארְפְן זִיךְ פִירְן.........................ח
אוּנְזֶער עֵצָה אִיז שְׁרֵייעֶן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן ..........................י
זִיךְ דוּרְכְרֶעדְן מִיטְ׳ן מְנַהֵל אָדֶער מְנַהֶלֶת..........................יא
דָאס לֶעבְּן אוֹיף דִי וֶועלְט אִיז גֶעוָואנְדְן אִינֶעם מֶענְטְשׁ .........יב
צוּ הָאבְּן אַ גוּטֶע שָׁלוֹם בַּיִת, דַארְף מֶען זַיין אַ וַותְּרָן אִין שְׁטוּב יד
עֶס אִיז אַ זְכוּת צוּ הֶעלְפְן דֶעם רֶבִּי׳ן אוֹיפְבּוֹיעֶן דִי מוֹסְדוֹת ....טו
זָאלְסְט זִיךְ נִישְׁט שֶׁעמֶען מִיט דַיין מַאמֶע........................... טז
מַאךְ זִיךְ שִׁיעוּרִים אִינֶעם רֶבִּינְ׳ס סְפָרִים, אִין אֲשֶׁר בַּנַּחַל.........יז
״עֲצָתוֹ אֱמוּנָה״ זָאל זַיין דַיין עֶרְשְׁטֶער שִׁיעוּר .......................יח
בַּאשֶׁעפֶער, שַׁבָּת אִיז מַיין עֶרְגְסְטֶע טָאג............................יח
הֶעלְף מִיר דְרוּקְן אֲשֶׁר בַּנַּחַל .............................................כ
לֵיין דִי בְּרִיוו, וֶועסְטוּ ווִיסְן ווִי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן .....................כ

# עֲצָתוֹ אֱמוּנָה

**מֶעג מֶען אוּנְטֶערְשְׁנַיידְן דִי פֵּיאוֹת וָואס וַואקְסְן לַאנְג?**

**שְׁאֵלָה:**

לְכָבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אַ גְרוֹיסְן יְיַשֵׁר כֹּחַ פַאר אַלֶע שִׁיעוּרִים אוּן בְּרִיווּ. אִיךְ הָאבּ גֶעלֶיינְט דֶעם בְּרִיווּ [דֶער בְּרִיווּ אִיז בֵּייגֶעלֶייגְט צוּם סוֹף פוּן דֶעם בְּרִיווּ] וָואס דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א הָאט גֶעשְׁרִיבְּן שְׁטְרֶענְג אוּן שַׁארְף אִיבֶּער דֶעם אִיסוּר פוּן שְׁנַיידְן אָדֶער צוּפּוּצְן דִי בָּארְד, מַיין פְרַאגֶע אִיז וֶועגְן שְׁנַיידְן דִי פֵּיאוֹת אוֹיבּ עֶס וַואקְסְט צוּ לַאנְג. אִיךְ וֵויים אַז עֶס אִיז דָא וֶועלְכֶע רִירְן נִישְׁט צוּ דִי פֵּיאוֹת אוּן שְׁנַיידְן עֶס נִישְׁט אוּנְטֶער אֲפִילוּ וֶוען עֶס וַואקְסְט לַאנְג, אוּן אַנְדֶערֶע פִירְן זִיךְ יָא צוּ שְׁנַיידְן, וְויל אִיךְ וִויסְן וָואס אוּנְזֶער מִנְהָג אִיז בַּיי דֶעם.

אוֹיךְ וִויל אִיךְ וִויסְן אוֹיבּ מֶען מֶעג שְׁנַיידְן דִי שְׁנוֹיצְן הֶעכֶער דִי מוֹיל.

יְיַשֵׁר כֹּחַ פַאר אַלֶעס

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב׳ פַּרְשַׁת רְאֵה, כ׳ מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

**לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיווּ.

דִי תְּשׁוּבָה אִיז נִישְׁט גֶעשְׁרִיבְּן שְׁטְרֶענְג אוּן שַׁארְף, דָאס אִיז גֶעשְׁרִיבְּן וֵוייךְ אוּן הַארְצִיג, אֵיין שְׁטִיק רַחֲמָנוּת; אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט, וֶוען מֶען בְּרֶענְגְט אַרַיין שֵׂכֶל אִין מֶענְטְשְׁן זַיי זָאלְן וִויסְן וִוי אַזוֹי צוּ לֶעבְּן מִיטְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן - דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע רַחֲמָנוּת, נִישְׁט וָואס זֶעט אוֹיס וִוי רַחֲמָנוּת מֵיינְט רַחֲמָנוּת, רַחֲמָנוּת אִיז אַז מֶען בְּרֶענְגְט צוּרִיק דֶעם מֶענְטְשׁ צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז): "מִי שֶׁהוּא רַחֲמָן, הוּא יָכוֹל לִהְיוֹת מַנְהִיג", וֶוער קֶען זַיין אַ מַנְהִיג יִשְׂרָאֵל? דֶער וָואס הָאט רַחְמָנוּת אוֹיף אִידִישֶׁע קִינְדֶער, "כִּי עִקַּר הָרַחֲמָנוּת הוּא כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ נוֹפְלִין, חַס וְשָׁלוֹם, בַּעֲווֹנוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי זֶהוּ הָרַחֲמָנוּת הַגָּדוֹל מִכָּל מִינֵי רַחֲמָנוּת", וַוייל דֶער עִיקָר רַחְמָנוּת אִיז וֶוען אִידִישֶׁע קִינְדֶער פַאלְן אַרָאפּ אִין עֲבֵירוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן, דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע רַחְמָנוּת פוּן אַלֶע רַחְמָנוּת. אוּן דֶער רֶבִּי אִיז מַסְבִּיר: "וּבֶאֱמֶת, מֵהֵיכָן בָּאִים לַעֲווֹנוֹת, חַס וְשָׁלוֹם", וִוי אַזוֹי קֶען מֶען אַרוֹיס נֶעמֶען אִידִישֶׁע קִינְדֶער פוּן עֲבֵירוֹת? וַוייל בֶּאֱמֶת פוּן וִוי קוּמְט בִּכְלַל צוּ אַ מֶענְטְשׁ עֶר זָאל זִינְדִיגְן חַס וְשָׁלוֹם? "הוּא רַק עַל יְדֵי שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת", דָאס אִיז נָאר וַוייל עֶר וֵוייסְט נִישְׁט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט אִים, אַזוֹי וִוי חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (סוֹטָה ג.): "אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת", אַ מֶענְטְשׁ זִינְדִיגְט נִישְׁט נָאר נָאכְדֶעם וָואס עֶס גֵייט אַריין אִין אִים אַ רוּחַ שְׁטוּת, עֶר מֵיינְט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זֶעט נִישְׁט וָואס עֶר טוּט, עֶר מֵיינְט אַז עֶר אִיז שׁוֹין סַיי וִוי פַארְפַאלְן וְכוּ׳, "וְזֶהוּ הָרַחֲמָנוּת הַגָּדוֹל מִן הַכֹּל, שֶׁצְּרִיכִין לְרַחֵם עָלָיו לְהַכְנִיס בּוֹ דַּעַת", מִמֵּילָא אִיז דָאס דִי גְרֶעסְטֶע רַחְמָנוּת, מֶען זָאל אַריין בְּרֶענְגֶען אִין אִים דַּעַת, עֶר זָאל וִויסְן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אִים נָאךְ אַלְץ לִיבּ אוּן עֶר קֶען נָאךְ תְּשׁוּבָה טוּן, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט (תְּהִלִּים מא, ב): "אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל", וואוּיל אִיז דֶעם וָואס בְּרֶענְגְט אַריין שֵׂכֶל אִין אַן אָרֶעמַאן, "כִּי 'אֵין עָנִי אֶלָּא מִן הַדַּעַת (נְדָרִים מא.)' וּצְרִיכִין לְרַחֵם עָלָיו, לְהַכְנִיס בּוֹ דַּעַת", וֶוער אִיז אַן אָרֶעמַאן? דֶער וָואס הָאט נִישְׁט קַיין שֵׂכֶל, אוֹיף דִי מֶענְטְשְׁן דַארְף מֶען רַחְמָנוּת הָאבְּן אוּן אַריין בְּרֶענְגֶען אִין זֵיי שֵׂכֶל; דָאס טוּט אַ צַדִּיק, עֶר בְּרֶענְגְט אַריין אֵינֶעם מֶענְטְשׁ שֵׂכֶל צוּ וִויסְן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט אִים, בַּיי אִים אוּן נֶעבְּן אִים, עֶר אִיז אִים מְשַׂמֵּחַ אוּן מְחַזֵּק עֶר זָאל וִויסְן אַז עֶר קֶען נָאךְ אוֹיךְ צוּרִיק קוּמֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן - אַזַא אֵיינֶער קֶען זַיין אַ מַנְהִיג יִשְׂרָאֵל.

אַ רַחְמָנוּת אוֹיף בַּחוּרִים אוּן אִינְגֶעלַייט וָואס שְׁנַיידְן זִיךְ אָפּ דִי בָּארְד אוּן פֵּאוֹת; עֶס רַייסְט דָאס הַארְץ צוּ זֶען וִוי מֶען רַייסְט אַרָאפּ פוּן זִיךְ דֶעם צֶלֶם אֱלֹקִים, וָואס דָאס אִיז דִי עֶרְשְׁטֶע טְרִיט אַרָאפּ צוּ וַוארְפְן פוּן זִיךְ דָאס אִידִישְׁקֵייט. אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי נָתָן זָאגְט (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת גִילּוּחַ, הֲלָכָה ג׳, אוֹת ב): "עִקַּר הַדַּת יִשְׂרָאֵל וְעִקַּר הַיַּהֲדוּת תָּלוּי בְּזָקָן וּפֵאוֹת", דִי בָּארְד אוּן פֵּאוֹת אִיז אַן עִיקָר פוּן אַ אִיד אוּן פוּן דָאס גַאנְצֶע אִידִישְׁקֵייט, "וּבָהֶם נִכָּר הַיְּהוּדִי כִּי הוּא מִזֶּרַע בָּרֵךְ ה׳, מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל",

און מֶען דֶערקֶענְט אַ איד דוּרְךְ זַיין בָּארד און פֵּאוֹת אַז עֶר אִיז אַ אִידִישׁ קִינְד. "וּמִי שֶׁרוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְרוֹצֶה לִכְפֹּר, חַס וְשָׁלוֹם, בֶּאֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל", און וֶוער עֶס ווִיל לֵייקֶענֶען אִינֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, "תְּחִלַּת הַכְּפִירָה הוּא, שֶׁמַּשְׁלִיךְ חַס וְשָׁלוֹם מֵעָלָיו הַזָּקָן וְהַפֵּאוֹת", דִי עֶרְשְׁטֶע זַאךְ נֶעמְט עֶר אַרָאפּ זַיין בָּארד און פֵּאוֹת, "כִּי בֶּאֱמֶת כָּל דַּת יִשְׂרָאֵל הַקָּדוֹשׁ הוּא תָּלוּי בְּזָקָן וּפֵאוֹת", ווַייל דָאס גַאנְצֶע אִידִישְׁקֵייט אִיז אָנְגֶעהָאנְגֶען אִינֶעם בָּארְד און פֵּאוֹת; קוּק אַרַיין דָארְט זַיינֶע הֵיילִיגֶע ווֶערְטֶער מֶער בַּאֲרִיכוּת.

דִי פֵּיאוֹת דַארְף נִישְׁט זַיין לֶענְגֶער פוּנֶעם פָּנִים; מֶען קֶען שְׁנַיידְן דִי פֵּיאוֹת עֶס זָאל נִישְׁט זַיין לַאנְגֶע שְׁוֶוענְץ, אוֹיךְ דִי שְׁנוֹיצְן קֶען מֶען שְׁנַיידְן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

[דֶער בְּרִיוו צוּ וֶועלְכֶע דִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶע שְׁאֵלָה בַּאצִיט זִיךְ:

**מֶעג אִיךְ אַבִּיסְל צוּפִּיצְן דִי בָּארְד?**

**שְׁאֵלָה:**

לִכְבוֹד דֶער ראֹשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

קוֹדֶם ווִיל אִיךְ אַייךְ בַּאדַאנְקֶען פַאר אַלֶע אַייעֶרֶע חִיזוּק און דְרָשׁוֹת. וֶוען אִיר זָאלְט וֶוען ווִיסְן וָואס אַייעֶרֶע שִׁיעוּרִים טוּעֶן אוֹיף אִין דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, וָואלְט אִיר נִישְׁט אוֹיפְגֶעהֶערְט צוּ רֶעדְן.

אִיךְ ווִיל פְרֶעגְן אַ שְׁאֵלָה וֶועגְן שְׁנַיידְן דִי בָּארְד. מַיין ווַייבּ אִיז זֵייעֶר סֶענְסִיטִיוו צוּ הָאר, סְפֶּעצִיעֶל פוּן דִי בָּארְד, און זִי בֶּעט מִיר אִיךְ זָאל זִיךְ אַבִּיסְל צוּפִּיצְן דִי בָּארְד. עֶס אִיז דָא צְווֵיי זַייטְן וָואס שְׁטֶעקְן זִיךְ אַרוֹיס אַבִּיסְל פוּן מַיין בָּארְד, און דָאס ווִיל זִי אִיךְ זָאל אַרָאפְּשְׁנַיידְן. וָואס זָאל אִיךְ אִיר עֶנְטְפֶערְן?

יְיַשֶׁר כֹּחַ

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פַּרְשַׁת פִּנְחָס, ט"ו תַּמּוּז, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

פְרֶעג דַיין וַוייבּ אוֹיבּ זִי אִיז גְרֵייט צוּ פַארְלִירְן דִי פַּרְנָסָה; גֶעבּ אִיר צוּ פַארְשְׁטֵיין אַז דִי בָּארְד בְּרֶענְגְט דִי שֶׁפַע פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן צוּם מֶענְטְשׁ, דֶער זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ (נָשֹׂא קל ע״ב; עַיֵּין טַעֲמֵי הַמִּצְוֹת פַּרְשַׁת קְדוֹשִׁים) רוּפְט אָן דִי בָּארְד: 'צִינוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים' - רֶערְן (פֵּייפְּס) וָואס דוּרְךְ דֶעם קוּמְט אַרָאפּ פוּן הִימְל פַאר'ן מֶענְטְשׁ אַלֶע בְּרָכוֹת, אוּן אַז מֶען שְׁנַיידְט דִי בָּארְד, שְׁנַיידְט מֶען אָפּ אַלֶע רֶערְן פוּן פַּרְנָסָה וָואס דַארְפְן דֶערְגְרֵייכְן דֶעם מֶענְטְשׁ; פְרֶעג אִיר צִי זִי וִויל אָפְּשְׁנַיידְן דִי שֶׁפַע.

קְלַאפּ אַרוֹיס פוּן קָאפּ דִי פְרַאגֶע; בַּיי עֶרְלִיכֶע אִידְן אִיז דִי בָּארְד אַ חֵלֶק פוּנֶעם מֶענְטְשׁ, אַזוֹי וִוי דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט בַּאשַׁאפְן דֶעם מֶענְטְשׁ מִיט אוֹיגְן, אוֹיעֶרְן, נָאז אוּן מוֹיל - אַזוֹי אִיז דָא דִי בָּארְד אוּן פֵּיאוֹת; קֵיינֶער וֶועט נִישְׁט אָפְּשְׁנַיידְן זַיינֶע אוֹיעֶרְן אוֹיבּ דִי וַוייבּ וֶועט דָאס בֶּעטְן, אוֹיבּ אֵיינֶער הָאט שְׁפִּיצִיגֶע אוֹיעֶרְן אוּן דִי וַוייבּ בֶּעט דָאס אָפְּצוּשְׁנַיידְן ווייל זֵיי זֶענֶען צֵי שְׁפִּיצִיג; אַזוֹי אוֹיךְ, וִוי שְׁטַארְק דִי שָׁלוֹם בַּיִת זָאל נָאר זַיין וֶועט קֵיינֶער נִישְׁט אַרָאפּ נֶעמֶען דִי שְׁפִּיץ פוּנֶעם נָאז וֶוען אֵיינֶער גְלַייכְט עֶס נִישְׁט וְכוּ' - אַזוֹי זָאלְסְטוּ קוּקְן אוֹיף דַיין בָּארְד.

וֶוער נִישְׁט שְׁוַואךְ וֶוען דַיין וַוייבּ הֵייבְּט אָן זִינְגֶען דֶעם בַּאקַאנְטְן נִיגוּן: "אִיךְ הָאבּ גֶעמֵיינְט אַז דוּ הָאסְט מִיר לִיבּ", "אוֹיבּ דוּ הָאסְט מִיר לִיבּ פַארְוָואס שְׁנַיידְסְטוּ נִישְׁט דַיין בָּארְד?" זָאג אִיר: "בַּיי מִיר אִיז בָּארְד אוּן פֵּיאוֹת אַזוֹי וִוי אוֹיגְן, נָאז אוּן אוֹיעֶר וְכוּ'; מַיין טַייעֶרֶע וַוייבּ, אִיךְ הָאבּ דִיר זֵייעֶר לִיבּ אוּן אִיךְ וֶועל אַלֶעס טוּן פַאר דִיר, אָבֶּער מַיינֶע אוֹיגְן, אוֹיעֶרְן אוּן נָאז וֶועל אִיךְ נִישְׁט שְׁנַיידְן אוּן אַזוֹי אוֹיךְ מַיין בָּארְד".

אַז דַיין וַוייבּ אִיז סֶענְסִיטִיוו צוּ הָאר קֶענְסְטוּ אַרָאפּ נֶעמֶען דִי הָאר פוּן דַיין קֶערְפֶּער (חוּץ אוּנְטֶערְן אָרֶעם אוּן צְווִישְׁן דִי פִּיס), אַזוֹי אוֹיךְ קֶענְסְטוּ צַאמְנֶעמֶען דַיין בָּארְד וְכוּ', אָבֶּער נִישְׁט שְׁנַיידְן; זָאל דַיין וָואס זָאל זַיין.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.]

...

## הָאט דֶער רֶבִּי גֶעלָאזְט זַיינֶע מֶענְטְשְׁן זַיין מְלַמְּדִים?

**שְׁאֵלָה:**

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ פָּאלְג בָּרוּךְ הַשֵּׁם דֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה אוּן אִיךְ לֶערְן דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי'נְ'ס סְפָרִים אַזוֹי וִוי

דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה הָאט מִיר גֶעשְׁרִיבְּן אִין אַ בְּרִיוו, אִיךְ הָאבּ גֶעקוֹיפְט אַ חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן אוּן אִיךְ לֶערְן אַ שְׁטִיקְל כִּמְעַט יֶעדְן טָאג.

נֶעכְטְן בִּין אִיךְ אָנְגֶעקוּמֶען צוּ אַ שְׁטִיקְל וָואס אִיז מִיר גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער וואוּנְדֶער, רֶבִּי נָתָן שְׁרַייבְּט דָארְט (סִימָן תסה): "אָמַר, רְצוֹנוֹ שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לֹא יִהְיֶה אֶחָד מֵהֶם מְלַמֵּד וְכַמָּה פְּעָמִים דִּבֵּר מִזֶּה"; אִיךְ וֵויס דָאךְ אַז דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה אִיז זֵייעֶר שְׁטַארְק מְחַזֵּק מְלַמְּדִים, אוּן זֵייעֶנְדִיג אַלֵיין אַ מְלַמֵּד זָאג אִיךְ בְּפֶה מָלֵא אַז דָאס גַאנְצֶע חִיזּוּק וָואס אִיךְ בַּאקוּם אִיז דָאךְ נָאר פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א.

אִיךְ וֶועל זִיךְ פְרֵייעֶן אוֹיבּ דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה וֶועט מִיר דָאס קֶענֶען אוֹיסְקְלָארְן.

יְיַשֶׁר כֹּחַ

**תְּשׁוּבָה:**

**בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ' מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן**

**לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

עֶס אִיז אֱמֶת אַז דֶער רֶבִּי הָאט נִישְׁט גֶעוָואלְט זַיינֶע מֶענְטְשְׁן זָאלְן זַיין מְלַמְּדִים; דֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל גֶעפְרֶעגְט אֵיינֶער פוּן דִי תַּלְמִידִים וָואס אִיז גֶעוֶוען אַ מְלַמֵּד: "וִויפִיל פַארְדִינְסְטוּ אַ וָואךְ שְׂכַר לִימּוּד? צֶעטֵייל דַיין גֶעלְט אוֹיפְ'ן טָאג אוּן אוֹיפְ'ן שָׁעָה, וִויפִיל קוּמְט דִיר אוֹיס צוּ מַאכְן אַ מִינוּט? מַמָּשׁ קְלֵיין גֶעלְט, קוּמְט אוֹיס אַז דוּ קֶענְסְט פַארְלִירְן יֶענֶע וֶועלְט פַאר בְּלוֹיז אַפָּאר דָאלֶער; וַוייל וֶוען מֶען אִיז מְבַטֵּל תּוֹרָה פוּן קִינְדֶער קֶען מֶען דָאס נִישְׁט בַּאצָאלְן. וֶוען מֶען גַנְבְ'עֶט גֶעלְט פוּן אַ צְוֵוייטְן קֶען מֶען דָאס בַּאצָאלְן אוּן יֶענֶער קֶען דָאס מוֹחֵל זַיין, אָבֶּער וֶוען מֶען אִיז מְבַטֵּל תּוֹרָה פוּן קִינְדֶער קֶען מֶען דָאס נִישְׁט בַּאצָאלְן אוּן מֶען קֶען דָאס נִישְׁט מוֹחֵל זַיין (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן רמ)"; אַזוֹי אִיז דָא כַּמָּה וְכַמָּה שִׂיחוֹת וָואס דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט פַאר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ מֶען זָאל נִישְׁט זַיין קַיין מְלַמֵּד (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן תסה; תקצא).

מִיט דֶעם אַלֶעם הָאט דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט אַז עֶר וִויל זֵייעֶר שְׁטַארְק, אַז אוֹיבּ אִיז דָא אַ מְלַמֵּד אָדֶער אַ שׁוֹחֵט זָאל דָאס זַיין דַוְקָא פוּן זַיינֶע תַּלְמִידִים. וַוייל דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט גֶעזָאגְט (הוּבָא בְּבַעַל שֵׁם טוֹב עַל הַתּוֹרָה פַּרְשַׁת יִתְרוֹ, אוֹת יט) אַז דֶער סַמֶ"ךְ מֶ"ם פַארְלֵייגְט זִיךְ זֵייעֶר שְׁטַארְק אוֹיף שׁוֹחֲטִים זֵיי זָאלְן זַיין קַלִּים וְרֵקִים אוּן מַכְשִׁיל זַיין אִידִישֶׁע קִינְדֶער מִיט נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת רַחֲמָנָא לִצְלַן;

אוֹיף פַארְלַייגְט זִיךְ דֶער סַמֶ"ךְ מֶ"ם אוֹיף דִי מְלַמְּדִים זֵיי זָאלְן נִישְׁט זַיין עֶרְלִיךְ אַזוֹי וֶועלְן זֵיי פַארְ'סַמ'עֶן אִידִישֶׁע קִינְדֶער מִיט זֵייעֶרֶע אַפִּיקוֹרְסוּת; דֶערִיבֶּער הָאט דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט: "אוֹיב יָא אַ שׁוֹחֵט, אוֹיב יָא אַ מְלַמֵּד, זָאל דָאס שׁוֹין עֶנְדֶערְשׁ זַיין פוּן מַיינֶער אַ מֶענְטְשׁ וָואס הָאט יִרְאַת שָׁמַיִם".

עֶס זֶענֶען דָא זֵייעֶר אַסַאךְ מַעֲשִׂיּוֹת פוּן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ וָואס זֶענֶען גֶעוֶוען מְלַמְּדִים, וִוי זֵיי הָאבְּן אַרַיין גֶעלֵייגְט אִין דִי קִינְדֶער אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה אוּן יִרְאַת שָׁמַיִם; מוֹהֲרָא"שׁ אַלֵיינְס אִיז גֶעוֶוען יָארְן לַאנְג אַ מְלַמֵּד. זָאלְסְטוּ וַוייטֶער אָנְהַאלְטְן דַיין מְלַמְּדוּת בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עוֹז, לֵייג אַרַיין אִין דִי קִינְדֶער אֱמוּנָה; רֶעד צוּ דִי קִינְדֶער פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן מִיט אַ שְׁטַארְקֵייט אוּן אַ קְלָארְקֵייט, לֶערְן זֵיי אוֹיס זֵיי זָאלְן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, יֶעדֶע זַאךְ וָואס דִי קִינְדֶער בֶּעטְן דִיר, יֶעדֶע זַאךְ וָואס זֵיי ווִילְן - זָאלְסְטוּ זֵיי אוֹיסְלֶערְנֶען זֵיי זָאלְן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן; דָאס וֶועט זֵיי בַּאגְלֵייטְן פַאר זֵייעֶר גַאנְצֶע לֶעבְּן.

מוֹהֲרָא"שׁ פְלֶעגְט דֶערְצֵיילְן וִוי עֶר גֶעדֶענְקְט פוּן דִי זֶעקְס יָאר וִוי זַיין מְלַמֵּד רֶבִּי יַעֲקֹב קַלְמְנוֹבִיץ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וֶועם מֶען הָאט גֶערוּפְן בִּלְשׁוֹן חִבָּה "ר' יַעֲקֹב מְלַמֵּד", אַ בְּרֶסְלֶב'עֶר חָסִיד - פְלֶעגְט אַרַיין לֵייגְן אִין דִי קִינְדֶער אֱמוּנָה. דִי חֵדֶר אִיז גֶעוֶוען אִין אַ שׁוּל אוּן וֶוען אַ קִינְד הָאט עֶפֶּעס גֶעדַארְפְט פְלֶעגְט דֶער מְלַמֵּד נֶעמֶען דָאס קִינְד אוּן אִים שְׁטֶעלְן בַּיים אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עֶר הָאט גֶעהֵייסְן דֶעם קִינְד קוּשְׁן דֶעם פָּרֹכֶת, עֶר הָאט אִים פַארְגֶעזָאגְט אַ תְּפִלָּה אוּן אִים גֶעהֵייסְן נָאכְזָאגְן וָוארְט בַּיי וָוארְט; אַזוֹי הָאט עֶר אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט אִין דִי קִינְדֶער דִי זַאךְ פוּן תְּפִלָּה, אַז וֶוען מֶען דַארְף עֶפֶּעס זָאל מֶען צוּגֵיין צוּם אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ, גֶעבְּן אַ קוּשׁ דֶעם פָּרֹכֶת אוּן בֶּעטְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן וָואס מֶען דַארְף; דָאס הָאט אִים בַּאגְלֵייט לַאנְגֶע יָארְן.

זַיי מַמְשִׁיךְ מִיט דַיין הֵיילִיגֶע אַרְבֶּעט; קוּק אוֹיף דִי קִינְדֶער וִוי זֵיי זֶענֶען דַיינֶע קִינְדֶער. חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (סַנְהֶדְרִין יט:): "כָּל הַמְלַמֵּד אֶת בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה, מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִילוּ יְלָדוֹ"; פְּשַׁט דֶערְפוּן אִיז, אַז אֵיינֶער וָואס לֶערְנְט תּוֹרָה מִיט אַ צְוֵוייטְנְס קִינְד דַארְף טְרַאכְטְן בַּיי זִיךְ: 'דָאס אִיז מַיין קִינְד', נָאר אַזוֹי קֶען עֶר מַצְלִיחַ זַיין מִיט דִי תַּלְמִידִים. עֶס זֶענֶען דָא מְלַמְּדִים רוֹצְחִים וָואס פַארְשֶׁעמֶען דִי קִינְדֶער, זֵיי שְׁלָאגְן, צִיפְּן וְכוּ' וְכוּ'; זֵיי מֵיינֶען אַז עֶס אִיז הֶפְקֵר וֶועלְט, אָבֶּער עֶס גֵייט אַרִיבֶּער אַפָּאר יָאר אוּן נָאכְדֶעם בַּאצָאלְט מֶען מִיט דִי אֵייגֶענֶע קִינְדֶער בְּכֵפֶל כִּפְלַיִם.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

### מֶעג אִיךְ אַוֶועקְגֶעבְּן הַאלְבּ פוּן מַיין גֶעלְט צוּ דְרוּקְן סְפָרִים?

**שְׁאֵלָה:**

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל אַייךְ גֶעבְּן כֹּחַ ווייטֶער צוּ פַארְשְׁפְּרֵייטְן דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן אוּן מוֹהֲרַא"שׁ אוֹיף דִי גַאנְצֶע וֶועלְט. יֶעדֶע בְּרִיוו בְּרֶענְגְט פָּשׁוּט אַריין אִין מִיר אֱמוּנָה אוּן בִּטָּחוֹן אִינֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן עֶס גֶעבְּט מִיר חֵשֶׁק צוּ טוּן נָאר דֶעם רְצוֹן הַשֵּׁם.

אִיךְ וויל פְרֶעגְן אוֹיבּ אִיךְ מֶעג אַוֶועקְגֶעבְּן הַאלְבּ פוּן מַיינֶע פַארְדִינְסְטְן פַאר הֲפָצָה אוּן הַדְפָּסָה, אָדֶער פַאר אַנְדֶערֶע צְדָקוֹת. אִיךְ בִּין גְרֵייט דָאס צוּ טוּן, אִיךְ טְרַאכְט נָאר אַז אֶפְשָׁר וֶועל אִיךְ דַארְפְן הָאבְּן דָאס גֶעלְט אִין אַ שְׁפֶּעטֶערְדִיגֶע צַייט, אוּן אִיךְ ווייס נִישְׁט אוֹיבּ עֶס וֶועט קוּמֶען אַ צַייט וָואס אִיךְ וֶועל זַיין מֶער אָנְגֶעשְׁטְרֶענְגְט אוּן אִיךְ וֶועל עֶס נִישְׁט קֶענֶען בַּאוַוייזְן.

מֶעג אִיךְ זִיךְ אִינְגַאנְצְן פַארְלָאזְן אוֹיף דֶעם וָואס חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן אַז מֶען וֶוערְט נִישְׁט אָרֶעם פוּן גֶעבְּן מַעֲשֵׂר?

יְיַשֶׁר כֹּחַ

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב׳ פָּרָשַׁת רְאֵה, כ׳ מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

**לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

קֶענְסְט זִיךְ נִישְׁט פָארְשְׁטֶעלְן דָאס גְרוֹיסְקֵייט פוּן דְרוּקְן דֶעם רֶבִּינְ׳ס סְפָרִים אוּן דָאס פַארְפְלֵייצְן אוֹיף דִי וֶועלְט.

מִיר לֶעבְּן הַיינְט אִין אַ פִינְסְטֶערֶע דוֹר, עֶס קוּמֶען אַרוֹיס יֶעדְן טָאג אוּן יֶעדֶע מִינוּט אַזוֹיפִיל שְׁמוּץ; מִיר הָאבְּן הַיינְט דֶעם דוֹר הַמַּבּוּל מִיטְ׳ן דוֹר הַפְּלָגָה אִינַאיינֶעם. עֶס אִיז אַזוֹי גְרִינְג אָנְצוּקוּמֶען צוּ זֶען אַלֶע עֶקֶלְדִיגֶע אוֹיסְגֶעלַאסֶענֶע שְׁמוּץ פוּן אַלֶע פֶעלְקֶער אוּן מֶען קֶען אַזוֹי גְרִינְג אַריין גֶעכַאפְּט וֶוערְן מִיט מִינוּת וְאַפִּיקוֹרְסוּת, יוּנְגֶע בָּחוּרִים אוּן מֵיידְלֶעךְ פַאלְן אַוֶועק פוּן אִידִישְׁקֵייט; פוּן דִי שֶׁענְסְטֶע שְׁטוּבֶּער, פוּן דִי שֶׁענְסְטֶע קְהִלּוֹת - פַאלְן אַוֶועק אַזוֹיפִיל אִידִישֶׁע קִינְדֶער.

וָואס אִיז דִי עֵצָה, וָואס קֶען מֶען טוּן וֶוען מֶען זֶעט ווִי דֶער מַבּוּל פַארְפְלֵייצְט נָאךְ אוּן נָאךְ? מִיר קֶענֶען טוּן וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי נָתָן הָאט אוּנְז צַוָואָה גֶעלָאזְט. רֶבִּי נָתָן אִיז נִסְתַּלֵּק גֶעוָוארְן עֶרֶב שַׁבָּת פַּרְשַׁת וַיִּגַּשׁ, עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת שְׁנַת תר"ה לִפְרָט קָטָן. אַפָּאר שָׁעָה בֶּעפָאר עֶר אִיז נִפְטָר גֶעוָוארְן הָאט עֶר גֶעזָאגְט דִי וֶוערְטֶער (אוּן דָאס אִיז פַאר אוּנְז אַזוֹי וִוי אַ צַוָואָה פוּן רֶבִּי נָתָן זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה): "נוּ, אַז עֶזְרָא הַסּוֹפֵר גֵייט אַוֶועק פוּן דִי וֶועלְט אוּן טְרֵייף פָּסוּל אִיז זִיךְ מִתְגַּבֵּר, אַזוֹיפִיל וִוי עֶס אִיז הַיינְט דָא אֲלָפִים וּרְבָבוֹת טְרֵייף פָּסוּל; נָאר אִיךְ הָאף, אַז אֵיין בְּלֶעטְל פוּן רֶבִּינְ'ס סְפָרִים וֶועט זַיין אַ תִּיקוּן אוֹיף אַלְסְדִינְג", אוּן רֶבִּי נָתָן הָאט אוֹיסְגֶעפִירְט: "אִיךְ זָאג אַייךְ אָן אַז אַייעֶר עוּבְדָא זָאל זַיין אִיר זָאלְט דְרוּקְן דִי סְפָרִים, סֶע זָאל זַיין 'יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה', אִיר זָאלְט זַיין שְׁטַארְק מִיט 'גֶעלְט' מִיט 'רָצוֹן' אוּן מִיט 'טִירְחָא'"; (עֶזְרָא הַסּוֹפֵר אִיז נִסְתַּלֵּק גֶעוָוארְן עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, רֶבִּי נָתָן הָאט דָאס מְרַמֵּז גֶעוֶוען אוֹיף זִיךְ, אַז עֶר הָאט גֶעהַאט נִשְׁמַת עֶזְרָא הַסּוֹפֵר).

דָאס אִיז דִי עֵצָה, מִיר דַארְפְן טוּן אַלֶעס אוֹיף דִי וֶועלְט צוּ פַארְשְׁפְּרֵייטְן דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּינְ'ס עֵצוֹת. מִיטְ'ן רֶבִּינְ'ס עֵצוֹת קֶען מֶען אַלֶעמֶען צוּרִיק בְּרֶענְגֶען.

אִין הִימְל אִיז זֵייעֶר חָשׁוּב דִי וָואס דְרוּקְן אוּן פַארְשְׁפְּרֵייטְן דִי הֵיילִיגֶע סְפָרִים. דֶער הֵיילִיגֶער זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ זָאגְט (תְּרוּמָה קכח:): "תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאָחִיד בְּיָדָא דְּחַיָּיבָא וְאִשְׁתָּדֵל בֵּיהּ, לְמִשְׁבַּק אָרְחָא בִּישָׁא", קוּם אוּן זֶע, זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער זוֹהַר: אַ מֶענְטְשׁ וָואס בְּרֶענְגְט צוּרִיק זִינְדִיגֶע מֶענְטְשְׁן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, "אִיהוּ אִסְתַּלָּק בִּתְלַת סִלּוּקִין מַה דְּלָא אִסְתַּלָּק הָכִי בַּר נָשׁ אַחֲרָא, גָּרִים לְאַכְפְּיָיא סִטְרָא אַחֲרָא וְגָרִים דְּאִסְתָּלַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ, וְגָרִים לְקַיְּימָא כָּל עָלְמָא בְּקִיּוּמֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא", דֶער מֶענְטְשׁ אִיז זוֹכֶה אַרוֹיף צוּ גֵיין אוֹיף אַ פְּלַאץ וָואס קַיין שׁוּם מֶענְטְשׁ אִיז נִישְׁט זוֹכֶה; עֶר נֶעמְט אַוֶועק טוּמְאָה פוּן דִי וֶועלְט אוּן עֶר מַאכְט אַז דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְנְ'ס נָאמֶען זָאל וֶוערן גֶעהֵיילִיגְט אוֹיף דִי וֶועלְט, דֶער מֶענְטְשׁ אִיז גוֹרֵם אַז אַלֶע וֶועלְטְן שְׁטֵייעֶן אוֹיף זַיין זְכוּת. "וְזָכֵי לְמֶחֱמֵי בְּנִין לִבְנוֹי", עֶר אִיז זוֹכֶה צוּ זֶען קִינְדֶער אוּן אֵיינִיקְלֶעךְ, "וְזָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי", אוּן עֶר אִיז זוֹכֶה צוּ אַלֶע גוּטֶע זַאכְן אוֹיף דִי וֶועלְט אוּן אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט, "כָּל מָארֵי דִּינִין, לָא יַכְלִין לְמֵידָן לֵיהּ, בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי", קֵיינֶער קֶען אִים נִישְׁט שְׁלֶעכְטְ'ס טוּן, נִישְׁט אוֹיף דִי וֶועלְט אוּן נִישְׁט אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט, "עָאל בִּתְרֵיסַר תַּרְעֵי, וְלֵית מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהּ", עֶר גֵייט אַרַיין אִין דְרֵייצְן טוֹיעֶרְן פוּן שַׁעֲרֵי רַחֲמִים אוּן קֵיינֶער קֶען אִים נִישְׁט צוּרִיק הַאלְטְן.

וואוֹיל אִיז דִי וָואס הָאבְּן אַ חֵלֶק אִין דְרוּקְן דִי סְפָרִים וָואס בְּרֶענְגֶען צוּרִיק אִידִישֶׁע קִינְדֶער צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## מֶעג מֶען בֶּעטְן שַׁבָּת אוֹיף פַּרְנָסָה?

**שְׁאֵלָה:**

לְכָבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ וִויל פְרֶעגְן אוֹיב מֶען מֶעג רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּם שַׁבָּת קוֹדֶשׁ אִיבֶּער גֶעבְּרוֹיכְן פוּן פַּרְנָסָה?

יְיַשֶׁר כֹּחַ פַאר אַלֶעס, וּבִפְרַט פַאר אַייעֶר בַּאזוּךְ אִין לֶעיקְוָואד, וָואס הָאט מִיר מַמָּשׁ מְחַיֶ' גֶעוֶוען.

יְיַשֶׁר כֹּחַ

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ' מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

שַׁבָּת אִיז אַ צַייט וָואס מֶען קֶען שְׁפִּירְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן שְׁטֶערְקֶער ווִי אַ גַאנְצֶע וָואךְ; שַׁבָּת קֶענֶען אֲפִילוּ פָּשׁוּט'ע מֶענְטְשְׁן שְׁפִּירְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן זֵייעֶר שְׁטַארְק. דֶערִיבֶּער אִיז שַׁבָּת אַ צַייט וָואס מֶען קֶען בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף יֶעדֶע זַאךְ: פַּרְנָסָה, גֶעזוּנְט, קִינְדֶער וְכוּ' וְכוּ'; מֶען מֶעג אֲפִילוּ וֵויינֶען אוּם שַׁבָּת וֶוען מֶען בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (מִדְרָשׁ אַגָּדָה; הוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף אוֹרַח חַיִּים סִימָן רפח): דֶער הֵיילִיגֶער תַּנָא רֶבִּי עֲקִיבָא, וֶוען עֶר פְלֶעגְט דַאוֶוענֶען שַׁבָּת פְלֶעגְט עֶר וֵויינֶען, עֶס אִיז אִים גֶעוֶוען אַ פַארְגֶענִיגְן דָאס וֵויינֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן. עֶר פְלֶעגְט זָאגְן שִׁיר הַשִּׁירִים מִיט הֵייסֶע טְרֶערְן, עֶר פְלֶעגְט שְׁפִּירְן בַּיים זָאגְן שִׁיר הַשִּׁירִים זֵייעֶר אַ שְׁטַארְקֶע נָאנְטְקֵייט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן; פוּן דֶעם זֶעט מֶען אַז אוֹיבּ דָאס אִיז אַן עֹנֶג שַׁבָּת מֶעג מֶען וֵויינֶען (טוּרֵי זָהָב סִימָן רפח, סְעִיף קָטָן ב).

זַיי מְכַבֵּד דֶעם שַׁבָּת וֶועסְטוּ הָאבְּן שֶׁפַּע פַאר דִי גַאנְצֶע וָואךְ. חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן אוּנְז (שַׁבָּת קיט.): וֶוען אַ מֶענְטְשׁ אִיז מְכַבֵּד דֶעם שַׁבָּת וֶוערְט עֶר גֶעבֶּענְטְשְׁט מִיט עֲשִׁירוּת, אַזוֹי ווִי רֶבִּי חִיָיא בַּר אַבָּא הָאט דֶערְצֵיילְט, אַמָאל בִּין אִיךְ גֶעוֶוען אִין דִי שְׁטָאט לוּדְקִיָא אוּן אִיךְ בִּין דָארְט אַיינְגֶעשְׁטַאנֶען בַּיי אֵיינֶעם, הָאבּ אִיךְ גֶעזֶען אַז מֶען הָאט אִים אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט אַ גָאלְדֶענֶעם טִישׁ, דֶער טִישׁ אִיז גֶעוֶוען פוּן גֶעמַאכְט פוּן אַזוֹיפִיל גָאלְד אַז זֶעכְצְן מֶענְטְשְׁן הָאבְּן דָאס גֶעדַארְפְט אוֹיפְהֵייבְּן; אִינֶעם טִישׁ זֶענֶען גֶעוֶוען זֶעכְצְן זִילְבֶּערְנֶע קֵייטְלֶעךְ צוּגֶעבִּינְדְן צוּ זַיי טֶעלֶערְס אוּן גְלֶעזֶער, אוֹיפְ׳ן טִישׁ זֶענֶען גֶעוֶוען אַלֶע סָארְט גֶעשְׁמַאקֶע עֶסְן אוּן טְרִינְקֶען אוּן שְׁמֶעקֶעדִיגֶע בְּשָׂמִים.

וֶוען מֶען הָאט אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט דֶעם טִישׁ הָאט מֶען גֶעזִינְגֶען דֶעם קַאפִּיטְל (תְּהִלִּים כד, א): "לַה׳ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ וגו׳", אַלֶעס אוֹיף דִי וֶועלְט אִיז דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְנְ׳ס, נָאכְן עֶסְן הָאבְּן זַיי גֶעזִינְגֶען דֶעם קַאפִּיטְל (תְּהִלִּים קטו, טז): "הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה׳ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם", הָאבּ אִיךְ זִיךְ זֵייעֶר גֶעוואוּנְדֶערְט - דֶערְצֵיילְט רֶבִּי חִיָיא בַּר אַבָּא - "אִיךְ הָאבּ גֶעפְרֶעגְט דֶעם מֶענְטְשׁ, וָואס פַאר אַ גוּטֶע זַאךְ הָאסְטוּ גֶעטוּן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט דִיר גֶעגֶעבְּן אַזַא רַייכְטוּם?" הָאט עֶר מִיר גֶעזָאגְט: "אִיךְ בִּין אַ קַצָּב (בּוּטְשֶׁער) אוּן וֶוען אִיךְ זֶע אַ שֵׁיינֶע בְּהֵמָה לֵייג אִיךְ דָאס אַוֶועק פַאר מִיר פַאר שַׁבָּת", הָאט אִים רֶבִּי חִיָיא גֶעזָאגְט: "אַשְׁרֶיךָ שֶׁזָּכִיתָ", וואוֹיל אִיז דִיר אַז דוּ הָאסְט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ דֶעם, "וּבָרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁזִּכֵּךְ לְכָךְ", אוּן גֶעלוֹיבְּט אִיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַז עֶר הָאט דִיר מְזַכֶּה גֶעוֶוען מִיט דֶעם.

זֶעט מֶען פוּן דֶעם אַז וֶוען מֶען לֶעבְּט אַ גַאנְצֶע וָואךְ מִיטְ׳ן שַׁבָּת, אִיז מֶען זוֹכֶה צוּ אַ גְרוֹיסֶע עֲשִׁירוּת.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## ווִי אַזוֹי קֶען אִיךְ זַיין רוּאִיג אַז אִיךְ וֶועל נִישְׁט פַאלְן נָאךְ דִי חֲתוּנָה?

### שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ בִּין אַ פַארְבְּרֶענְטֶע "בֵּית פִּגָא" תַּלְמִידָה, אוּן אִיךְ הָאבּ פְרֵיילִיכֶע נַייעֶס פַארְ׳ן רֹאשׁ

יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א אַז אִיךְ הָאבּ הַייַנְט גֶעעֶנְדִיגְט דִי פִינְף און פוּפְצִיגְסְטֶע מָאל סֵפֶר תְּהִלִּים, דָאס אִיז כְּמִנְיַן כַּלָּה.

אִיךְ הָאבּ אָנְגֶעהוֹיבְּן תְּהִלִּים אַרוּם אַ הַאלְבּ יָאר צוּרִיק נָאכְ'ן הֶערְן אוּמְצָאלִיגֶע דְרָשׁוֹת פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א וֶועגְן תְּהִלִּים, וַוייל נָאר נָאכְ'ן הֶערְן אַזוֹיפִיל שִׁיעוּרִים הָאבּ אִיךְ גֶעכַאפְּט אַז תְּהִלִּים אִיז גֶעמַאכְט גֶעוָוארְן אוֹיךְ פַאר מִיר; יְיַשֵׁר כֹּחַ רֹאשׁ יְשִׁיבָה פַארְ'ן מִיר גֶעבְּן מַיין בֶּעסְטֶע פְרַיינְט - מַיין תְּהִלִּים.

אִיךְ הָאבּ זִיךְ אוֹיךְ גֶעוָואלְט בַּאדַאנְקֶען פַארְ'ן מִיךְ מַאכְן אַ נֵייעֶ מֶענְטְשׁ; אִיךְ הֶער נִישְׁט אוֹיף הֶערְן פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערְן שֶׁיִּחְיוּ וִויפִיל נַחַת זֵיי הָאבְּן פוּן מִיר, וִויפִיל מֶער צְנִיעוּת'דִיג אִיךְ בִּין גֶעוָוארְן, וִוי אִיךְ הֶעלְף אַזוֹי שֵׁיין אִין שְׁטוּבּ און אִיךְ רֶעד אֵיידְל צוּ זֵיי און צוּ מַיינֶע גֶעשְׁוִויסְטֶער.

אִיךְ שְׁפִּיר זִיךְ וִוי אַ גֶעהֶערִיגֶע "בֵּית פֵיגָא" תַּלְמִידָה; אִיךְ זָאג יֶעדְן טָאג דֶעם תִּיקוּן הַכְּלָלִי, אִיךְ הָאבּ אַ שִׁיעוּר אִין סֵפֶר עֲצָתוֹ אֱמוּנָה, אִיךְ טוּ אַסַאךְ הֲפָצָה און אִיךְ בִּין אַלֶעמָאל פְרֵיילִיךְ; יְיַשֵׁר כֹּחַ רֹאשׁ יְשִׁיבָה.

וֶוען אִיךְ בִּין מְקוֹרָב אִיז מַיין מִשְׁפָּחָה גֶעוֶוען פֵייעֶר קֶעגְן מַיין הִתְקַרְבוּת, אָבֶּער וֶוען זֵיי הָאבְּן גֶעזֶען דִי "נֵייעֶ מֵיידְל" וָואס אִיז "גֶעבּוֹירְן גֶעוָוארְן", הָאט זִיךְ אַלֶעס גֶעטוֹישְׁט; מַיין טַאטֶע הָאט מִיר גֶעבֶּעטְן אִיךְ זָאל אוֹיךְ רֶעדְן צוּ מַיינֶע בְּרִידֶער דִי דִיבּוּרִים וָואס אִיךְ הֶער בַּיים רֹאשׁ יְשִׁיבָה.

און טַאקֶע צוּלִיבּ דִי אַלֶע גוּטֶע אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶע זַאכְן הָאבּ אִיךְ אָבֶּער יֶעצְט אַ שְׁוֶוערֶע פְלָאנְטֶער אִין לֶעבְּן. בְּנוֹגֵעַ מַיין רוּחְנִיּוֹת'דִיגֶע זַייט שְׁפִּיר אִיךְ זִיךְ יֶעצְט מַמָּשׁ אוֹיפְ'ן שְׁפִּיץ בַּארְג; אִיךְ טַאנְץ פַאר שִׂמְחָה יֶעדֶע מִינוּט אַז אִיךְ בִּין אַ אִיד, אַז אִיךְ הָאבּ תְּהִלִּים, צְנִיעוּת, שַׁבָּת און פַּשְׁטוּת יַהֲדוּת, אַזוֹי וִוי אִיךְ לֶערְן בַּיים רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א.

און אַזוֹי וִוי יֶעדֶע גֶעזוּנְטֶע מֵיידְל - וִויל אִיךְ חֲתוּנָה הָאבְּן, אָבֶּער עֶס אִיז גֶעקוּמֶען אַ חָשׁוּבְ'עֶ לֶערֶערִין בַּיי דִי סְקוּל וואוּ אִיךְ לֶערְן, אַ בַּאקַאנְטֶע חֲסִידִ'ישֶׁע הוֹיךְ שׁוּלֶע, און זִי הָאט גֶערֶעדְט צוּ אוּנְז זֵייעֶר שְׁרֶעקֶעדִיגֶע זַאכְן וֶועגְן חֲתוּנָה הָאבְּן.

זִי הָאט לְמָשָׁל גֶעזָאגְט אַז אִין רוּחְנִיּוּת, כְּדֵי צוּ זַיין הוּנְדֶערְט פְּרָאצֶענְט גוּט נָאךְ דִי חֲתוּנָה, דַארְף מֶען יֶעצְט זַיין צְוֵויי הוּנְדֶערְט פְּרָאצֶענְט; זִי הָאט אוּנְז גֶעזָאגְט אַז מִיר זָאלְן קוּקְן אוֹיף יוּנְגֶע ווַייבֶּלֶעךְ וִוי גְלַייךְ נָאךְ דִי חֲתוּנָה פַאלְן זֵיי אַרָאפּ, יֶעדֶע אֵיינֶע לוֹיט אִיר פְרִיעֶרְדִיגֶע דַרְגָה, און אִיךְ הָאבּ גֶעזֶען אַז עֶס אִיז טַאקֶע רִיכְטִיג. מֵיידְלֶעךְ וָואס פְלֶעגְן גֵיין לַאנְג אָנְגֶעטוּן און גֶערֶעדְט אֵיידְל וְכוּ' זֶענֶען גֶעוָוארְן מֶער מָאדֶערְן נָאךְ דִי חֲתוּנָה.

אִיךְ בִּין זֵייעֶר דֶערְשְׁרָאקְן גֶעוָוארְן אוּן אִיךְ וֵוייס נִישְׁט וָואס צוּ טוּן; אִיךְ ווִיל חֲתוּנָה הָאבְּן אָבֶּער סַאךְ מֶער וִויל אִיךְ בְּלַייבְּן עֶרְלִיךְ, צְנִיעוּת'דִיג אוּן אֵיידְל, אִיךְ וִויל נִישְׁט אָפְּלָאזְן דִי תְּהִלִּים.

אִיךְ בִּין שׁוֹין אִין דִי יָארְן פוּן שִׁידוּכִים אוּן אִיךְ שְׁפִּיר אַז אִיךְ וִויל נִישְׁט חֲתוּנָה הָאבְּן, אִיךְ וִויל נִישְׁט אַרָאפְּפַאלְן.

מַיין קַשְׁיָא וֶוערְט גְרֶעסֶער וֶוען אִיךְ הֶער פוּנֶעם ראֹשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א אַז נָאךְ דִי חֲתוּנָה קֶען מֶען זַיין עֶרְלִיךְ, אֶפְשָׁר אִיז דָאס נָאר בַּיי בָּחוּרִים? אִיךְ זֶע קְלָאר בַּיי יוּנְגֶע וַוייבְּלֶעךְ אַז נָאךְ דִי חֲתוּנָה וֶוערְן זֵיי וֵוייניגֶער פְרוּם, דֶער ראֹשׁ יְשִׁיבָה הָאט אַ תֵּירוּץ פַאר מִיר?

אִיךְ הָאבּ נָאךְ אַ קַשְׁיָא אוֹיף וָואס דִי לֶערֶערִין הָאט גֶעזָאגְט, זִי הָאט דֶערְצֵיילְט אַז זִי רֶעדְט מִיט אִירֶע תַּלְמִידוֹת וָואס הָאבְּן חֲתוּנָה גֶעהַאט אוּן זִי הָאט שׁוֹין זֵייעֶר אַסַאךְ גֶעהֶערְט פוּן זֵיי אַז דִי אַלֶע שְׁלֶעכְטֶע זַאכְן וָואס מֶען הָאט גֶעקוּקְט אִין לֶעבְּן קוּמֶען אַרוֹיף פַאר דִי אוֹיגְן בִּשְׁעַת דִי חוּפָּה אוּן מֶען קֶען נִישְׁט דַאוֶונֶען אוּן זִיךְ אוֹיסְבֶּעטְן. זִי הָאט דֶערְצֵיילְט שְׁרֶעקֶעדִיגֶע מַעֲשִׂיּוֹת פוּן מֵיידְלֶעךְ וָואס הָאבְּן זִיךְ גֶעלֶערְנְט נֵייעֶן פוּן גוֹי'שֶׁע בִּיכֶער אוּן דִי אַלֶע נִישְׁט צְנִיעוּת'דִיגֶע בִּילְדֶער וָואס זֵיי הָאבְּן דָארְט גֶעזֶען, זֶענֶען זֵיי גֶעשְׁטַאנֶען פַאר דִי אוֹיגְן אִין דִי הֵיילִיגְסְטֶע מִינוּטְן אִין לֶעבְּן, בִּשְׁעַת דִי חוּפָּה.

וֶוען זִי הָאט עֶס דֶערְצֵיילְט אִין קְלַאס הָאבְּן מֵיידְלֶעךְ פָּשׁוּט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ וֵויינֶען; בָּרוּךְ ה' אִיךְ קוּק נִישְׁט קַיין מָאוִוי"ס, אָבֶּער אִיךְ הָאבּ אוֹיךְ זַאכְן אִין מַיין קָאפּ וָואס אִיךְ וָואלְט אַוֶועקְגֶעגֶעבְּן אַלֶעס אוֹיף דִי וֶועלְט עֶס אוֹיסְצוּמֶעקְן, אָבֶּער יֶעצְט שְׁטֵייעֶן מִיר דִי אַלֶע בִּילְדֶער פַאר דִי אוֹיגְן אוּן לָאזְן פוּן מִיר, אַז זֵיי בְּלַייבְּן דָא כְּדֵי אַרוֹיס צוּ טַאנְצְן בַּיי מַיין חוּפָּה צַייט.

אִיךְ שְׁפִּיר וִוי אִיךְ וֶוער צֶעדְרֵייט פוּן דִי צְוֵוי פְּרָאבְּלֶעמֶען, אִיךְ וֵוייס נִישְׁט וָואס צוּ טוּן, אִיךְ בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז דֶער ראֹשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א זָאל זַיין דֶער גוּטֶער שְׁלִיחַ מִיר צוּ הֶעלְפְן וִוי שְׁנֶעלֶער.

נָאכְאַמָאל, יְיִשַׁר כֹּחַ פַאר מַיין לֶעבְּן.

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג׳ פַּרְשַׁת רְאֵה, כ״א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

... תִּחְיֶ׳.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן אַייעֶר בְּרִיוו.

אִיךְ פְרֵיי זִיךְ זֵייעֶר צוּ הֶערְן פוּן אַייךְ וִוי אִיר שְׁטַארְקְט זִיךְ מִיט׳ן הֵיילִיגְן רֶבִּינְ׳ס עֵצוֹת; אִיר זֶענְט גֶעוָוארְן אַ נֵייעֶ מֶענְטְשׁ זַייט אִיר הֶערְט דֶעם רֶבִּינְ׳ס

ווערטער. אייערע עלטערן פרייען זיך אז איר זענט אנגעקומען צו א גוטע פלאץ און זיי בעטן אייך איר זאלט אריין שלעפן די אנדערע געשוויסטער זיי זאלן אויך לעבן די שיינע לעבן.

יעצט אז איר האט געענדיגט די פינף און פופציגסטע מאל תהלים אזוי ווי עס באטרעפט דאס ווארט "כלה", זאל דער אייבערשטער העלפן איר זאלט טרעפן אייער שידוך שנעל און גיך, איר זאלט בקרוב ווערן א כלה.

אויף אייערע צוויי פראגעס וכו'; וואס די חשוב'ע רעבעצין ביי אייך אין סקול דערשרעקט די מיידלעך אז נאך די חתונה פאלט מען אין אידישקייט, דאס איז שקר וכזב, עס איז נישט אמת; אונזערע חכמים זאגן אנדערש פון די רעבעצין. די הייליגע חכמים זאגן (יבמות סב:) נאך די חתונה דעמאלט קען מען זיין פרייליך, דעמאלט קען מען זיין אפגעהיטן פון שלעכטס; און דער הייליגער זוהר זאגט אן א שיעור מאל אז דער אייבערשטער רוט נישט ביים מענטש נאר ווען מען האט חתונה (זוהר הקדוש פרשת ויצא, קמט ע"ב; ויקרא ז ע"ב; נט ע"א; ועוד).

דאס וואס איר שרייבט אז איר זעט קלאר אז די רעבעצין איז גערעכט, איר זעט ווייבלעך פאלן אין אידישקייט נאך די חתונה; דאס איז נישט די חתונה וואס מאכט זיי פאלן, דאס איז ווייל ביז די חתונה איז זייער גאנצע אידישקייט געווען א שפיל, מען שפילט פאר די לערערינס, מען שפילט ווי א איד פאר די עלטערן און נאך די חתונה קומט ארויס דער אמת'ער מענטש; עס ווערט אנטפלעקט וואס מען וויל זיין. ביי אסאך מיידלעך איז צניעות א זאך וואס מען וויל נישט, מען עקלט זיך פון גיין אנגעטון שיין און איידל, מען טוט דאס געצווינגענערהייט, דעריבער גלייך ווען מען האט חתונה, מען האט שוין נישט די פחד פון סקול, די פחד אז מען וועט ארויס ווארפן וכדומה - דעמאלט טוט מען זיך אן ווי אזוי מען האט שוין געוואלט גיין אלע יארן, דאס מאכט אויסזען אז חתונה האבן מאכט פאלן אין אידישקייט.

זאגטס פאר די רעבעצין וואס רעדט די שטותים צו די מיידלעך אז אנשטאט זאגן די מיידלעך אז חתונה האבן איז א שרעקעדיגע זאך וכו', זאל מען זען וואס פאסירט מיט אלע תלמידות נאך די חתונה, ווי זייווארפן אראפ פון זיך די צניעות און מען זאל טראכטן וועגן ווי אזוי מען קען אריין ברענגען אין די מיידלעך אז זיי זאלן ווערן זיין איידל; עס ווייזט זיך אויס אז די גאנצע סקול איז איין שטיק בלאף, די גאנצע סקול מיט אלע רעבעצין'ס איז נישט וואר, עס איז נאר א מיטל

ווי אַזוֹי מֶען קֶען דֶערְשְׁרֶעקְן דִי קִינְדֶער מִיט דֶעם וָואס מֶען סְטְרַאשֶׁעט זֵיי אַז מֶען וֶועט זֵיי נִישְׁט צוּרִיק נֶעמֶען, אָדֶער מִיט אַנְדֶערֶע סָארְט פְּחָדִים, אַז מֶען וֶועט נִישְׁט קַיין כַּלָּה וֶוערְן וְכַדוֹמֶה.

דִי זֶעלְבֶּע שְׁטוּתִים רֶעדְט מֶען צוּ בָּחוּרִים אִין יְשִׁיבוֹת, מֶען זָאגְט פַּאר דִי בָּחוּרִים: "אַ הֵייסֶער בָּחוּר אִיז אַ וַוארֶעמֶער אִינְגֶערְמַאן, אַ וַוארֶעמֶער אִינְגֶערְמַאן אִיז אַ קַאלְטֶער בָּחוּר וְכוּ׳ וְכוּ׳"; דָאס אִיז פַארְקֶערְט פוּן דִי תּוֹרָה, דִי תּוֹרָה זָאגְט (יְבָמוֹת סב:): "כָּל אָדָם שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה שָׁרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה, בְּלֹא בְּרָכָה, בְּלֹא טוֹבָה", אֵיינֶער וָואס הָאט נִישְׁט חֲתוּנָה גֶעהַאט הָאט נִישְׁט דִי אַלֶע גוּטֶע זַאכְן; נָאךְ דִי חֲתוּנָה, דֶעמָאלְט קֶען מֶען זַיין עֶרְלִיךְ. דָאס וָואס מֶען זֶעט אַז אִינְגֶעלַייט רַייסְן זִיךְ אוֹיף נָאךְ דִי חֲתוּנָה, זֵיי טוּעֶן נַארִישְׁקֵייטְן וְכוּ׳ - דָאס אִיז אַ סִימָן אַז אַלֶעס פוּן דִי בָּחוּרִישֶׁע יָארְן אִיז גֶעוֶוען נָאר לְפָנִים, נָאר פוּן פַּחַד הַמַּשְׁגִּיחַ, פַּחַד הָרֹאשׁ יְשִׁיבָה - נִישְׁט פוּן פַּחַד ה׳; אַלֶע עֲבוֹדוֹת אִיז גֶעוֶוען צוּ דִינֶען דִי מַגִּידֵי שִׁיעוּרִים, דִינֶען דֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה וְכוּ׳ וְכוּ׳.

אוֹיף דִי צְוֵוייטֶע פְּרַאגֶע וְכוּ׳ וָואס דִי רֶעבֶּעצִין דֶערְשְׁרֶעקְט אַייךְ אוּן אַלֶע מֵיידְלֶעךְ וֵויינֶען וְכוּ׳ וְכוּ׳; אַ רַחְמָנוּת אוֹיף דִי מֵיידְלֶעךְ, וָואס דַארְף מֶען זֵיי דֶערְשְׁרֶעקְן? וָואס דַארְף מֶען זֵיי מַאכְן וֵויינֶען? דָאס וֶועט נִישְׁט הֶעלְפְן, עֶס וֶועט נִישְׁט הֶעלְפְן זֵיי זָאלְן אוֹיפְהֶערְן קוּקְן מָאוִוי"ס.

בְּנוֹגֵעַ אַייעֶרֶע מַחֲשָׁבוֹת וְכוּ׳; מֶען קֶען זִיךְ נִישְׁט קְרִיגְן מִיט מַחֲשָׁבוֹת. דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עב): דָאס אִיז דִי טֶבַע פוּן שְׁלֶעכְטֶע מַחֲשָׁבוֹת, ווי שְׁטַארְק מֶען וויל דָאס פַארְטְרַייבְּן אַלְס שְׁטֶערְקֶער קוּמֶען זֵיי צוּרִיק, אַנְשְׁטָאט זִיךְ קְרִיגְן מִיט אַ מַחֲשָׁבָה דַארְף מֶען טְרַאכְטְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אַרַיין נֶעמֶען אִין זִיךְ אַז אַלֶעס אִיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער, עֶס אִיז מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דוּרְכְדֶעם גֵייעֶן דִי אַלֶע מַחֲשָׁבוֹת אַוֶועק פוּן זִיךְ אַלֵיינְס. וֶוען מֶען חַזֶר'ט אֱמוּנָה וֶוערְט לִיכְטִיג, אַזוֹי ווי עֶס שְׁטֵייט (יְחֶזְקֵאל מג, ב): "וְהִנֵּה כְּבוֹד אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל בָּא מִדֶּרֶךְ הַקָּדִים, וְקוֹלוֹ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים", יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא דֶערְצֵיילְט ווי עֶר הָאט גֶעזֶען כִּבְיָכוֹל דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן קוּמֶען אִין דִי עֲזָרָה, עֶס הָאט זִיךְ גֶעהֶערְט אַ רַעשׁ ווי וַואסֶער שְׁטוּרֶעמְט, "וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבֹדוֹ", אוּן פְּלוּצְלִינְג אִיז לִיכְטִיג גֶעוָוארְן דִי גַאנְצֶע וֶועלְט; וֶוען מֶען לֶעבְּט מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן וֶוערְט לִיכְטִיג, אֱמוּנָה מַאכְט לִיכְטִיג.

אַז עֶס קוּמְט אַרַיין אַ שְׁלֶעכְטֶע מַחֲשָׁבָה דַארְף מֶען נִישְׁט מוֹרָא הָאבְּן, מֶען דַארְף נִישְׁט וֶוערְן אוֹיסֶער זִיךְ; אֲפִילוּ אַז מֶען טְרַאכְט אַ שְׁלֶעכְטֶע מַחֲשָׁבָה אוּנְטֶער

דִי חוּפָּה וֶוערְט נָאכְנִישְׁט אוֹיס וֶועלְט, מֶען וֶוערְט נִישְׁט אוֹיס הֵיילִיג, מֶען זָאגְט שְׁטִילֶערְהֵייט: "אֵייבֶּערְשְׁטֶער, זַיי מִיר מוֹחֵל וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעקוּקְט, אֵייבֶּערְשְׁטֶער נֶעם אַרוֹיס דִי שְׁלֶעכְטֶע זַאכְן פוּן מִיר"; אוּן שׁוֹין, מֶער פוּן דֶעם דַארְף מֶען נִישְׁט טוּן, מֶען בְּלַייבְּט רֵיין אוּן הֵיילִיג.

וֶוען מֵיידְלֶעךְ הָאבְּן לִיבּ דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶוען מֵיידְלֶעךְ טוּעֶן זִיךְ אָן שֵׁיין, רַייךְ אוּן אֵיידֶל וַוייל זֵיי הָאבְּן דָאס לִיבּ - וֶועלְן זֵיי נָאךְ דִי חֲתוּנָה נִישְׁט פַּאלְן, זֵיי וֶועלְן נָאךְ דִי חֲתוּנָה אָנְהֵייבְּן לֶעבְּן אַ זִיסֶערֶע לֶעבְּן, זֵיי וֶועלְן הָאבְּן זֵייעֶר מַאן מִיט וֶועם צוּ לֶעבְּן, זֵיי וֶועלְן זַיין הֵיילִיג אוּן רֵיין.

מֶען דַארְף בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן עֶס זָאל בָּטֵל וֶוערְן אַלֶע עֶלְטֶערֶע קְלַאסְן פוּן סְקוּל וָואס לָאזְן נִישְׁט דִי מֵיידְלֶעךְ חֲתוּנָה הָאבְּן; מֶען הַאלְט זֵיי אוֹיף נָאךְ אַ יָאר אוּן נָאךְ אַ יָאר מִיט הֶבֶל הֲבָלִים, כְּאִילוּ דָאס אִיז דֶער דֶרֶךְ הַתּוֹרָה. וֶועלְן מִיר זוֹכֶה זַיין צוּ דִי גְאוּלָה שְׁלֵימָה.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

### פַארְוָואס הָאבּ אִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן מֶער פַאלְן נָאכ'ן טְרֶעפְן מַיין שִׁידוּךְ?

**שְׁאֵלָה:**

לְכָבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ בִּין בָּרוּךְ הַשֵּׁם אַ חָתָן גֶעוָוארְן לְמַזָּל טוֹב, אָבֶּער זַייט אִיךְ בִּין אַ חָתָן גֶעוָוארְן פַאל אִיךְ מֶער אוּן מֶער, בִּפְרָט אִין קוּקְן מָאוִוי"ס. אִיךְ שְׁפִּיר אַז אִיךְ קֶען שׁוֹין נִישְׁט מֶער, אִיךְ בִּין זֵייעֶר צֶעבְּרָאכְן פוּן דֶעם אַז אִיךְ פַאל דַוְקָא נָאכְדֶעם וָואס דֶער בַּאשֶׁעפֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן אַזַא גְרוֹיסֶע מַתָּנָה, אוּן אוֹיךְ אַז אִיךְ בִּין פּוֹגֵעַ אִין מַיין כַּלָּה מִיט דֶעם אַז אִיךְ טוּ עֲבֵירוֹת, עֶס קוּמְט אִיר נִישְׁט אַזַא מַאן אַ בַּעַל עֲבֵירָה ווִי אִיךְ. וָואס קֶען אִיךְ טוּן?

אַ גְרוֹיסְן יְיַשֶׁר כֹּחַ פַאר אַלֶע שִׁיעוּרִים, עֶס דֶערְוַוארֶעמְט מַיין הַארְץ.

**תְּשׁוּבָה:**

**בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן**

**לְכָבוֹד הֶחָתָן ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

מַזָל טוֹב פַּאר דַיין שִׁידוּךְ! דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט אוֹיפְשְׁטֶעלְן אַ שֵׁיינֶע אִידִישֶׁע שְׁטוּבּ מִיט עֶרְלִיכֶע אִידִישֶׁע דוֹרוֹת.

עֶס אִיז אַ שָׁאד אַז יֶעצְט וֶוען דוּ בִּיסְט שׁוֹין אַ חָתָן זָאלְסְטוּ וַוייטֶער קוּקְן מָאוִוי"ס; וֶוען מֶען קוּקְט עֶקֶלְדִיגֶע מָאוִוי"ס, מֶען הִיט זִיךְ נִישְׁט דִי אוֹיגְן, פַּאלְט מֶען אַרָאפּ אִין דִי הַארְבֶּע עֲבֵירָה פוּן פְּגַם הַבְּרִית - הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה רַחֲמָנָא לִצְלָן, דָאס שְׁטֶערְט דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן קֶענֶען לֶעבְּן אַ פְרֵיילִיכֶע לֶעבְּן, עֶס דֶערְבִּיטֶערְט דֶעם מֶענְטְשׁ בִּיז מֶען ווִיל שׁוֹין נִישְׁט לֶעבְּן.

זֵייעֶר אַסַאךְ מֶענְטְשְׁן לַיידְן הַיינְטִיגֶע טֶעג פוּן עַצְבוּת אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה, מֶענְטְשְׁן פַּיינִיגְן זִיךְ מִיט שְׁוֶועֶרֶע מַחֲשָׁבוֹת, דִמְיוֹנוֹת אוּן פְּחָדִים; אַלֶעס נֶעמְט זִיךְ פוּן נִישְׁט הִיטְן דִי אוֹיגְן. וֶוען מֶען הִיט נִישְׁט דִי אוֹיגְן, מֶען קוּקְט אוֹיף פְרֶעמְדֶע פְּרוֹיעֶן, מֶען קוּקְט אוֹיסְגֶעלַאסֶענֶע עֶקֶלְדִיגֶע בִּילְדֶער, קְלִיפְּס אוּן מָאוִוי"ס - גֵייט דִי שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה אַוֶועק פוּנֶעם מֶענְטְשׁ, אַזוֹי ווִי עֶס שְׁטֵייט אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה (דְבָרִים כג, טו): "כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ, וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ, וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר, וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ", דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאגְט: "אִיר זָאלְט זִיךְ פִירְן הֵיילִיג, ווַייל אוֹיבּ אִיר וֶועט זִיךְ נִישְׁט פִירְן הֵיילִיג וֶועל אִיךְ אַוֶועק גֵיין פוּן אַייךְ"; וֶוען מֶען קוּקְט עֶקֶלְדִיגֶע בִּילְדֶער, קְלִיפְּס, מָאוִוי"ס אוּן ווִידִיאוֹס פוּן עֲבֵירוֹת - גֵייט דִי שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה אַוֶועק פוּנֶעם מֶענְטְשׁ, דָאס מַאכְט מֶען זָאל זִיךְ פַּיינִיגְן מִיט שְׁוֶועֶרֶע גֶעפִילְן אַ גַאנְץ לֶעבְּן, מֶען הָאט שְׁלֶעכְטֶע מַחֲשָׁבוֹת, מֶען הָאט דִמְיוֹנוֹת אוּן פְּחָדִים, מֶען הָאט נִישְׁט קַיין מְנוּחָה; מֶען לוֹיפְט פוּן אֵיין טֶערָאפִּיסְט צוּם צְוֵוייטְן, מֶען זוּכְט אַן עֵצָה, אַ רְפוּאָה - אָבֶּער גָארְנִישְׁט הֶעלְפְט נִישְׁט ווִי לַאנְג מֶען אִיז מַפְקִיר דִי אוֹיגְן.

מַאךְ זִיךְ אַ חֶשְׁבּוֹן, 'וָואס ווִילְסְטוּ אִין לֶעבְּן, ווִילְסְט זִיךְ מוּטְשֶׁען דַיין גַאנְצֶע לֶעבְּן? אָדֶער דוּ ווִילְסְט זַיין פְרֵיילִיךְ אוּן צוּפְרִידְן?' דוּ אַלֵיין דַארְפְסְט מַאכְן דֶעם חֶשְׁבּוֹן פַאר דִיר, אוֹיבּ דוּ ווִילְסְט שְׁפִּירְן אַ זִיסְקֵייט אִין לֶעבְּן, דוּ ווִילְסְט זַיין אַ צוּפְרִידֶענֶער מֶענְטְשׁ - זָאלְסְטוּ פוּן הַיינְט אָפְּלָאזְן דִי מָאוִוי"ס; וַוארְף אַוֶועק דַיינֶע כֵּלִים אוֹיף וָואס דוּ קוּקְסְט דִי עֶקֶלְדִיגֶע אוֹיסְגֶעלַאסֶענֶע בִּילְדֶער אוּן קְלִיפְּס, ווַייל דָאס גֵייט נִישְׁט אִינְאֵיינֶעם. דִי קְלִיפְּס, דִי מָאוִוי"ס בְּרֶענֶען אוֹיס דִי מֹחַ מַחֲשָׁבָה פוּנֶעם אִיד, עֶס פַארְטוּנְקְלְט דִי אֱמוּנָה, מֶען שְׁפִּירְט נִישְׁט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. אַזוֹי ווִי דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן לא): אֱמוּנָה אוּן בְּרִית גֵייעֶן צוּזַאמֶען, אַזוֹי

ווִי עֶס שְׁטֵייט (תְּהִלִּים פט, כט): "וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ"; וָוען אַ מֶענְטְשׁ זִינְדִיגְט אִין פְּגַם הַבְּרִית - הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה רַחֲמָנָא לִצְּלָן, פַארְלִירְט עֶר דִי אֱמוּנָה.

נֶעם דִיר דִי עֵצָה פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, רֶעד זִיךְ אוֹיס דָאס הַארְץ צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בֶּעט אִים עֶר זָאל דִיר הֶעלְפְן זָאלְסְט קֶענֶען זַיין שְׁטַארְק נִישְׁט צוּ קוּקְן קַיין עֲבֵירוֹת, בֶּעט אִים: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֶעלְף מִיר, אִיךְ ווִיל זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד; הֶעלְף מִיר אִיךְ זָאל נִישְׁט קוּקְן קַיין מָאוִוי"ס, אִיךְ זָאל נִישְׁט קוּקְן קַיין שְׁמוּץ. אִיךְ ווֵייס נִישְׁט וָואס צוּ טוּן, אִיךְ בִּין אַזוֹי צוּגֶעקְלֶעבְּט צוּ קוּקְן מָאוִוי"ס, אִיךְ קֶען זִיךְ נִישְׁט אַרוֹיסְזֶען פוּן דֶעם! אִיךְ ווֵייס דָאס שֶׁעדְלִיכְקֵייט דֶערְפוּן, אִיךְ ווֵייס אַז עֶס אִיז נִישְׁט גוּט, דָאךְ אִיז מִיר אַזוֹי שְׁוֶוער; ווִיפִיל אִיךְ מַאךְ אָפּ אַז אִיךְ גֵיי מֶער נִישְׁט קוּקְן - פַאל אִיךְ אַרַיין טִיפֶער אוּן טִיפֶער.

הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער הֶעלְף מִיר, לֵייג אַרַיין אִין מִיר אַ רֵיינְקֵייט, לֵייג אַרַיין אִין מִיר אַ הֵיילִיגְקֵייט; לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים, גֶעבּ מִיר אַ נֵייעֶ הַארְץ, וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי, בַּאנֵיי אִין מִיר אַ נֵייעֶ ווִילְן, אַ נֵייעֶ גֵייסְט - אִיךְ זָאל זִיךְ עֶקְלֶען פוּן קוּקְן מָאוִוי"ס. עֲנֵנוּ ה' עֲנֵנוּ, הֶעלְף מִיר אֵייבֶּערְשְׁטֶער עֶנְטְפֶער מִיר, נֶעם אָן מַיין גֶעבֶּעט. הֶעלְף מִיר בִּזְכוּת דִי הֵיילִיגֶע צַדִּיקִים וָואס הָאבְּן זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ גֶעוֶוען פַאר דַיינֶעט וֶועגְן, בִּזְכוּת דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן רַבֵּינוּ נַחְמָן בֶּן פֵיגָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ וּבִזְכוּת אַלֶע צַדִּיקִים, יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי".

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן זוֹיבֶּערֶע אוֹיגְן אוּן גֵיין צוּ דַיין חֲתוּנָה רֵיין אוּן הֵיילִיג.

...

## ווִי אַזוֹי קֶען מֶען צֶערַייסְן דֶעם הֵיילִיגְן גִּלְיוֹן?

### שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ הָאבּ גֶעהֶערְט לֶעצְטְנְס אַ שִׁיעוּר וָואס דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א הָאט גֶערֶעדְט אִיבֶּער דֶעם "גִּלְיוֹן הֵיכַל הַקּוֹדֶשׁ", הָאבּ אִיךְ זִיךְ גֶעוָואלְט בַּאדַאנְקֶען פַאר'ן גִּלְיוֹן, אוּן זֵייעֶר בֶּעטְן אַז מֶען זָאל ווַייטֶער שְׁרַייבְּן אַזוֹי ווִי בִּיז יֶעצְט; דָאס אִיז מַיין גִּלְיוֹן, דָאס הָאט גֶערַאטֶעוֶועט מַיין לֶעבְּן.

טַאקֶע יֶענֶער גִּלְיוֹן [פַּרְשַׁת נֹחַ תשע"ט] וָואס דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א הָאט גֶערֶעדְט

דֶערפוּן, וואוּ עֶס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען דֶער בְּרִיוו אִיבֶּער אַ קִינְד וָואס דֶער שָׁכֵן הָאט אִים אָנְגֶערִירְט נִישְׁט בִּצְנִיעוּת [דֶער בְּרִיוו אִיז בַּייגֶעלֵייגְט צוּם סוֹף פוּן דֶעם בְּרִיוו], הָאט גֶערַאטֶעוֶועט מַיין מִשְׁפָּחָה.

וֶוען אִיךְ קוּם אִין בֵּית הַמֶּדְרָשׁ אוּם שַׁבָּת הָאבּ אִיךְ קוֹים כֹּחַ צוּ דַאוֶוענֶען, אִיךְ קֶען נִישְׁט קוּקְן קַיין גִּלְיוֹנוֹת, אָבֶער אֵיין שַׁבָּת נָאכְ'ן דַאוֶוענֶען הָאבּ אִיךְ גֶעזֶען ווִי מַיין נַיין יֶעְרִיג אִינְגְל אִיז זֵייעֶר בְּלַאס אוּן דֶערשְׁרָאקְן, אִיךְ הָאבּ אִים גֶעפְרֶעגְט צִי עֶר פִּילְט נִישְׁט גוּט, הָאט עֶר מִיר גֶעזָאגְט אַז אַלֶעס אִיז גוּט, אִיךְ הָאבּ אָבֶער גֶעזֶען אַז עֶפֶּעס טוֹיג נִישְׁט, הָאבּ אִיךְ אִים גֶערוּפְן פְּרִיוַואט אִין דִי זַייט אוּן אִים גֶעפְרֶעגְט וָואס גֵייט פָּאר, עֶר הָאט גָארְנִישְׁט גֶעעֶנְטְפֶערְט נָאר אַרוֹיסְגֶענוּמֶען פוּן טַאש דֶעם גִּלְיוֹן, עֶס אִיז גֶעוֶוען גֶעקְנֵייטְשְׁט צוּ דֶעם בְּרִיוו, אוּן עֶר וַוייזְט עֶס מִיר.

אִיךְ הָאבּ זִיךְ פַארְטִיפְט אִין דֶעם בְּרִיוו אוּן עֶס אִיז מִיר שְׁלֶעכְט גֶעוָוארְן, אָבֶער אִין דִי זֶעלְבֶּע צַייט אִיז מִיר גוּט גֶעוָוארְן, אַז אִיךְ בִּין גֶעוואוּיר גֶעוָוארְן וָואס גֵייט פָּאר. בָּרוּךְ הַשֵּׁם אַז עֶס אִיז נָאךְ גֶעוֶוען אָנְהוֹיבּ פוּן אַ מַעֲשֶׂה, וָואס וָואלְט זִיךְ גֶעקֶענְט צִיעֶן לַאנְג אוּן זִיךְ עֶנְדִיגְן גֶעפֶערְלִיךְ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם אַז מֶען הָאט עֶס גֶעקֶענְט מְסַדֵּר זַיין בַּאצַייטְנְס אוּן גֶערַאטֶעוֶועט מַיין זוּן.

זַייט דֶעמָאלְט הָאבּ אִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן הֶערְן דִי שִׁיעוּרִים אוּן מַיין גַאנְצֶע שְׁטוּבּ הָאט זִיךְ גֶעטוֹישְׁט. יֶעצְט הָאבּ אִיךְ גֶעהֶערְט אוֹיפְ'ן שִׁיעוּר אַז עֶס אִיז דָא מֶענְטְשְׁן וָואס שְׁרֵייעֶן אוֹיפְ'ן גִּלְיוֹן אַז עֶס אִיז נִיבּוּל פֶּה, דֶערִיבֶּער ווִיל אִיךְ אַייךְ בֶּעטְן בְּרַחֲמִים אִיר זָאלְט זֵיי לָאזְן וַוייטֶער שְׁרֵייעֶן, אָבֶער אִיר זָאלְט וַוייטֶער אָנְגֵיין מִיט דִי הֵיילִיגֶע אַרְבֶּעט צוּ רַאטֶעוֶוען אִידִישֶׁע קִינְדֶער פוּן טוֹיט. ווִי גֶערֶעכְט זֶענְט אִיר אַז נָאר אַ מְנֻוָּל וֶועט שְׁרֵייעֶן אוֹיף דֶעם, וַוייל עֶר הָאט מוֹרָא מֶען וֶועט אִים כַאפְּן.

אַ גְרוֹיסְן יְיַשֵׁר כֹּחַ

**תְּשׁוּבָה:**

**בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן**

**לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

ווּאוֹיל אִיז דִיר אַז דוּ לֶערְנְסְט אוֹיס דַיינֶע קִינְדֶער זֵיי זָאלְן אַכְטוּנְג גֶעבְּן פוּן מְנֻוָּלִים, זֵיי זָאלְן נִישְׁט לָאזְן קְרַאנְקֶע מֶענְטְשְׁן טוּן מִיט זֵיי עֲבֵירוֹת. עֶס לִיגְט אַ פְלִיכְט אוֹיף עֶלְטֶערְן מְחַנֵּךְ צוּ זַיין דִי קִינְדֶער זֵיי זָאלְן זַיין הֵיילִיג; אַז מֶען גְרֵייט

אָן דִי קִינְדֶער זֵיי זָאלְן לֶעבְּן מִיט יִרְאַת שָׁמַיִם הָאט מֶען שְׁפֶּעטֶער שֵׁיינֶע נַחַת, זֵיי וַואקְסְן אוֹיף עֶרְלִיכֶע אִידְן.

לֵיידֶער בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים לֶעבְּן מִיר אִין אַ דוֹר פוּן הֶפְקֵרוּת, מֶען הָאט גֶעגֶעבְּן פַארְ'ן יֵצֶר הָרָע אַזֶעלְכֶע כּוֹחוֹת הַטוּמְאָה, עֶר שְׁנֵיידְט שְׁטִיקֶער פוּן אִידִישֶׁע קִינְדֶער. מֶען נֶעמְט אוּמְשׁוּלְדִיגֶע קִינְדֶער אוּן מֶען פַארְכַאפְּט זֵיי אִין עֲבֵירוֹת. מֶען נֶעמְט אַוֶועק זֵייעֶר פוּנְדַאמֶענְט, זֵייעֶר יְסוֹד; זֵיי פַאלְן אִין קְדוּשָּׁה אוּן זֶענֶען פּוֹגֵם בִּבְרִית, מִיט דֶעם הַרְג'עט מֶען זֵייעֶר עָתִיד.

קֶעגְן דִי טוּמְאָה וָואס אִיז דָא הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אוּנְז גֶעשִׁיקְט אַ צַדִיק, דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, עֶר אִיז לוֹחֵם מִיטְ'ן סַמֶ"ךְ מֶ"ם; עֶר אִיז מַכְנִיעַ דִי טוּמְאָה אוּן רַאטֶעוֶועט אוּנְז פוּן פַארְכַאפְּט וֶוערְן בַּיי דִי קְלִיפּוֹת.

דֶער רֶבִּי הָאט זֵייעֶר אַסַאךְ גֶערֶעדְט פוּן קְדוּשַּׁת הַבְּרִית וַוייל אַז דֶער יְסוֹד אִיז גוּט, דֶער פוּנְדַאמֶענְט אִיז שְׁטַארְק - קֶען מֶען בּוֹיעֶן שֵׁיינֶע בִּנְיָנִים, אָבֶער אַז דֶער יְסוֹד אִיז צֶעבְּרָאכְן קֶען מֶען נִישְׁט בּוֹיעֶן, דֶערִיבֶּער הָאט זִיךְ דֶער רֶבִּי פַארְלֵייגְט צוּ פַארְרֶעכְטְן דֶעם יְסוֹד כְּדֵי מִיר זָאלְן קֶענֶען זַיין עֶרְלִיכֶע אִידְן.

קֶעגְן דֶעם קוּמְט דֶער יֵצֶר הָרָע אוּן פַארְדֶעקְט דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, עֶר מַאכְט חוֹזֵק פוּן רֶבִּי'ן מִיט הוֹצָאַת שֵׁם רַע, מֶען רֶעדְט כָּל דָבָר אָסוּר אוֹיפְ'ן רֶבִּי'ן אוּן זַיינֶע תַּלְמִידִים. שׁוֹין אִיבֶּער פוּפְצִיג יָאר וָואס מוֹהֲרָא"ש שְׁרַייבְּט, דְרוּקְט אוּן פַארְפְלֵייצְט סְפָרִים אוּן קוּנְטְרֵסִים צוּ וַוייזְן פַאר דִי גַאנְצֶע וֶועלְט דִי וֶועג פוּן לֶעבְּן, אַז מֶען קֶען תְּשׁוּבָה טוּן אוּן מֶען קֶען זִיךְ צוּרִיק קֶערְן פוּן וואוּ מֶען אִיז אַרַיין גֶעפַאלְן, זֶענֶען גֶעקוּמֶען מֶענְטְשְׁן פוּנֶעם מֶלֶךְ הָאַכְזָר (עַיֵין סִיפּוּרֵי מַעֲשִׂיוֹת, מַעֲשֶׂה יג - פוּן דִי זִיבְּן בֶּעטְלֶערְס) אוּן גֶעמַאכְט גֶעשְׁפֶּעט אוֹיף דִי סְפָרִים, אַז מֶען דַארְף דָאס צֶערַייסְן, מֶען דַארְף דָאס פַארְבְּרֶענֶען אוּן מֶען טָאר נִישְׁט אַרַיין קוּקְן אִין דִי סְפָרִים. מֶען דַארְף שְׁרֵייעֶן "גִיוַואלְד!" וִוי מֶעג מֶען צֶערַייסְן דִי סְפָרִים? וִוי מֶעג מֶען צֶערַייסְן דִי קוּנְטְרֵסִים וָואס רַאטֶעוֶוען אִידִישֶׁע קִינְדֶער?!

נֵיתֵי סֵפֶר וְנֶחֱזֶה, לָאמִיר אַרַיין קוּקְן וָואס שְׁטֵייט אִין דִי סְפָרִים, וָואס שְׁטֵייט אִין דִי קוּנְטְרֵסִים? דָאס אִיז דָאךְ רֵיין יִרְאַת שָׁמַיִם, דָאס אִיז דָאךְ רֵיין קְדוּשָּׁה; וִוי מֶעג מֶען רֶעדְן אוֹיף דִי סְפָרִים וָואס זֶענֶען מְגַלֶה פַאר אַלֶעמֶען דִי אֱמוּנָה?!

וֶוער צֶערַייסְט דִי גִלְיוֹנוֹת? וֶוער צֶערַייסְט דִי סְפָרִים? נָאר אַ בַּעַל עֲבֵירָה, נָאר אֵיינֶער וָואס לִיגְט אִין נִיאוּף; אַנְדֶערְשׁ וָואלְט דָאךְ יֶעדֶער טַאטֶע גֶעדַארְפְט לֶערְנֶען

דִי קִינְדֶער זֵיי זָאלְן זִיךְ הִיטְן פוּן שְׁלֶעכְטְס, דִי בְּרִיוו וָואס מִיר הָאבְּן פַארְשְׁפְּרֵייט אִינֶעם גִּלְיוֹן וָואלְט מֶען גֶעדַארְפְט לֶערְנֶען מִיט אַלֶע קִינְדֶער זֵיי זָאלְן זַיין אָפְּגֶעהִיטְן פוּן שְׁלֶעכְטְס.

דָאס אִיז נִיבּוּל פֶּה? דָאס אִיז נִישְׁט אֵיידְל?! נִיבּוּל פֶּה אִיז וָואס טוּט זִיךְ בַּיי דִי טוּנְקֶעלֶע שַׁלֹשׁ סְעוּדוֹת תּוֹרָה'ס וֶוען מֶען פַארְלֶעשְׁט דִי לֶעקְטֶער, וואו זֶענֶען דֶעמָאלְט דִי קִינְדֶער? וָואס טוּעֶן זֵיי?! אֶפְשָׁר אִיז עֶר יֶעצְט בַּיי אַ מְנַגֵּל אִין שׁוּיס, אוֹיף דֶעם דַארְף מֶען שְׁרַייעֶן גִיוַואלְד! אָדֶער אִין דִי לַאנְגֶע פְרַייטָאג נָאכְמִיטָאגְס אוּן לַאנְגֶע שַׁבָּתִים - וואו זֶענֶען דִי קִינְדֶער וֶוען דִי עֶלְטֶערְן שְׁלָאפְן? אֶפְשָׁר טוּט עֶר יֶעצְט נִישְׁט גוּטֶע זַאכְן וָואס עֶר וֶועט זִיךְ נֶעבֶּעךְ מוּטְשֶׁען זַיין גַאנְצֶע לֶעבְּן? אוֹיף דֶעם דַארְף מֶען שְׁרַייעֶן גִיוַואלְד! אַ גִּלְיוֹן וָואס בְּרֶענְגְט יִרְאַת שָׁמַיִם, וָואס בְּרֶענְגְט אַרַיין טָהֳרָה - דָאס אִיז נִישְׁט אֵיידְל?!

אַזוֹי גֵייט דֶעם רֶבִּינְ'ס זַאךְ, מֶען צֶערַייסְט דִי סְפָרִים, מֶען פְּרוּבִּירְט צוּ פַארְדֶעקְן דִי לִיכְטִיגְקֵייט. אַזוֹי ווִי דֶער רֶבִּי הָאט דֶערְצֵיילְט (סִיפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ז', מִזְבּוּב וְעַכְבִּישׁ) פַאר זַיין נְשָׁמָה אִיז אַרָאפּ גֶעקוּמֶען אוֹיף דִי וֶועלְט, הָאט דֶער סַמֶ"ךְ מֶ"ם גֶעשְׁרִיגְן: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אוֹיב דִי נְשָׁמָה קוּמְט אַרָאפּ אוֹיף דִי וֶועלְט, פַארְוָואס הָאסְטוּ מִיר בַּאשַׁאפְן?" הָאט מֶען אִים גֶעעֶנְטְפֶערְט: "דִי נְשָׁמָה מוּז אַרָאפּ קוּמֶען אוֹיף דִי וֶועלְט, דוּ גֵיי אוּן זוּךְ דִיר אַן עֵצָה", אִיז עֶר אַוֶועקְגֶעגַאנְגֶען אוּן שְׁפֶּעטֶער אִיז עֶר צוּרִיק גֶעקוּמֶען מִיט אַן אַלְטִיטְשְׁקְן אַן אַיינְגֶעבּוֹיגֶענֶעם, אוּן זֵיי הָאבְּן גֶעלַאכְט אוּן גֶעזָאגְט: "דִי נְשָׁמָה קֶען שׁוֹין אַרָאפּ גֵיין, מִיר הָאבְּן שׁוֹין אַן עֵצָה"; מוֹהֲרַאנַ"שׁ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שְׁרַייבְּט (בְּסֵפֶר נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹן): "וָואס אִיז זֵייעֶר עֵצָה, וָואס זֵיי הָאבְּן זִיךְ גֶעטְרָאפְן? לַאכְן - מֶען לַאכְט פוּנֶעם רֶבִּי'ן, אוּן מֶען שְׁפֶּעט אָפּ פוּן דִי סְפָרִים". אָבֶּער עֶס וֶועט אִים שׁוֹין גָארְנִישְׁט נִיצְן, מֶען זֶעט ווִי דֶער רֶבִּי נֶעמְט אַיין דִי וֶועלְט, אַלֶע זָאגְן הַיינְט קְלָאר אַז דֶער רֶבִּי אִיז דֶער וָואס הַאלְט אוּנְז בַּיים לֶעבְּן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מִיר זָאלְן הָאבְּן אַ חֵלֶק אִין רַאטֶעוֶוען אִידִישֶׁע קִינְדֶער, זֵיי צוּרִיק בְּרֶענְגֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

...

[דֶער בְּרִיוו צוּ וֶועלְכֶע דִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶע שְׁאֵלָה בַּאצִיט זִיךְ:

## אַ שֶׁכֵן הָאט אָנְגֶערִירְט מַיין קִינְד אוֹיף נִישְׁט צְנִיעוּת׳דִיגֶע פְּלֶעצֶער, וָואס טוּט מֶען?

### שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער ראֹש יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

קוֹדֶם כָּל מוּז אִיךְ זִיךְ בַּאדַאנְקֶען פַאר דִי הֶערְלִיכֶע שִׁיעוּרִים און חִיזוּק, דָאס אִיז מַמָּשׁ מַיין לֶעבְּן, דִי לֶעבְּן וֶוערְט גְרִינְגֶער און שֶׁענֶער, און דִי קִינְדֶער זֶעעֶן מֶער אַ פְרֵיילִיכֶערֶע מַאמֶע, און אַזוֹי וַוייטֶער טוּישְׁט דָאס מַיין גַאנְצְן לֶעבְּן צוּם גוּטְן.

מַיין פְרַאגֶע אִיז אַזוֹי, בְּעֶרֶךְ אַ יָאר צוּרִיק הָאט אִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן הֶערְן דִי שִׁיעוּרִים און אִיךְ בִּין נִתְעוֹרֵר גֶעוָוארְן אִיבֶּער דֶעם עִנְיָן צוּ רֶעדְן אָפְן צוּ דִי קִינְדֶער, זֵיי אָנְוָוארֶענֶען זִיךְ אַכְטוּנְג צוּ גֶעבְּן פוּן קְרַאנְקֶע בָּחוּרִים און מֶענְטְשְׁן, און זַייט דֶעמָאלְט רֶעד אִיךְ צוּ מַיינֶע קִינְדֶער אִיבֶּער דֶעם יֶעדֶע שְׁטִיק צַייט, און אוֹיךְ זָאג אִיךְ זֵיי אַז אוֹיב הָאבְּן זֵיי אַ חֲשַׁד אוֹיף אֵיינֶעם זָאלְן זֵיי קוּמֶען דֶערְצֵיילְן.

אֵיין טָאג קוּמְט צוּ מִיר מַיין זוּן - נַיין יָאר אַלְט - און דֶערְצֵיילְט מִיר אַז לֶעצְטֶע יָאר הָאט אִים אַ שָׁכֵן - אַ אִינְגֶל פוּן צְוֶועלְף יָאר - אָנְגֶערִירְט אוֹיף נִישְׁט צְנִיעוּת'דִיגֶע פְּלֶעצֶער, און עֶר הָאט דֶעמָאלְט מוֹרָא גֶעהַאט צוּ דֶערְצֵיילְן דִי מַעֲשֶׂה און יֶעצְט הָאט עֶר גֶענוּמֶען דִי שְׁטַארְקֵייט צוּ קוּמֶען דֶערְצֵיילְן. (שְׁפֶּעטֶער הָאט עֶר שׁוֹין נִישְׁט גֶעוָואלְט אִיךְ זָאל רֶעדְן מִיט אִים וֶועגְן דִי מַעֲשֶׂה).

יֶעצְט אִיז מַיין שְׁאֵלָה וָואס אִיךְ זָאל טוּן מִיט דָאס קִינְד אַז עֶר זָאל נִישְׁט גֶעשֶׁעדִיגְט וֶוערְן פוּן דֶעם, עֶר אִיז אַ וואוּיל אִינְגֶל און הָאט לִיבּ צוּ לֶערְנֶען, אִיךְ הָאבּ אִים גֶעזָאגְט עֶר זָאל זָאגְן מִשְׁנָיוֹת, אָבֶּער מֶענְטְשְׁן הָאבְּן מִיר צוּגֶערֶעדְט אִים צוּ שִׁיקְן צוּ אַ גֶעוִויסֶע סָארְט טֶערָאפִּי וָואס קֶען אִינְגַאנְצְן אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן אִים דֶער פְּרָאבְּלֶעם און מֶען קֶען אוֹיךְ זֶען אוֹיב עֶס אִיז שׁוֹין אַרִיבֶּער אִינְגַאנְצְן אָדֶער נִישְׁט, פוּן דִי שִׁיעוּרִים הָאבּ אִיךְ אָבֶּער פַארְשְׁטַאנֶען אַז דָאס אִיז נִישְׁט דִי עֵצָה, אִיךְ בִּין אָבֶּער נִישְׁט רוּאִיג וָואס אִיךְ דַארְף צוּ טוּן.

און נָאךְ אַ שְׁאֵלָה אִיז וֶועגְן דֶעם בָּחוּר דֶער פּוֹגֵעַ וָואס אִיז הַיינְט שׁוֹין דְרַייצְן יָאר און אִיז אַרַיין צוּ אַ גוּטֶע יְשִׁיבָה און קוּקְט אוֹיס אַ גוּטֶער בָּחוּר, וֵויסְן מִיר נִישְׁט אוֹיבּ מִיר זָאלְן דָאס דֶערְצֵיילְן פַאר זַיינֶע עֶלְטֶערְן, וָואס וֶועלְן זֵיי דֶען קֶענֶען טוּן? און וָואס קֶענֶען מִיר טוּן?

אִיךְ וֶועל זִיךְ פְרֵייעֶן צוּ בַּאקוּמֶען אַ קְלָארֶע עֶנְטְפֶער וָואס מִיר דַארְפְן צוּ טוּן.

אַ גְרוֹיסְן יְיַשֵׁר כֹּחַ.

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרֵךְ - יוֹם ד׳ פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, אִסְרוּ חַג סוּכּוֹת, כ״ד תִּשְׁרֵי, שְׁנַת תשע״ט לִפְרָט קָטָן

מָרַת ... תִּחְיֶ׳.

אִיךְ הָאב עֶרְהַאלְטְן אַייעֶר בְּרִיוו.

וואוּיל אִיז אַייךְ אַז אִיר צִיט אוּיף אַייעֶרֶע קִינְדֶער מִיט יִרְאַת שָׁמַיִם; אִיר גֶעבְּט אַכְטוּנְג אוּיף אַייעֶרֶע קִינְדֶער זֵיי זָאלְן הָאבְּן גוּטֶע חֲבֵרִים אוּן אַז זֵיי זָאלְן זִיךְ דֶערְוַוייטֶערְן פוּן שְׁלֶעכְטֶע חֲבֵרִים.

בְּנוֹגֵעַ דִי מַעֲשֶׂה וָואס אַייעֶר קִינְד פוּן נַיין יָאר אַלְט הָאט אַייךְ דֶערְצֵיילְט, אַז אַ שָׁכֵן - אַ קִינְד פוּן צְוֶועלְף יָאר - הָאט אִים אָנְגֶערִירְט אוּיף נִישְׁט צְנִיעוּת׳דִיגֶע פְּלֶעצֶער אוּן אִיר ווִילְט ווִיסְן וָואס אִיר דַארְפְט טוּן.

אִיר זָאלְט וַוייטֶער רֶעדְן צוּ אַלֶע אַייעֶרֶע קִינְדֶער בִּכְלָלִיוּת פוּן זִיךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן פוּן שְׁלֶעכְטֶע חֲבֵרִים, עֶס אִיז נִישְׁט גֶענוּג אַז מֶען זָאגְט בְּרְמִיזָה: מֶען דַארְף הָאבְּן ׳גוּטֶע חֲבֵרִים׳, אוּן מֶען טָאר זִיךְ נִישְׁט חַבְרְ׳ן מִיט ׳שְׁלֶעכְטֶע חֲבֵרִים׳, נָאר מֶען דַארְף אַרוֹיס זָאגְן קְלָאר אוּן דֵייטְלִיךְ פַאר דִי קִינְדֶער וואוּ מֶען טָאר נִישְׁט לֵייגְן דִי הֶענְט אוּן וואוּ מֶען טָאר נִישְׁט קוּקְן וְכוּ׳, אוּן אוֹיבּ אַ צְוֵוייטֶער - זָאל זַיין וֶוער זָאל נָאר זַיין - ווִיל אִים אָנְרִירְן זָאל עֶר אַנְטְלוֹיפְן פוּן יֶענֶעם אוּן קוּמֶען דֶערְצֵיילְן, אַזוֹי וֶועלְן זֵיי זַיין עֶרְלִיךְ אוּן רֵיין.

רֶעדְטְס נִישְׁט מֶער מִיט אַייעֶר קִינְד פוּן דִי מַעֲשֶׂה, עֶס אִיז גֶענוּג אַז עֶר הָאט עֶס אַייךְ דֶערְצֵיילְט, יֶעצְט זָאלְט אִיר אִים נָאר הֵייבְּן. עֶר שֶׁעמְט זִיךְ פוּן דֶעם, עֶס אִיז נִישְׁט גוּט אִיר זָאלְט דָאס אִים אוּיפְבְּרֶענְגֶען, עֶר הָאט שׁוֹין תְּשׁוּבָה גֶעטוּן אוּיף דֶעם.

מֶען דַארְף אַרַיין לֵייגְן אִין קִינְדֶער אַז מֶען קֶען תְּשׁוּבָה טוּן כְּדֵי זֵיי זָאלְן נִישְׁט אַרוּם גֵיין מִיט שְׁלֶעכְטֶע מַחֲשָׁבוֹת אַז דֶער אֵייבֶערְשְׁטֶער אִיז בְּרוֹגֶז אוּיף זֵיי, מֶען דַארְף זֵיי מְחַנֵךְ זַיין זֵיי זָאלְן ווִיסְן אַז אֲפִילוּ מֶען הָאט גֶעטוּן אַן עֲבֵירָה קֶען מֶען תְּשׁוּבָה טוּן אוּן וֶוערְן אַ גְרוֹיסֶער צַדִיק.

זֵייעֶר גוּט אַז אִיר גֶעוואוּינְט אִים אַיין צוּ זָאגְן מִשְׁנָיוֹת, דָאס וֶועט אִים מַאכְן פַאר אַ גְרוֹיסֶער צַדִיק, אָבֶער גֶעדֶענְקְט אַז אַ קִינְד דַארְף אוּיךְ שְׁפִּילְן; וֶוען עֶר קוּמְט אַהֵיים פוּן חֵדֶר אִיז נִישְׁט גוּט צוּפִיל אִים צוּ שְׁטוּפְּן צוּ לֶערְנֶען, אַ קִינְד דַארְף

זִיךְ אוֹיסְגֶעבְּן מִיט שְׁפִּילְן, נָאר שְׁפֶּעטֶער וֶוען עֶר עֶנְדִיגְט שְׁפִּילְן בְּלַייבְּט נָאךְ צַייט, דֶעמָאלְט אִיז גוּט אִים צוּ צוּגֶעוואוֹינֶען צוּ לֶערְנֶען אוֹיפְ׳ן סֵדֶר דֶרֶךְ הַלִּימוּד, צוּ זָאגְן אַסַאךְ מִשְׁנַיוֹת.

בְּנוֹגֵעַ צִי אִיר זָאלְט נֶעמֶען אַייעֶר קִינְד פַאר טֶערָאפִּי וְכוּ׳; אִין דֶעם פַאל וָואס עֶר אִיז אַרִיבֶּער אַזַא מַעֲשֶׂה מִיט אַ צְוֵוייטֶע קִינְד - אוֹיף דֶעם דַארְף מֶען נִישְׁט קַיין טֶערָאפִּי, עֶס וֶועט נָאר עֶרְגֶער מַאכְן. מַה שֶּׁאֵין כֵּן אוֹיב מֶען וֶוערְט בַּאצְוִוינְגֶען פוּן אַן עֶרְוַואקְסֶענֶעם מֶענְטְשׁ דֶעמָאלְט דַארְף מֶען וִויסְן וִוי וַוייט עֶס אִיז גֶעוֶוען, וַוייל דָאס קֶען צוּגְרִינְדְלֵייגְן אַ קִינְד אוֹיף זַיין גַאנְץ לֶעבְּן.

אִיר קֶענְט מְעוֹרֵר זַיין דִי עֶלְטֶערְן פוּן דֶעם בָּחוּר זֵיי זָאלְן רֶעדְן צוּ אִים; דִי קִינְדֶער זֶענֶען נִישְׁט שׁוּלְדִיג, וַוייל לֵיידֶער רֶעדְט מֶען נִישְׁט צוּ זֵיי. עֶס קֶען זַיין אַז זֵיי וֵוייסְן אַז זֵיי טוּעֶן נִישְׁט קַיין אֵיידֶעלֶע זַאךְ אָבֶּער זֵיי וֵוייסְן נִישְׁט וִוי גְרוֹיס דִי עֲבֵירָה אִיז אוּן וִויפִיל מֶען לַיידְט פוּן דֶעם שְׁפֶּעטֶער. אִיר דַארְפְט נָאר אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט צוּ מַאכְן אַ קְרִיגֶערַיי, וַוייל זֵיי קֶענֶען נָאךְ אוֹיסְדְרֵייעֶן דִי מַעֲשֶׂה אוֹיף אַייךְ וְדַ״ל.

עֶלְטֶערְן דַארְפְן אַסַאךְ וֵויינֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן פַאר גוּטֶע קִינְדֶער; בִּפְרַט אַ אִידִישֶׁע מַאמֶע דַארְף בַּיי דִי שַׁבָּת לִיכְט פַארְגִיסְן טְרֶערְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף יֶעדֶעס קִינְד בַּאזוּנְדֶער.

מוֹהֲרָא״שׁ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה הָאט דֶערְצֵיילְט אַז אַ אִיד אִיז אַמָאל גֶעקוּמֶען צוּם הֵיילִיגְן חָפֵץ חַיִּים זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ בֶּעטְן אַ בְּרָכָה אוֹיף גוּטֶע קִינְדֶער, הָאט דֶער הֵיילִיגֶער חָפֵץ חַיִּים גֶענוּמֶען אַ תְּהִלִּים וָואס אִיז גֶעוֶוען אוֹיפְגֶעבְּלָאזְן פוּן נַאסְקֵייט, עֶר דָאס גֶעוִויזְן פַאר דֶעם אִיד אוּן אִים גֶעזָאגְט: ״דָאס אִיז דֶער תְּהִלִּים פוּן מַיין מַאמֶע עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם וואוּ זִי פְלֶעגְט יֶעדְן טָאג וֵויינֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן זִי זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ גוּטֶע קִינְדֶער, אַזוֹי אִיז מֶען זוֹכֶה צוּ גוּטֶע קִינְדֶער״; דֶערְפַאר דַארְפְן עֶלְטֶערְן אַסַאךְ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן זֵיי זָאלְן זוֹכֶה זַיין צוּ עֶרְלִיכֶע אוּן גֶעזוּנְטֶע קִינְדֶער.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים].

...

## ווי אַזוֹי זֶעט מֶען זִיךְ אַרוֹיס פוּן פְּחָדִים אוּן חֲשָׁדוֹת?

### שְׁאֵלָה:

לְכָבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

יְיַשֶׁר כֹּחַ פַאר'ן עֶנְטְפֶערְן מַיין שְׁאֵלָה [דֶער בְּרִיוו אִיז בַּייגֶעלֵייגְט צוּם סוֹף פוּן דֶעם בְּרִיוו] אִיבֶּער מַיין מַאן וָואס אִיז אוֹיפְגֶעוואקְסְן אַלְס יָתוֹם אוּן אִיז פוּל מִיט פְּחָדִים, עֶר אִיז מִיר חוֹשֵׁד כְּסֵדֶר מִיט נַארִישְׁקֵייטְן. מַיין מַאן זָאגְט מִיר אַז עֶר וִויל אַלֵיין אַרוֹיסְגֵיין פוּן דִי פְּחָדִים, עֶר פַארְשְׁטֵייט אַז עֶס שְׁטֶערְט דָאס לֶעבְּן, עֶר וֵוייסְט אָבֶער נִישְׁט וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּ הֶעלְפְן. אֶפְשָׁר קֶען דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א שְׁרַייבְּן פַאר אִים אַן עֵצָה אוּן חִיזוּק אוֹיף דֶעם?

יְיַשֶׁר כֹּחַ

### תְּשׁוּבָה:

**בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פָּרָשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן**

**לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אַייעֶר וַוייבּ הָאט מִיר גֶעשְׁרִיבְּן אַז זִי וִויל דִיר הֶעלְפְן, זִי וִויל דִיר אוֹיפְבּוֹיעֶן אוּן דִיר הֶעלְפְן אַרוֹיס גֵיין פוּן דַיין אוּמְזִיכֶערְקֵייט; זִי הָאט מִיר גֶעשְׁרִיבְּן אִיךְ זָאל דִיר שְׁרַייבְּן עֵצוֹת פוּן רֶבִּי'ן וִוי אַזוֹי מֶען קֶען אַרוֹיסְגֵיין פוּן דִי פְּחָדִים.

דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מח): "דַע, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹר עַל גֶּשֶׁר צַר מְאֹד מְאֹד", דִי וֶועלְט אִיז וִוי אַ שְׁמָאלֶער בְּרִיק, מֶען דַארְף אַרִיבֶּער גֵיין זֵייעֶר אַ שְׁמָאלֶער בְּרִיק, "וְהַכְּלָל וְהָעִקָּר שֶׁלֹּא יִתְפַּחֵד כְּלָל", דֶער עִיקָּר אִיז מֶען זָאל נִישְׁט מוֹרָא הָאבְּן; מוֹהֲרַנַ"ת זָאגְט, וֶוען מֶען גֵייט אוֹיף אַ שְׁמָאלְן בְּרִיק דַארְף מֶען הָאבְּן אַ צוּים פוּן בֵּיידֶע זַייטְן כְּדֵי מֶען זָאל נִישְׁט אַרָאפְּפַאלְן, דֶער רֶבִּי גֶעבְּט אוּנְז צְוֵויי צוֹימֶען אִין וָואס מֶען זָאל זִיךְ אָנְכַאפְּן אַז מֶען זָאל קֶענֶען דוּרְךְ גֵיין דִי וֶועלְט בְּשָׁלוֹם, דָאס אִיז 'שִׂמְחָה' אוּן 'הִתְבּוֹדְדוּת', אַז מֶען הָאט דִי צְוֵויי צוֹימֶען קֶען מֶען אַרִיבֶּער גֵיין אֲפִילוּ דֶעם שְׁמָאלְסְטְ'ן בְּרִיק אָן קַיין שׁוּם פַּחַד.

דֶער עֶרְשְׁטֶער צוֹים אִיז שִׂמְחָה; דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כד): "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד", עֶס אִיז אַ גְרוֹיסֶע מִצְוָה צוּ זַיין שְׁטֶענְדִיג פְרֵיילִיךְ, "וּלְהִתְגַּבֵּר לְהַרְחִיק הָעַצְבוּת וְהַמָּרָה שְׁחֹרָה בְּכָל כֹּחוֹ", אוּן זִיךְ שְׁטַארְקְן מִיט אַלֶע כֹּחוֹת נִישְׁט צוּ זַיין דֶעפְּרֶעסְט; וֶוען מֶען אִיז פְרֵיילִיךְ דֶעמָאלְט אִיז דָא אַ פְּלַאץ פַאר דִי שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן שְׁטֵייט (דִּבְרֵי הַיָּמִים א טז, כז): "עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ", וֶוען אַ מֶענְטְשׁ אִיז פְרֵיילִיךְ קֶען עֶר צוּקוּמֶען צוּ דִי

גְרֶעסְטֶע מַדְרֵיגוֹת, וָוען מֶען איז פְרֵיילִיךְ גֵייט מֶען אַרוֹיס פוּן אַלֶע צָרוֹת אוּן פוּן אַלֶעם שְׁלֶעכְטְס, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט (יְשַׁעְיָה נה, יב): "כִּי בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּ", דוּרְךְ שִׂמְחָה גֵייט מֶען אַרוֹיס פוּן אַלֶע פְּרָאבְּלֶעמֶען (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳).

דֶער יֵצֶר הָרָע וִויל נָאר אַז אַ מֶענְטְשׁ זָאל וֶוערְן מָרָה שְׁחוֹרָה׳דִיג אוּן אַרַיין פַאלְן אִין אַ טִיפֶע דֶעפְּרֶעסְיֶע, דָאס אִיז זַיין גַאנְצֶע צִיל וָואס עֶר וִויל עֶרְרֵייכְן וֶוען עֶר וַוארְפְט אַרָאפּ אַ מֶענְטְשׁ אִין עֲבֵירוֹת - אִים אַרַיין וַוארְפְן אִין אַ קַטְנוּת הַדַעַת, אִין עַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה. דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מח): "עַצְבוּת הִיא סִטְרָא אַחֲרָא, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׂוֹנֵא אוֹתָהּ", וֶוען אַ מֶענְטְשׁ אִיז דֶעפְּרֶעסְט אִיז עֶר אִין דִי הֶענְט פוּן דִי נִישְׁט גוּטֶע, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט פֵּיינְט וֶוען מֶען אִיז דֶעפְּרֶעסְט; דֶעריבֶּער דַארְף מֶען פָאלְגְן דֶעם רֶבִּי׳ן אוּן זִיךְ פְרֵיילִיךְ מַאכְן מִיט יֶעדֶע גוּטֶע נְקוּדָה וָואס מֶען הָאט.

דֶער צְוֵוייטֶער צוּים אִיז הִתְבּוֹדְדוּת; דֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז גֶעגֶעבְּן אַ גְרִינְגֶע וֶועג וִוי אַזוֹי מִיר זָאלְן קֶענֶען נָאנְט וֶוערְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן. אַמָאל הָאט מֶען גֶעדַארְפְט טוּן שְׁוֶוערֶע עֲבוֹדוֹת צוּ קֶענֶען זַיין נָאנְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, מֶען הָאט גֶעדַארְפְט פַאסְטְן אוּן זִיךְ מְסַגֵּף זַיין וְכוּ׳ וְכוּ׳ בִּיז מֶען הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען זִיךְ אוֹיפְצוּהֵייבְּן אַבִּיסְל פוּן דִי וֶועלְט אוּן וֶוערְן נֶענְטֶער צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן. בִּיז דֶער רֶבִּי אִיז גֶעקוּמֶען אוּן אוּנְז גֶעגֶעבְּן דִי גְרִינְגֶע וֶועג פוּן הִתְבּוֹדְדוּת; דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כה): "הִתְבּוֹדְדוּת הוּא מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה וּגְדוֹלָה מִן הַכֹּל"; אַ מֶענְטְשׁ זָאל זִיךְ אוֹיסְשְׁמוּעֶסְן זַיין הַארְץ מִיט׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף דִי שְׁפְּרַאךְ וָואס עֶר אִיז בַּאקֶוועם צוּ רֶעדְן, כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, אַזוֹי וִוי מֶען שְׁמוּעֶסְט מִיט אַ נָאנְטֶער חָבֵר. אִים אַלֶעס דֶערְצֵיילְן, אַלֶע זַאכְן וָואס מֶען טוּט אוּן אַלֶע מַעֲשִׂים אוּן מַחֲשָׁבוֹת אִין וָואס דֶער יֵצֶר הָרָע וַוארְפְט אִים אַרָאפּ, דָאס בְּרֶענְגְט דֶעם מֶענְטְשׁ עֶר זָאל וֶוערְן זֵייעֶר נָאנְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

אַז מֶען אִיז שְׁטַארְק מִיט דִי צְוֵויי עֲבוֹדוֹת, מֶען פְּרוּבִּירְט צוּ זַיין פְרֵיילִיךְ מִיט יֶעדֶע מִצְוָה וָואס מֶען טוּט; מֶען פְרֵיידְט זִיךְ מִיט דֶעם וָואס מִיר זֶענֶען אִידִישֶׁע קִינְדֶער, מִיר זֶענֶען נִישְׁט קַיין גוֹיִם, מֶען פְרֵיידְט זִיךְ מִיט׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן מֶען אִיז שְׁטַארְק מִיט דִי זַאךְ פוּן הִתְבּוֹדְדוּת, מֶען רֶעדְט זִיךְ אוֹיס דָאס הַארְץ צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן מֶען דֶערְצֵיילְט אִים אַלֶעס וָואס גֵייט אַרִיבֶּער, דֶעמָאלְט אִיז מֶען זוֹכֶה אַרִיבֶּער צוּ גֵיין דִי וֶועלְט - דֶעם שְׁמָאלְן בְּרִיקְ׳ל אָן קַיין פְּחָדִים אוּן אָן קַיין שְׁרֶעק. מֶען וֶוערְט זִיכֶער מִיט זִיךְ; מֶען פַארְלָאזְט זִיךְ אוֹיפְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן, דֶעמָאלְט הָאט

מֶען נִישְׁט קַיין שׁוּם פְּחָדִים, אַזוֹי וְוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִּידוֹת, אוֹת בִּטָּחוֹן, סִימָן א׳): "מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בִּטָּחוֹן, אֵין לוֹ שׁוּם פַּחַד", וֶוער עֶס הָאט בִּטָּחוֹן הָאט נִישְׁט קַיין פְּחָדִים פוּן קֵיינֶעם; וַוייל עֶר וֵוייסְט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט אִים, בַּיי אִים אוּן נֶעבְּן אִים אוּן עֶר לִיגְט אִין זַיינֶע הֶענְט, אַזוֹי וְוי דָוִד הַמֶּלֶךְ זָאגְט (תְּהִלִּים קלא, ב): "כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ, כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי", אִיךְ בִּין וְוי אַ קִינְד וָואס פַארְלָאזְט זִיךְ אוֹיף דִי מַאמֶע אָן קַיין שׁוּם דַאֲגוֹת אוּן אָן קַיין שׁוּם פְּחָדִים.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

[דִי בְּרִיוו צוּ וֶועלְכֶע דִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶע שְׁאֵלָה בַּאצִיט זִיךְ:

**וָואס טוּ אִיךְ אַז מַיין מַאן גֶעטְרוֹיעֶט מִיר נִישְׁט?**

**שְׁאֵלָה:**

לְכָבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

צוּם עֶרְשְׁט ווִיל אִיךְ זִיךְ בַּאדַאנְקֶען פַאר דִי שֵׁיינֶע שִׁיעוּרִים וָואס אִיז מִיר מַמָּשׁ מְחַיֶּה. אִיךְ הֶער שׁוֹין דִי שִׁיעוּרִים כִּמְעַט אַ יָאר, אִיךְ קֶען נִישְׁט גֵיין שְׁלָאפְן אָן הֶערְן דֶעם פְרִישְׁן שִׁיעוּר, דָאס גֶעבְּט מִיר מַמָּשׁ לֶעבְּן.

אִיךְ הָאב שׁוֹין חֲתוּנָה גֶעהַאט צְוֶועלְף יָאר בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מִיט אַ שְׁטוּב מִיט לִיבְטִיגֶע קִינְדֶערְלֶעךְ, אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעהָאלְפְן מִיט אַ טֵייעֶרֶער מַאן וָואס הֶעלְפְט מִיר גָאר אַסַאךְ, טְרָאץ וָואס עֶר אִיז זֵייעֶר פַארְנוּמֶען, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן וַוייטֶער.

אִיךְ פְּרוּבִיר דָאס מֶערְסְטֶע צוּ טוּן מַיינֶע פְלִיכְטְן אַלְס וַוייבּ אוּן מַאמֶע, אָבֶער אִיךְ הָאב אַ שְׁוֶועריקֵייט אִין אוּנְזֶער לֶעבְּן וָואס שְׁטֶערְט מִיר זֵייעֶר. מַיין מַאן אִיז גֶעוָוארְן אַ יָתוֹם אַלְס קִינְד אוּן אִיז אַרִיבֶּער אַ שְׁוֶוער לֶעבְּן, אוּן דָאס הָאט אוֹיסְגֶעקְלַאפְּט אוֹיף אִים אַז עֶר הָאט נִישְׁט קַיין צוּטְרוֹי צוּ קֵיינֶעם אוּן עֶר לַיידְט פוּן אַסַאךְ פְּחָדִים, דָאס מַאכְט אוּנְז אַסַאךְ מָאל זֵייעֶר שְׁוֶוער.

דֶעם פַארְגַאנְגֶענֶעם וָואךְ הָאב אִיךְ גֶעהַאט אַזַא מַעֲשֶׂה, עֶר קוּמְט אַהֵיים אוּן בַּאפַאלְט מִיר מִיט חֲשָׁדוֹת אוּן זַאבְן וָואס הָאט נִישְׁט קַיין שׁוּם שַׁיְיכוּת מִיט פַאקְטְן, אוּן וֶוען אִיךְ זָאג אִים אַז אִיךְ הָאב נִישְׁט קַיין אַנוּנְג פוּן וָואס עֶר רֶעדְט וֶוערְט עֶר בַּאבְּלָאזְן אוּן ווִיל אֲפִילוּ נִישְׁט עֶנְטְפֶערְן, עֶר זָאגְט אַז עֶר גְלוֹיבְּט מִיר מִמֵּילָא נִישְׁט.

איך בין געוואָרן זייער צעבראָכן פון דעם, דאָס האָט מיר מַמָשׁ שְׁוואַך געמאַכט און עס איז מיר זייער שְׁווער אים מוחל צו זיין. אֲפִילוּ שְׁפֶּעטער ווען מיר האָבן זיך שוין אויסגעשמועסט און ער האָט געכאַפּט אַז ער האָט נישט געטון ריכטיג, ווערט מיר נאָכאַלץ שלעכט ווען איך זע אים, עס איז מיר זייער שְׁווער ווען מיין נאָנטסטער מענטש גלויבט מיר נישט און ער האָט אַזעלכע דמְיוֹנוֹת אויף מיר. אֶפְשָׁר קענט איר מיר געבן אַן עֵצָה?

יִישַׁר כֹּחַ

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יום ג' פַּרְשַׁת עֵקֶב, י"ד מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**מָרַת ... תִּחְיֶ'.**

איך האָב ערהאַלטן אייער בְּרִיוו.

איך פאַרשטיי אייער ווייטאָג; עס איז זייער אַ שְׁווערע געפיל צו לעבן מִיט'ן מאַן ווען ער האָט נישט קיין צוטרוי אין אייך וְכוּ' וְכוּ', וואָס נאָך דאַרף דען אַ פרוי? אַ פרוי דאַרף דאָך נאָר אַז איר מאַן זאָל איר גלייבן און איר געטרויען און ווען אַ פרוי האָט דאָס נישט איז איר זייער שְׁווער.

אָבער אין אייער פאַל איז דאָס אַביסל אַנדערש. איר שרייבט דאָך אַליין ווי געטריי אייער מאַן איז צו אייך, ווי שטאַרק ער העלפט אייך; ער האָט נאָר אַ פּראָבלעם אַז ער ליידט פון פְּחָדִים פון ווען ער איז נעבעך געוואָרן אַ יָתוֹם. אין דעם פאַל איז דאָס אינגאַנצן אַנדערש, איר דאַרפט נישט זיין אַנְגֶעוּוייטָאגט אויף אים. דאָ קומט ענדערש אַריין דאָס וואָרט 'רַחְמָנוּת', איר דאַרפט רַחְמָנוּת האָבן אויף אים און אים פאַרשטיין.

איך וויל אייך פרעגן, וואָס טוט איר ווען אייער קינד זאָגט אייך: "ביסט נישט אַ גוטע מאַמע!" אָדער אייער קינד זאָגט אייך: "איך האָב דיר נישט ליב!" ווערט איר אַנגעווייטָאגט אויפ'ן קינד אָדער איר פאַרשטייט אַז דאָס קינד איז נאָך אַ קינד און ווייסט נישט ווי אַזוי זיך אַרויסצוברענגען וְכוּ'? אַזוי זאָלט איר קוקן אויף אייער מאַן, ער איז טאַקע שוין דערוואַקסן און נישט קינדיש, אָבער דאָס וואָס ער איז געוואָרן יונגערהייט אַ יָתוֹם לֹא עָלֵינוּ האָט אויסגעקלאַפּט אויף אים אין אַ פאָרעם פון אומזיכערקייט און עס פאַסירט וואָס פאַסירט.

אַנשטאָט צו זיין אַנגעווייטָאגט אויף אים זאָלט איר אים דן זיין לְכַף זְכוּת, וועט דער אייבערשטער אייך דן זיין לְכַף זְכוּת און איר וועט האָבן נַחַת פון אייערע

ליכְטִיגֶע קִינְדֶער.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.]

...

## אִיז אֱמֶת אַז וֶוער עֶס קוּמְט נִישְׁט אוֹיף אוּמַאן גְלוֹיבְּט נִישְׁט אִין בַּאשֶׁעפֶער?

**שְׁאֵלָה:**

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

מִיר זֶענֶען צְוֵויי מֵיידְלֶעךְ חַבֶר'טֶעס פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִיר זֶענֶען זִיךְ מְחַזֵק מִיט דִי עֵצוֹת פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, אַ גְרוֹיסְן יְיַשֶׁר כֹּחַ פַאר אַלֶע שִׁיעוּרִים אוּן חִיזוּק וָואס דֶערְנֶענְטֶערְן אוּנְז צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

מִיר הָאבְּן גֶעוָואלְט פְרֶעגְן צְוֵויי זַאכְן. אֵיינְס אִיבֶּער אַ בַּאקַאנְטֶע לִיד מִיט דִי וֶוערְטֶער: "רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי עוֹלֶה עַל הַכֹּל, מִי שֶׁמַּאֲמִין בַּה' יִתְבָּרַךְ צָרִיךְ לָבוֹא", דָאס מֵיינְט אַז וֶוער עֶס גְלוֹיבְּט אִין בַּאשֶׁעפֶער דַארְף קוּמֶען רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוֹיף אוּמַאן. מֵיינְט דָאס טַאקֶע אַז וֶוער עֶס גֵייט נִישְׁט רֹאשׁ הַשָּׁנָה קַיין אוּמַאן, גְלוֹיבְּט עֶר נִישְׁט אִין בַּאשֶׁעפֶער? מִיר ווִילְן ווִיסְן אוֹיבּ דָאס אִיז טַאקֶע וֶוערְטֶער וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט.

אוֹיךְ ווִילְן מִיר ווִיסְן, מִיר הָאבְּן גֶעהֶערְט אַז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט אַז אוֹיבּ אַ חָתָן אוּן כַּלָּה טְרֶעפְן זִיךְ פוּן נָאךְ דִי תְּנָאִים בִּיז דִי חֲתוּנָה, בְּרֶענְגְט דָאס אַ מַבּוּל. ווִילְן מִיר ווִיסְן אוֹיבּ עֶס אִיז טַאקֶע אֱמֶת, ווַייל מִיר הָאבְּן גֶעהֶערְט אַז מוֹהֲרָא"ש הָאט גֶעהַאלְטְן אַז חָתָן כַּלָּה מֶעגְן יָא רֶעדְן, ווִילְן מִיר ווִיסְן וָואס אִיז דִי רִיכְטִיגֶע וֶועג.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל אַייךְ גֶעבְּן ווַייטֶער כֹּחַ אָנְצוּגֵיין מִיט דִי הֵיילִיגֶע אַרְבֶּעט.

יְיַשֶׁר כֹּחַ

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

... תִּחְיֶ'.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן אַייעֶר בְּרִיוו.

דִי שִׂיחוֹת וָואס מֶען זֶעט אִינֶעם הֵיילִיגְן סֵפֶר חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן אוּן שִׂיחוֹת הָרַ"ן זֶענֶען קְרַאנְט אוּן וָואר, אַנְדֶערֶע שִׂיחוֹת וָואס מֶען זָאגְט נָאךְ בְּשֵׁם דֶעם אוּן יֶענֶעם

אִיז אַ צְוֵוייטֶע גֶעשִׁיכְטֶע.

בְּנוֹגֵעַ קוּמֶען קַיין אוּמַאן; דָאס אִיז קְלָאר אַז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעהֵייסְן קוּמֶען, אַזוֹי וִוי רֶבִּי נָתָן בְּרֶענְגְט. דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן תג): "הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי עוֹלֶה עַל הַכֹּל", זַיין בַּיי מִיר רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִיז גְרֶעסֶער פוּן אַלְסְדִינְג, "וְהָיָה פֶּלֶא אֶצְלִי, מֵאַחַר שֶׁהַמְּקֹרָבִים שֶׁלִּי מַאֲמִינִים לִי, וְלָמָּה לֹא יִזָּהֲרוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְקֹרָבִים אֵלַי, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה", עֶס אִיז מִיר אַ וואוּנְדֶער פַארְוָואס מַיינֶע מֶענְטְשְׁן וָואס גְלֵייבְּן אִין מִיר, זָאלְן נִישְׁט רֶעדְן צוּ אַלֶעמֶען אַז מֶען זָאל קוּמֶען צוּ מִיר אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה, "אִישׁ לֹא יֵעָדֵר", קֵיינֶער זָאל נִישְׁט פֶעלְן, "כִּי כָּל עִנְיָן שֶׁלִּי הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה", וַוייל מַיין גַאנְצֶע זַאךְ אִיז רֹאשׁ הַשָּׁנָה. "וְהִזְהִיר לַעֲשׂוֹת כְּרוּז, שֶׁכָּל מִי שֶׁסָּר אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ וּמְקֹרָב אֵלָיו יִהְיֶה עַל ראשׁ הַשָּׁנָה אֶצְלוֹ, לֹא יֶחְסַר אִישׁ", דֶער רֶבִּי הָאט גֶעהֵייסְן מֶען זָאל מַאכְן אַ כְּרוּז אַז אַלֶע זָאלְן קוּמֶען צוּ זַיין רֹאשׁ הַשָּׁנָה. "וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה רָאוּי לוֹ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד", נָאךְ הָאט דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט: וֶוער עֶס קוּמְט צוּ אִים אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַארְף זַיין פְרֵיילִיךְ אַ גַאנְץ יָאר.

דִי וֶוערְטֶער פוּנֶעם נִיגוּן אִיז אוֹיסְגֶעזוֹיגְן פוּן פִינְגֶער; אַזוֹי אִיז אוֹיךְ מִיט דִי צְוֵוייטֶע שִׂיחָה.

דֶער עִיקָר זָאלְט אִיר זָאגְן אַסַאךְ תְּהִלִּים אוּן וָואס אִיר דַארְפְט זָאלְט אִיר בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן צח): "אֲמִירַת תְּהִלִּים מַעֲלָה גְּדוֹלָה, כְּאִלּוּ אֲמָרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ. כִּי הוּא אֲמָרָם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֻנָּח בְּתוֹךְ הַתֵּבוֹת, וּכְשֶׁאוֹמְרָם הוּא מְעוֹרֵר בְּרוּחַ פִּיו אֶת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, עַד שֶׁנֶּחֱשָׁב כְּאִלּוּ אֲמָרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּעַצְמוֹ", דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעשְׁרִיבְּן דֶעם סֵפֶר תְּהִלִּים מִיט אַזַא רוּחַ הַקוֹּדֶשׁ אַז יֶעדֶער מֶענְטְשׁ וָואס זָאגְט תְּהִלִּים שְׁפִּירְט וִוי דֶער קַאפִּיטְל מֵיינְט אִים.

וֶוען אִיר הָאט אִיבְּרִיג צַייט זָאלְט אִיר נֶעמֶען דֶעם סֵפֶר תְּהִלִּים אוּן זָאגְן דֶעם "יוֹם", אוּן אַרַיין פְלֶעכְטְן אַייעֶרֶע אֵייגֶענֶע גֶעבֶּעטְן, וֶועט אִיר זֶען גְרוֹיסֶע יְשׁוּעוֹת.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

# אִישׁ אֱמוּנוֹת

### יֶעדֶע קְלֵיינִיקַייט אִיז זֵייעֶר חָשׁוּב בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ – עֶרֶב שַׁבָּת קוֹדֶשׁ פַּרְשַׁת וָאֶתְחַנַּן-נַחֲמוּ, י׳ מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד מַיינֶע טֵייעֶרֶע חֲבֵרִים, לִיבֶּע בְּרִידֶער, תַּלְמִידֵי הֵיכָל הַקוֹדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם שֶׁיִּחְיוּ.

אִיךְ הָאבּ אִיר זֶענְט זִיךְ מְחַזֵּק, אִיר שְׁטַארְקְט זִיךְ; אִיךְ בֶּענְק זִיךְ שׁוֹין זֵייעֶר צוּ אַייךְ, אִיךְ הָאף נָאךְ צוּ קוּמֶען דִי יָאר קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זַיין מִיט אַייךְ, מִיט עֶנְקֶער חַבּוּרָה.

אִיךְ שִׁיק אַייךְ אַפָּאר וֶוערְטֶער לְכָבוֹד שַׁבָּת, אִיר זָאלְט דָאס לֶערְנֶען בַּיי שַׁלָשׁ סְעוּדוֹת; אֵיינֶער זָאל דָאס פָארְלֵיינֶען אוּן אַלֶע זָאלְן אוֹיסְהֶערְן.

מוֹהֲרָא״שׁ פְלֶעגְט דֶערְצֵיילְן פוּן הֵיילִיגְן מֶעזְרִיטְשֶׁער מַגִּיד זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, עֶר פְלֶעגְט זִיךְ פִירְן יֶעדֶעס יָאר מוֹצָאֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה צוּ מַאכְן אַ סְעוּדָה אוּן דֶערְבֵּיי דֶערְצֵיילְן פַאר זַיינֶע תַּלְמִידִים וָואס זֵיי הָאבְן גֶעבֶּעטְן רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוּן וָואס זֵיי הָאבְן גֶע׳פּוֹעֶלְ׳ט. אֵיין יָאר בִּשְׁעַת דִי סְעוּדָה אִיז דָארְט גֶעזֶעצְן אַ אִיד, דֶער וַואסֶער טְרֶעגֶער פוּן שְׁטָאט; עֶר הָאט אוֹיךְ גֶעוָואלְט וִויסְן וָואס מֶען הָאט אִים אָנְגֶעשְׁרִיבְּן אִין הִימְל, הָאט עֶר גֶעפְרֶעגְט דֶעם מֶעזְרִיטְשֶׁער מַגִּיד: ״רֶבִּי, וָואס הָאבּ אִיךְ גֶעבֶּעטְן אוּן וָואס הָאט מֶען מִיר גֶעעֶנְטְפֶערְט?״ הָאט דֶער הֵיילִיגֶער מֶעזְרִיטְשֶׁער מַגִּיד זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אִים גֶעזָאגְט: ״דוּ הָאסְט גֶעוֵויינְט בַּיים דַאוְוענֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן פַארְוָואס דַיין פַּרְנָסָה אִיז צוּ זַיין אַ וַואסֶער טְרֶעגֶער, אַ גַאנְצְן טָאג שְׁלֶעפְּסְטוּ וַואסֶער אוּן וֶוען דוּ רוּסְט זִיךְ אָפּ דֶעמָאלְט כַאפְּסְטוּ אַרַיין אַפָּאר קַאפִּיטְלֶעךְ תְּהִלִּים, דָאס יָאר ווִילְסְטוּ זִיצְן אַ גַאנְצְן טָאג אִין בֵּית הַמֶּדְרָשׁ אוּן זִיךְ

נִישְׁט מוּטְשֶׁען מִיט בְּרֶענְגֶען פַּרְנָסָה, נָאר דִינֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן גְרִינְגֶערְהֵייט", וֶוען דֶער וַואסֶער טְרֶעגֶער הָאט דָאס גֶעהֶערְט הָאט זַיין פָּנִים אוֹיפְגֶעשַׁיינְט, עֶר רוּפְט זִיךְ אָן צוּם מֶעזְרִיטְשֶׁער מַגִיד: "טַאקֶע דָאס הָאבּ אִיךְ גֶעבֶּעטְן", אוּן עֶר פְּרֶעגְט מִיט נֵייגֶערִיגְקֵייט וָואס מֶען הָאט אִים לְמַעֲשֶׂה אָנְגֶעשְׁרִיבְּן, הָאט אִים דֶער הֵיילִיגֶער מֶעזְרִיטְשֶׁער מַגִיד זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ גֶעעֶנְטְפֶערְט: "אִין הִימְל הָאט מֶען גֶעלַאכְט פוּן דִיר", פְּרֶעגְט דֶער וַואסֶער טְרֶעגֶער: "אִיךְ הָאבּ אַזוֹי שְׁלֶעכְט גֶעבֶּעטְן? פַארְוָואס הָאט מֶען גֶעלַאכְט פוּן מִיר?" זָאגְט אִים דֶער מֶעזְרִיטְשֶׁער מַגִיד אַזוֹי: "אִין הִימְל הָאט מֶען גֶעזָאגְט אַז אוֹיבּ דוּ וֶועסְט זִיצְן אַ גַאנְצְן טָאג אִין שׁוּל וָואס דַארְף מֶען דִיר הָאבְּן... דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט בִּילִי-בִּילְיָאנֶען מַלְאָכִים וָואס דִינֶען אִים אָן זִיךְ מוּטְשֶׁען אוֹיף פַּרְנָסָה אוּן אָן קַיין יֵצֶר הָרָע, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער ווִיל דַוְקָא הֶערְן דַיינֶע קַאפִּיטְלֶעךְ תְּהִלִים וָואס דוּ כַאפְּסְט אַרוֹיס אִינְמִיטְן דַיין אַרְבֶּעט, עֶר ווִיל הֶערְן ווִי דוּ לוֹיבְּסְט אִים וֶוען עֶס אִיז דִיר שְׁוֶוער".

אַ מֶענְטְשׁ מֵיינְט עֶר אִיז נִישְׁט חָשׁוּב אוֹיבְן אִין הִימְל; עֶר טְרַאכְט: 'וָואס טוּ אִיךְ שׁוֹין? וֶוער דַארְף מִיר? וָואס אִיז וֶוערְד מַיין דַאוְוענֶען? מַיין תּוֹרָה, מַיינֶע מִצְוֹת?' עֶר מֵיינְט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער ווִיל פוּן אִים עֶר זָאל וֶוערְן אַ מַלְאָךְ, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער ווִיל דַוְקָא אוּנְזֶערֶע מִצְוֹת וָואס זֶעעֶן אוֹיס נִישְׁט חָשׁוּב; אִין הִימְל זֶענֶען דָא מַלְאָכִים, שְׂרָפִים, חַיוֹת וְאוֹפַנֵי הַקוֹדֶשׁ וָואס גֵייעֶן אוּן שְׁטֵייעֶן אוּן פַאלְן נִישְׁט אַרָאפּ, דָאךְ הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער בַּאשַׁאפְן דִי וֶועלְט ווַייל עֶר ווִיל הָאבְּן אַ נַחַת רוּחַ פוּן אוּנְז מֶענְטְשְׁן וָואס גֵייעֶן, פַאלְן אוּן הֵייבְּן זִיךְ אוֹיף.

יֶעדֶע קְלֵיינִיקֵייט וָואס מֶען טוּט, יֶעדֶע מִצְוָה וָואס מֶען טוּט אוּן יֶעדֶע וָוארְט וָואס מֶען רֶעדְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן - גֵייט אַרוֹיף אוֹיבְן אִין הִימְל, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט פוּן דֶעם אַ גְרוֹיסֶע נַחַת רוּחַ.

גֶעצֵיילְטֶע וָואכְן הָאבְּן מִיר בִּיז רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִיר פָארְן שׁוֹין קַיין אוּמַאן צוּם הֵיילִיגְן רֶבִּינְ'ס צִיוּן; מִיר פָאלְגְן דֶעם רֶבִּי'ן אָן קַיין חָכְמוֹת. דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן תגו): "הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְהָיָה פֶּלֶא אֶצְלִי, מֵאַחַר שֶׁהַמְּקֹרָבִים שֶׁלִּי מַאֲמִינִים לִי, וְלָמָּה לֹא יִזָּהֲרוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְקֹרָבִים אֵלַי, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִישׁ לֹא יֵעָדֵר; כִּי כָּל עִנְיָן שֶׁלִּי הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה", מַיין גַאנְצֶע זַאךְ אִיז רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוּן עֶס אִיז מִיר אַ ווּאוּנְדֶער פַארְוָואס מַיינֶע מֶענְטְשְׁן וָואס גְלֵייבְּן אִין מִיר, זָאלְן נִישְׁט רֶעדְן צוּ אַלֶעמֶען אַז מֶען זָאל קוּמֶען צוּ מִיר אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה, "וְהִזְהִיר לַעֲשׂוֹת כְּרוּז, שֶׁכָּל מִי שֶׁסָּר אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ וּמְקֹרָב אֵלָיו יִהְיֶה

עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶצְלוֹ לֹא יֶחְסַר אִישׁ, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה רָאוּי לוֹ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד", דֶער רֶבִּי הָאט גֶעהֵייסְן מֶען זָאל מַאכְן אַ כְּרוּז, אַז אַלֶע זָאלְן קוּמֶען צוּ זַיין רֹאשׁ הַשָּׁנָה. נָאךְ הָאט דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט: וֶוער עֶס קוּמְט צוּ אִים אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַארְף זַיין פְרֵיילִיךְ אַ גַאנְץ יָאר; נוּ, אַז דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט מֶען זָאל קוּמֶען צוּ אִים - פָארְן מִיר אֲפִילוּ מִיט דִי גְרֶעסְטֶע מְנִיעוֹת.

מֶען דֶערְשְׁרֶעקְט אָן אַלֶעמֶען אַז מֶען וֶועט נִישְׁט קֶענֶען פָארְן; הָאטְס נִישְׁט מוֹרָא, מִיט תְּפִלָּה וֶועלְן מִיר אָנְקוּמֶען צוּם רֶבִּי'ן.

אַ פְרֵיילִיכְן שַׁבָּת.

...

### דֶער גַבְּאַי פוּן בֵּית הַמֶּדְרָשׁ דַארְף וִויסְן וָואס עֶר הָאט צוּ טוּן

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ה' פַּרְשַׁת עֵקֶב, ט"ז מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר, יְרוּשָׁלַיִם.**

מַזָּל טוֹב פַארְ'ן נַייעֶם בֵּית הַמֶּדְרָשׁ הֵיכַל הַקּוֹדֶשׁ אִין יְרוּשָׁלַיִם!

בְּנוֹגֵעַ דִי וָואס זָאגְן מֶען זָאל נִישְׁט לֵייגְן אוֹיפְ'ן טָאוְול דָאס וָוארְט 'בְּרֶסְלֶב', מֶען זָאל נָאר שְׁרַייבְּן 'בֵּית הַמֶּדְרָשׁ הֵיכָל הַקוֹדֶשׁ', וַוייל עֶס זֶענֶען דָא וָואס הָאבְּן מוֹרָא פוּן דִי וָוארְט 'בְּרֶסְלֶב'; דוּ ווִילְסְט ווִיסְן וָואס צוּ טוּן.

שְׁרַייבּ אוֹיפְ'ן טָאוְול: "בֵּית הַמֶּדְרָשׁ הֵיכָל הַקוֹדֶשׁ בְּרֶסְלֶב", אוּן אוֹיף דִי צְוֵוייטֶע שׁוּרָה זָאל שְׁטֵיין: "מִיסוֹדוֹ שֶׁל כ"ק מוֹהֲרַא"שׁ זי"ע".

מַאךְ זִיךְ נִישְׁט צוּטוּן פוּן קֵיינֶעם; עֶס אִיז אַ בַּאזוּנְדֶערֶע חָכְמָה צוּ קֶענֶען זַיין אַ גַבְּאַי אִין אַ שׁוּל. וַוייל אִין אַ בֵּית הַמֶּדְרָשׁ קוּמֶען זִיךְ צַאם אַלֶע סָארְט מֵיינוּנְגֶען, יֶעדֶער אֵיינֶער פַארְשְׁטֵייט בֶּעסֶער פוּנֶעם צְוֵוייטְן אוּן אַלֶע קוּמֶען צוּם גַבְּאַי; דַארְף מֶען הָאבְּן שֵׂכֶל יֶעדְן אוֹיסְצוּהֶערְן אוּן נָאכְדֶעם טוּט מֶען וָואס אִיז רִיכְטִיג.

בַּאלְד וֶועלְן קוּמֶען אַנְדֶערֶע אוּן זָאגְן: "לֵייג נָאר 'בְּרֶסְלֶב' נִישְׁט דָאס וָוארְט 'הֵיכָל הַקוֹדֶשׁ'", נָאכְדֶעם וֶועלְן אַנְדֶערֶע זָאגְן זָאלְסְט בִּכְלַל נִישְׁט לֵייגְן, וָואס פַאר אַ פָּנִים וֶועט אִיר הָאבְּן וֶוען מֶען וֶועט אַזוֹי טוּן?

אַז אִיר וֶועט לֵייגְן מוֹהֲרַא"שְׁ'ס נָאמֶען וֶועט דֶער פְּלַאץ זַיין אָפְּגֶעהִיטְן פוּן שְׁלֶעכְטְס; דִי קְלִיפּוֹת אוּן מַזִּיקִין הָאבְּן זֵייעֶר מוֹרָא פוּן דֶעם נָאמֶען. זָאלְסְטוּ

שְׁרַייבְּן אוֹיפְ'ן שִׁילְד "מִיסוֹדוֹ שֶׁל מוֹהֲרַ"ש זי"ע" וֶועט דֶער פְּלַאץ זַיין אָפְּגֶעהִיטְן פוּן לֵצִים.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## פִירְן דֶעם בֵּית הַמֶּדְרָשׁ אַזוֹי וִוי מוֹהֲרַ"ש הָאט אַוֶועקְגֶעשְׁטֶעלְט

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - עֶרֶב שַׁבַּת קוֹדֶשׁ פַּרְשַׁת עֵקֶב, י"ז מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**לְכָבוֹד מַיינֶע טֵייעֶרֶע חֲבֵרִים, לִיבֶּע בְּרִידֶער, תַּלְמִידֵי הֵיכַל הַקּוֹדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם שֶׁיִּחְיוּ.**

גֶעלוֹיבְּט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, שֶׁהֶחֱיָינוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה, מִיר הָאבְּן זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ עֶפֶענֶען דֶעם שַׁבָּת אַ בְּרֶסְלֶב'עֶר בֵּית הַמֶּדְרָשׁ אִין יְרוּשָׁלַיִם; אַ בֵּית הַמֶּדְרָשׁ וואוּ מֶען וֶועט רֶעדְן דִי וֶוערְטֶער וָואס מוֹהֲרַ"ש הָאט אוּנְז גֶעלֶערְנְט פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, אַ בֵּית הַמֶּדְרָשׁ וָואס וֶועט לִיכְטִיג מַאכְן דִי גַאנְצֶע וֶועלְט.

אִיךְ בֶּעט אַייךְ זֵייעֶר אִיר זָאלְט הַאלְטְן דֶעם פְּלַאץ זֵייעֶר רֵיין; רֵיין פוּן לֵצִים אוּן פוּן נִישְׁט גֶעזוּנְטֶע מֶענְטְשְׁן. עֶס זָאל זַיין רֵיינֶע ד' אַמּוֹת וואוּ מֶען וֶועט רֶעדְן דֶעם רֶבִּינְ'ס דִיבּוּרִים אָן קַיין חָכְמוֹת, אָן קַיין לֵיצָנוּת. יֶעדֶער וָואס קוּמְט אַרַיין זָאלְט אִיר מְחַזֵק זַיין, גֵייט נִישְׁט מִיט קֵיינֶעם אִין קַיין וִיכּוּחִים; עֶס אִיז דָא אַ גְרוֹיסֶער יֵצֶר הָרָע אוֹיף דֶעם, וֶוען מֶען הֶערְט רֶעדְן קֶעגְן רֶבִּי'ן, קֶעגְן מוֹהֲרַ"ש - צוּ וֶועלְן עֶנְטְפֶערְן אוּן אוֹיפְוַוייזְן, אָבֶער אִיךְ בֶּעט אַייךְ גֵייט נִישְׁט אִין קַיין וִיכּוּחִים מִיט קֵיינֶעם; נֶעמְט דֶעם רֶבִּינְ'ס וֶוערְטֶער פַאר אַייךְ צוּ לֶעבְּן דֶערְמִיט אוּן מְחַזֵק זַיין אַנְדֶערֶע.

יֶעדֶער אֵיינֶער זָאל צוּלֵייגְן אַ הַאנְט אַז דֶער בֵּית הַמֶּדְרָשׁ זָאל זַיין שֵׁיין אוּן רֵיין; אַ בֵּית הַמֶּדְרָשׁ הֵיכַל הַקּוֹדֶשׁ דַארְף זַיין מְסוּדָר, נִישְׁט אָנְגֶעלֵייגְט מִיט אַלְטֶע טַלֵיתִים אוּן שֵׁמוֹת. נָאכְן דַאוֶוענֶען זָאל מֶען מְסַדֵר זַיין דֶעם בֵּית הַמֶּדְרָשׁ עֶס זָאל זַיין שֵׁיין אוּן אַלֶע סְפָרִים אַוֶועק גֶעלֵייגְט; יֶעדֶער אֵיינֶער זָאל קוּקְן אוֹיפְ'ן שׁוּל וִוי דָאס אִיז אַ חֵלֶק פוּן זַיין שְׁטוּבּ, אַזוֹי וִוי מֶען הַאלְט רֵיין דִי שְׁטוּבּ דַארְף מֶען הַאלְטְן רֵיין דֶעם שׁוּל.

איך בעט אייך זייער, איך וויל האבן שייכות מיט אייער חבורה, איך וויל זיין א חלק פון די קהלה; אויב איר זענט מסכים וויל איך זיין א גבאי ביי אייך אין שול, איך בין גרייט צו הערן פון אלע חברים און מתפללים וואס מען האט צו זאגן. די גרינגסטע וועג צו רעדן מיט מיר איז דורך בריוו; איר קענט מיר שרייבן בריוו, סיי טענות און וואס מען דארף בעסער מאכן און איך וועל פרובירן פירן די שול אזוי ווי מוהרא"ש האט מיר געלערנט, איך ווארט צו הערן פון אייך אויב איר ווילט מיר נעמען פאר א גבאי. אין ישיבה אין וויליאמסבורג בין איך גבאי און אויך אין קרית ברסלב ליבערטי בין איך גבאי, איך פיר עס אזוי ווי מוהרא"ש האט מיר געלערנט, איך לייג נישט צו און איך נעם נישט אראפ.

מוהרא"ש האט מיר געלערנט ווילאנג עס דארף נעמען דאס דאווענען; מוהרא"ש האט מיר גענומען פאר א בעל תפלה אין אומאן צו דאווענען ראש השנה, קודם האט מיר מוהרא"ש געבעטן צו דאווענען שחרית און די לעצטע יאר האט מיר מוהרא"ש געזאגט: "איך וויל דו זאלסט אויך דאווענען מוסף", מוהרא"ש האט מיר געזאגט א גענויע צייט ווי לאנג עס זאל נעמען דאס דאווענען; עס איז געווארן א גאנצע גערודער אין שול, עס זענען געווען געוויסע וואס זענען געקומען צו לויפן צו מיר: "היתכן דו דאווענסט שנעל?" איך האב זיי נישט געענטפערט אז מוהרא"ש האט מיר אזוי געזאגט, איך האב גארנישט געזאגט, זענען זיי געגאנגען צו מוהרא"ש מיט טענות. (מוהרא"ש האט געהאט זיין וועג ווי אזוי צו רעדן מיט מענטשן; ער וואלט געקענט זאגן גלייך: "אזוי וויל איך! איך האב אים געבעטן דאווענען אזוי און אזוי!" אבער מוהרא"ש האט געהאט זיין כוונה ווי אזוי צו רעדן מיט יעדן איינעם, ער האט זיי געזאגט אז ער וועט רעדן צו מיר, ער וועט זען וואס ער קען טון). מוהרא"ש האט מיר געזאגט: "דו הער נישט אויס קיינעם, טו וואס איך זאג דיר".

זאלט איר אויך אוועק שטעלן א זמן פאר'ן דאווענען; נישט אפכאפן דאס דאווענען און נישט אויסציען די קישקעס, נאר דאווענען שיין געלאסן. עס זענען דא מענטשן וואס קומען נישט אין שול נאר ווייל זיי קענען נישט נעמען די לאנגע טרחה וואס מען איז מטריח דעם עולם, אזוי אויך אז מען ציט אויס דאס דאווענען און מען פעניעט מאכט דאס מען זאל שמועסן.

די גבאים האבן מיר געפרעגט אויב מען זאל שרייבן אויפ'ן שילד אז דאס איז א ברסלב'ע שטיבל, א טייל זאגן מען זאל נישט שרייבן דאס ווארט "ברסלב"

וַוייל מֶענְטְשְׁן הָאבְּן מוֹרָא פוּן דִי וָוארְט "בְּרֶסְלֶב". לֵיידֶער לֵיידֶער אִיז בְּרֶסְלֶב הַיינְט אַ פְּלַאץ פוּן הֶפְקֵרוּת, אַ פְּלַאץ פוּן עַזּוּת פְּענִימֶער; עֶס פֶעלְט דֶער רֹאשׁ בַּיִת וָואס זָאל אַכְטוּנְג גֶעבְּן. עֶס הָאט זִיךְ אַרַיין גֶעכַאפְּט אִין בְּרֶסְלֶב צֶעדְרֵייטֶע מֶענְטְשְׁן, מֶען פַּארְפִירְט אִינְגֶעלַייט, מֶען פַּארְפִירְט בָּחוּרִים, זֵיי שְׁטֶעלְן זִיךְ אַהֶער ווִי עוֹבְדֵי הַשֵּׁם, מֶען מַאכְט מְשׁוּגָע דֶעם יוּגֶענְט מִיט עֲבוֹדוֹת מְשֻׁנּוֹת.

אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִיז בְּרֶסְלֶב אַ מִין צֶעמִישֶׁענִישׁ, דֶעריבֶּער שְׁטֵייעֶן מֶענְטְשְׁן וַוייט, מֶען הָאט מוֹרָא פוּן דֶעם; דַארְפְט אִיר זֶען צוּרִיק צוּ קֶערְן דָאס שֵׁיינְקֵייט פוּן בְּרֶסְלֶב, אַלֶע זָאלְן ווִיסְן וָואס בְּרֶסְלֶב אִיז. אַ פְּלַאץ פוּן רֶעדְן שֵׁיין, אַ פְּלַאץ פוּן מְכַבֵּד זַיין עֶלְטֶערְן, בְּרֶסְלֶב לֶערְנְט אוֹיס אַז מֶען קֶען זַיין אִין שְׁטוּב, זַיין מִיט דִי וַוייבּ אוּן קִינְדֶער אוּן אִין דִי זֶעלְבֶּע צַייט זַיין דָבוּק צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן מִיט אַזַא דְבֵיקוּת מִיט וָואס פְרִיעֶרְדִיגֶע צַדִּיקִים הָאבְּן גֶעלֶעבְּט. אַז אִיר וֶועט זִיךְ פִירְן אַזוֹי ווִי דֶער רֶבִּי לֶערְנְט אוּנְז וֶועט אִיר שֵׁיין מַאכְן דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּינְ'ס נָאמֶען.

אִיךְ אַרְבֶּעט יֶעצְט צוּ בַּאקוּמֶען רְשׁוּת צוּ קוּמֶען קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; זַייט מִתְפַּלֵּל מֶען זָאל מִיר גֶעבְּן רְשׁוּת. אִיךְ ווִיל שׁוֹין זַיין מִיט אַייךְ, זִיךְ מְחַזֵּק זַיין צוּזַאמֶען מִיטְ'ן הֵיילִיגְן רֶבִּינְ'ס עֵצוֹת אוֹיף דִי וֶועג ווִי מוֹהֲרָא"שׁ הָאט אוּנְז גֶעלֶערְנְט.

אַ פְרֵיילִיכְן שַׁבָּת.

...

**מְחַנֵּךְ זַיין דִי קִינְדֶער אַז לֶערְנֶען גְּמָרָא אִיז אַ חֵלֶק פוּנֶעם לֶעבְּן**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ' מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

אִיךְ ווִיל דִיר מְחַזֵּק זַיין זָאלְסְט לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג; אָנְגֶעהוֹיבְּן מִיט אַבִּיסְל חוּמָשׁ רַשִׁ"י מִיטְ'ן תַּרְגּוּם. טֵייל אַיין דִי פַּרְשָׁה לוֹיט דִי טֶעג פוּן דִי וָואךְ, זוּנְטָאג זָאלְסְטוּ לֶערְנֶען בִּיז שֵׁנִי, מָאנְטָאג בִּיז שְׁלִישִׁי אוּן אַזוֹי וַוייטֶער, בִּיז מֶען עֶנְדִיגְט דִי גַאנְצֶע סֶדְרָה.

זֶע צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג אַבִּיסְל גְּמָרָא; הַיינְט זֶענֶען מִיר מְסַיֵּים מַסֶּכֶת שַׁבָּת אוּן מָארְגְן הֵייבְּן מִיר אָן מַסֶּכֶת עֵירוּבִין. מֶען הָאט נִישְׁט לַאנְג צוּרִיק אָנְגֶעהוֹיבְּן

שַׁ"ס און מֶען הֵייבְּט שׁוֹין אָן דִי דְרִיטֶע מַסֶכְתָּא, בֶּעט אִיךְ דִיר זָאלְסְט לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג דֶעם בְּלַאט גְמָרָא; גְמָרָא וַואשְׁט אָפּ דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן אַלֶע שְׁמוּץ, גְמָרָא פַארְבְּרֶענְט אַלֶע שְׁלֶעכְטְס און אַלֶע קְלִיפּוֹת. וֶועגְן דֶעם זֶעט מֶען אַז דֶער יֵצֶר הָרָע שְׁטֶעלְט זִיךְ אִין דִי לֶענְג און אִין דִי בְּרֵייט נִישְׁט צוּ לָאזְן עֶפֶּענֶען דִי גְמָרָא; עֶר הָאט זֵייעֶר מוֹרָא פוּן גְמָרָא.

נֶעכְטְן נַאכְט הָאבְּן מִיר גֶעמַאכְט אַ שֵׁיינֶע סִיוּם מַסֶכֶת שַׁבָּת צוּזַאמֶען מִיט אַ מְסִבַּת חֲנֻכַּת הַבַּיִת פַארְ'ן נֵייעֶם בִּנְיָן פוּן אוּנְזֶער תַּלְמוּד תּוֹרָה אִין קִרְיַת בְּרֶסְלֶב; עֶס אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר אַ שֵׁיינֶע מַעֲמָד, צוּ זֶען וִוי אַלֶע תַּלְמִידֵי הַיְשִׁיבָה און אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ נֶעמֶען זִיךְ צַאם מִיט דִי גַאנְצֶע מִשְׁפָּחָה, דִי וַוייבּ און קִינְדֶער - דַאנְקֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מִיר וֵוייסְן פוּן רֶבִּי'ן און אַז מִיר זֶענֶען מְחַנֵךְ אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער אוֹיפְ'ן וֶועג וִוי אַזוֹי דֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז גֶעלֶערְנְט.

מַאךְ אַ סִיוּם אִין שְׂטוּב; דַיינֶע קִינְדֶער זָאלְן זֶען אַז דַיין לֶעבְּן אִיז לֶערְנֶען, דַיינֶע קִינְדֶער זָאלְן אוֹיפְוַואקְסְן און וִויסְן אַז לֶערְנֶען און עֶנְדִיגְן מַסֶכְתּוֹת אִיז אַ חֵלֶק פוּן לֶעבְּן.

אַז מֶען עֶפְנְט נִישְׁט דֶעם הֵיילִיגְן גְמָרָא אִיז מֶען אִין אַ גְרוֹיסֶע בְּלָאף; אַלֶעס אוֹיסֶער דִי גְמָרָא אִיז נַארִישׁ. דֶער רֶבִּי שְׁרַייבְּט פַאר זַיין אֵיידֶעם (מִכְתְּבֵי רַבֵּינוּ ז"ל, בִּתְחִלַּת סֵפֶר עֲלִים לִתְרוּפָה): "בַּקָּשָׁתִי מֵאֲהוּבִי חֲתָנִי, שֶׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם שִׁיעוּר גְמָרָא וּפוֹסֵק, שֶׁלֹּא תַּעֲשֶׂה חַס וְשָׁלוֹם מְטָפֵל עִיקָר, רַק אֶת הָאֱלֹקִים יְרָא וְכוּ', כִּי זֶה כָּל הָאָדָם", אִיךְ בֶּעט דִיר מַיין טֵייעֶרֶער אֵיידֶעם, זֶע צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג גְמָרָא און שֻׁלְחָן עָרוּךְ, און מַאךְ נִישְׁט פוּן טָפֵל אַן עִיקָר; זֶעט מֶען וָואס דֶער רֶבִּי הָאט גֶעוָואלְט - נָאר תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְיִרְאַת שָׁמַיִם.

לֶערְן דֶעם בְּלַאט גְמָרָא יֶעדְן טָאג; אֲפִילוּ דוּ פַארְשְׁטֵייסְט נִישְׁט קַיין אֵיין וָוארְט זָאלְסְטוּ זָאגְן דִי וֶוערְטֶער, דִי תּוֹרָה וֶועט דִיר רַאטֶעוֶוען פוּן דַיין שְׁלֶעכְטְס.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## מֵיידְלֶעךְ זָאלְן נִישְׁט שְׁמוּעֶסְן צְוִוישְׁן זִיךְ וֶועגְן שִׁידוּכִים

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב׳ פַּרְשַׁת רְאֵה, כ׳ מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

**... תִּחְיֶ׳, תַּלְמִידָה בֵּית פֵּיגָא בְּרֶסְלֶב.**

אִיךְ בֶּעט דִיר זֵייעֶר זָאלְסְט נִישְׁט רֶעדְן צוּ מֵיידְלֶעךְ פוּן בָּחוּרִים; עֶס אִיז נִישְׁט קַיין קְלוּגֶע זַאךְ דָאס וָואס מֶען שְׁמוּעֶסְט צְוִוישְׁן זִיךְ ׳וֶוער אִיז דַיין שִׁידוּךְ׳; עֶס קֶען אַרוֹיסְקוּמֶען פוּן דֶעם אַסַאךְ פְּרָאבְּלֶעמֶען.

וַוייז דֶעם בְּרִיוו פַאר אַלֶע וָואס פַארְרוּפְן זִיךְ תַּלְמִידוֹת; זֵיי זָאלְן וִויסְן אַז זֵיי מַאכְן מִיר צַעַר מִיט דֶעם וָואס זֵיי רֶעדְן צְוִוישְׁן זִיךְ וֶועגְן בָּחוּרִים.

אַז עֶס פַאלְט בַּיי פַאר אַ מֵיידְל אַ שִׁידוּךְ דַארְף זִי גֵיין רֶעדְן צוּם מְנַהֶלֶת אָדֶער טִיטְשֶׁער, אָדֶער קֶען זִי דָאס רֶעדְן מִיט אִירֶע עֶלְטֶערְן, אָבֶּער סְתַּם פְּלוֹידֶערְן צְוִוישְׁן זִיךְ אִיז נִישְׁט גוּט, עֶס מַאכְט מִיר צַעַר.

אִיךְ הָאבּ זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ גֶעוֶועןן צוּ עֶפֶענֶען דִי סְקוּל, אִיךְ ווִיל זֶען בַּיי אַייךְ דֶערְוַואקְסְנְקֵייט.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## ווִי אַזוֹי ״בֵּית פֵּיגָא״ תַּלְמִידוֹת דַארְפְן זִיךְ פִירְן

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב׳ פַּרְשַׁת רְאֵה, כ׳ מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

**לְכָבוֹד דִי טֵייעֶרֶע בֵּית פֵּיגָא תַּלְמִידוֹת שֶׁתִּחְיוּ.**

אִיךְ בֶּעט אַייךְ זֵייעֶר אִיר זָאלְט אַכְטוּנְג גֶעבְּן אֵיינֶער אוֹיפְ׳ן צְוֵוייטְן, אִיר זָאלְט טְרַאכְטְן פַאר אִיר רֶעדְט אוּן ווִי אַזוֹי אִיר רֶעדְט; אִיר זָאלְט קֵיינְמָאל נִישְׁט שְׁטֶעכְן אַ צְוֵוייטְן.

נוּצְט אוֹיס דִי וָואכְן וָואס אִיר גֶעפִינְט זִיךְ צְוִוישְׁן דִי בֶּערְג אוּן בֵּיימֶער, אִיר וֶועט זִיךְ בֶּענְקֶען אַ גַאנְץ יָאר צוּ דִי צַייט. דֶער זוּמֶער גֵייט פַארְבַּיי, מֶען פָארְט שׁוֹין צוּרִיק - יֶעדֶער צוּ זַיין ווּאוֹינְאָרְט; אִיר וֶועט זִיךְ בֶּענְקֶען צוּ דֶעם שֵׁיינֶעם זוּמֶער.

שְׁפַּאצִירְט מִיטְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן; יֶעדֶע מֵיידְל זָאל זִיךְ מַאכְן אַבִּיסְל צַייט צוּ שְׁפַּאצִירְן אִין קֶעמְפּ מִיטְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן. דֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז גֶעגֶעבְּן אַ מַתָּנָה -

הִתְבּוֹדְדוּת, מֶען זָאל שְׁמוּעֶסְן מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף מַאמֶע לָשׁוֹן, אִים אַלֶעס דֶערְצֵיילְן, אַזוֹי וִוי מֶען רֶעדְט צוּ אַ גוּטֶע פְּרַיינְט.

וֶוען מֶען גֶעוואוֹינְט זִיךְ צוּ צוּ רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן דַארְף מֶען שׁוֹין גָארְנִישְׁט אוֹיף דִי וֶועלְט; מֶען שְׁפִּירְט זִיךְ מֶער נִישְׁט אַלֵיין, מֶען שְׁפִּירְט זִיךְ אַרוּם גֶענוּמֶען מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן, מֶען שְׁפִּירְט אַ זִיסֶע טַעַם אִין לֶעבְּן, מֶען אִיז פְּרֵיילִיךְ אוּן צוּפְרִידְן.

אִיךְ בֶּעט אַייךְ נָאכְאַמָאל רֶעדְט נִישְׁט צְווִישְׁן זִיךְ פוּן בָּחוּרִים, מַאכְט אַייךְ נִישְׁט קַיין אֵייגֶענֶע שִׁידוּכִים; אִיךְ וֵויס אַז אִיר ווילְט שׁוֹין זֵייעֶר חֲתוּנָה הָאבְּן, אִיר ווילְט אָנְהֵייבְּן לֶעבְּן, אִיר זֶענְט קְלוּג אוּן שַׁארְף צוּ וִויסְן אַז לֶעבְּן אִיז נִישְׁט חַבְרֶ'טֶעס, אִיר שְׁפִּירְט וִוי אִיר קֶענְט מֶער נִישְׁט; דָאךְ בֶּעט אִיךְ אַייךְ אִיר זָאלְט זִיךְ פִּירְן אֵיידְל אוּן נִישְׁט רֶעדְן צְווִישְׁן זִיךְ פוּן שִׁידוּכִים. אַז עֶס פַּאלְט אַייךְ אַיין אַ שִׁידוּךְ קֶענְט אִיר דָאס דוּרְךְ רֶעדְן מִיט אַייעֶרֶע עֶלְטֶערְן אָדֶער מִיט אַייעֶר חָשׁוּבְ'עֶ מְנַהֶלֶת; צְווִישְׁן זִיךְ זָאלְט אִיר רֶעדְן נָאר קְלוּגֶע זַאכְן אוּן שֵׁיינֶע אֵיידֶעלֶע רֵייד.

נִישְׁט אַלֶעס וָואס מֶען זֶעט פוּן אִינְדְרוֹיסְן אִיז אַזוֹי וִוי עֶס זֶעט אוֹיס, אַ זַאךְ קֶען אַמָאל אוֹיסְזֶען גְלַאנְצִיג אוּן בְּלִיטְשְׁקֶעדִיג פוּן אִינְדְרוֹיסְן אָבֶּער אִינֶעוֵוייניג אִיז עֶס נִישְׁט גֶעזוּנְט, עֶס אִיז פַארְפוֹילְט. אִיךְ גֶעדֶענְק וִוי מוֹהֲרָא"ש הָאט אַמָאל גֶערֶעדְט מִיט אַ מֵיידְל וֶועגְן אַ שִׁידוּךְ אָבֶּער דִי מֵיידְל הָאט נִישְׁט גֶעוָואלְט דֶעם שִׁידוּךְ, זִי הָאט גֶעוָואלְט עֶפֶּעס שֶׁענֶערְס וְכוּ', הָאט מוֹהֲרָא"ש אִיר גֶעזָאגְט: "אִיךְ בֶּעט דִיר, גֶעבּ אַכְטוּנְג זָאלְסְט נִישְׁט וֶוערְן אַרַיינְגֶענַארְט מִיט אַ מַאן וָואס וֶועט דִיר נִישְׁט פַּארְגִינֶען דָאס לֶעבְּן, עֶר וֶועט דִיר נִישְׁט פַּארְגִינֶען אַ בָּאטְל סָאוֹדֶע..." שְׁפֶּעטֶער הָאט זִיךְ דָאס וַוייבְּל גֶע'גֶט ווייל זִי הָאט גֶענוּמֶען וָואס אִיז שֵׁיין פוּן אִינְדְרוֹיסְן, אָבֶּער בֶּאֱמֶת אִיז דָאס גֶעוֶוען אַ בָּאטְל וֶוערֶעם, עֶר הָאט אִיר גֶעפַּיינִיגְט אוּן גֶעשְׁלָאגְן.

נָאךְ אֵיין זַאךְ בֶּעט אִיךְ אַייךְ, אִיר דַארְפְט אַהֵיים רוּפְן יֶעדְן טָאג. כִּיבּוּד אָב וָאֵם אִיז נִישְׁט קַיין קְלֵיינֶע מִצְוָה, כִּיבּוּד אָב וָאֵם אִיז זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע מִצְוָה אוּן וֶוען מֶען אִיז נָאךְ קִינְדֶערִישׁ כַאפְּט מֶען נִישְׁט דָאס גְרוֹיסְקֵייט פוּן דִי מִצְוָה.

אִיךְ הָאף אַז אִיר שֶׁעמְט זִיךְ נִישְׁט מִיט אַייעֶרֶע עֶלְטֶערְן; בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אִיר זָאלְט לִיבּ הָאבְּן אַייעֶר מַאמֶע, נִישְׁט קוּקְן אוֹיף אִיר וִוי זִי אִיז אַלְטְמָאדִישׁ. וָואס וֶועט אִיר טוּן וֶוען אַייעֶרֶע קִינְדֶער וֶועלְן קוּקְן אוֹיף אַייךְ וִוי אַלְטְמָאדִישֶׁע מֶענְטְשְׁן, זֵיי וֶועלְן נִישְׁט וֶועלְן רֶעדְן מִיט אַייךְ, זֵיי וֶועלְן נִישְׁט וֶועלְן

גֵיין צוּ שִׂמְחוֹת וואו אִיר זֶענְט, זֵיי וֶועלְן זִיךְ שֶׁעמֶען מִיט אַייךְ? וָואס וֶועט אִיר טוּן? דֶעמָאלְט וֶועט אִיר טְרַאכְטְן: 'אַ שָׁאד אִיךְ הָאבּ דָאס גֶעטוּן צוּ מַיין מַאמֶע'.

אִיר דַארְפְט יֶעדְן טָאג אַהֵיים רוּפְן, אוּן דִי מֵיידְלֶעךְ וָואס וואוֹינֶען דָא אִין שְׁטֶעטְל דַארְפְן בֶּעטְן רְשׁוּת יֶעדְן טָאג אַהֵיים צוּ גֵיין הֶעלְפְן דִי עֶלְטֶערְן מִיט דִי שְׁטוּב אַרְבֶּעט; דָאס אִיז אוּנְזֶער קֶעמְפּ, דָאס אִיז אוּנְזֶער פַּארְגֶענִיגְן - צוּ הֶעלְפְן דִי עֶלְטֶערְן.

אִיךְ וֶועל זִיךְ פְרֵייעֶן אַז אִיר וֶועט מִיר שְׁרַייבְּן בְּרִיוו.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

**אוּנְזֶער עֵצָה אִיז שְׁרֵייעֶן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - ב' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

וְויפִיל אִיךְ זָאל דִיר נָאר שְׁרַייבְּן זֶע אִיךְ אַז אִיךְ דַארְף דִיר ווִידֶער שְׁרַייבְּן אוּן דִיר מְחַזֵק זַיין זָאלְסְט אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט צוּ קוּקְן עֲבֵירוֹת; וֶוען דוּ זָאלְסְט ווִיסְן ווִיפִיל שְׁוֶועֶרֶע פְּלָאג מֶען בְּרֶענְגְט זִיךְ דוּרְךְ דֶעם וָואס מֶען קוּקְט עֲבֵירוֹת, ווִיפִיל אָרֶעמְקֵייט מֶען בְּרֶענְגְט זִיךְ דוּרְכְן קוּקְן מָאוִוי"ס - וָואלְסְטוּ זִיכֶער אַוֶועק גֶעוָוארְפְן דִי אַלֶע זַאכְן אוּן זִיךְ אַכְטוּנְג גֶעגֶעבְּן וָואס דוּ קוּקְסְט.

אִיךְ וֵוייס עֶס אִיז דִיר שְׁוֶוער, אִיךְ וֵוייס אַז דוּ הָאסְט אַ בְּרֶענֶעדִיגֶע יֵצֶר הָרָע צוּ קוּקְן, אָבֶער מִיר הָאבְּן דָאךְ דִי עֵצָה פוּן רֶבִּי'ן; דֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז גֶעגֶעבְּן אַן עֵצָה ווִי אַזוֹי מִיר קֶענֶען זִיךְ רַאטֶעוֶועֶן פוּנֶעם בְּרֶענֶעדִיגְן יֵצֶר הָרָע, נֶעם דִי עֵצָה פוּן הִתְבּוֹדְדוּת; זוּךְ דִיר אַ פְּלַאץ וואוּ קֵיינֶער אִיז נִישְׁט דָארְט אוּן וֵויין זִיךְ אוֹיס צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בֶּעט אִים עֶר זָאל דִיר הֶעלְפְן דוּ זָאלְסְט הָאבְּן רֵיינֶע אוֹיגְן, בֶּעט אִים:

**"הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער, אִיךְ ווִיל זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד, עֶס אִיז מִיר אַזוֹי שְׁוֶוער, עֶס בְּרֶענְט אִין מִיר אַזַא פַייעֶר, דֶער יֵצֶר הָרָע פְלַאקֶערְט אִין מִיר אִיךְ זָאל קוּקְן אוֹיף עֲבֵירוֹת; אִיךְ זוּךְ אוֹיף אַלֶע פְּלֶעצֶער וואוּ מֶען קֶען זֶען עֶפֶּעס עֲבֵירוֹת אוּן אִיךְ פַאל אַרָאפּ אִין פְּגַם הַבְּרִית. הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיךְ קֶען נִישְׁט מֶער, אִיךְ**

זִינְק אִין טוּמְאָה, אִיךְ זִינְק אִין שְׁוֶוערֶע טוּמְאָה, אִיךְ וִויל אַזוֹי שְׁטַארְק זַיין גוּט, אִיךְ וִויל זַיין הֵיילִיג אוּן רֵיין, עֶס גֵייט מִיר נִישְׁט!

אֵייבֶּערְשְׁטֶער, אִיךְ פְּרוּבִּיר שׁוֹין אַזוֹי לַאנְג; אִיךְ פְּרוּבִּיר אוּן עֶס גֵייט מִיר נִישְׁט. אִיךְ שֶׁעם זִיךְ פוּן דִיר, אִיךְ שֶׁעם זִיךְ פוּן מִיר אַלֵיינְס וָואס אִיךְ קוּק אוּן טוּ; הָאבּ רַחְמָנוּת אוֹיף מִיר, נָאר דוּ קֶענְסְט מִיר הֶעלְפְן, נָאר דוּ וֵוייסְט אַז טִיף אִין מַיין הַארְץ וִויל אִיךְ זַיין גוּט".

שְׁרֵייעֶן אוּן שְׁרֵייעֶן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן - דָאס אִיז אוּנְזֶער עֵצָה; דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן קכט): "וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁנּוֹפְלִין לִפְעָמִים לְתוֹךְ רֶפֶשׁ וָטִיט, שֶׁקָּשֶׁה לוֹ מְאֹד לָצֵאת מִשָּׁם", אֲפִילוּ מֶען פַאלְט אַרַיין אִין אַ בְּלָאטֶע וָואס עֶס אִיז שְׁוֶוער אַרוֹיס צוּ גֵיין דֶערְפוּן, "צוֹעֲקִין, וְצוֹעֲקִין, וְצוֹעֲקִין! וְאָמַר בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן (רֶבִּי נָתָן בְּרֶענְגְט אַרָאפּ דֶעם לָשׁוֹן אִין אִידִישׁ, אַזוֹי וִוי דֶער רֶבִּי הָאט דָאס גֶעזָאגְט): אוּן אֲפִילוּ אַז מֶען פַאלְט אִין אַ בְּלָאטֶע אַרַיין, שְׁרַייט מֶען אוּן מֶע שְׁרַייט, אוּן מֶע שְׁרַייט"; דָאס אִיז דִי עֵצָה וִוי אַזוֹי מֶען קֶען אַרוֹיס קְרִיכְן פוּן עֲבֵירוֹת, מֶען זָאל שְׁרֵייעֶן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן נָאכְאַמָאל אוּן נָאכְאַמָאל אוּן נָאכְאַמָאל: "הֶעלְף מִיר טַאטֶע, נֶעם מִיר אַרוֹיס פוּן מַיין בְּלָאטֶע, נֶעם מִיר אַרוֹיס פוּן מַיינֶע עֲבֵירוֹת".

אַנְשְׁטָאט קוּקְן דֶעם טֶעלֶעפָאן קוּק דִי הֵיילִיגֶע גְמָרָא, דִי הֵיילִיגֶע מִשְׁנָיוֹת; אַנְשְׁטָאט שְׁפִּילְן מִיטְ'ן טֶעלֶעפָאן זָאלְסְטוּ מִישְׁן דִי בְּלֶעטֶער פוּן דִי מִשְׁנָיוֹת, דִי בְּלֶעטֶער פוּן דִי גְמָרָא, דוּרְכְדֶעם וֶועסְטוּ פָּטוּר וֶוערְן פוּן אַלֶע טוּנְקֶלְקֵייטְן, פוּן אַלֶע צָרוֹת; דוּ וֶועסְט הָאבְּן גְרִינְג פַּרְנָסָה, אַלֶעס וֶועט זִיךְ דִיר טוּישְׁן צוּם גוּטְן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## זִיךְ דוּרְכְרֶעדְן מִיטְ'ן מְנַהֵל אָדֶער מְנַהֶלֶת

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

מָרַת ... תִּחְיֶ'.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן אַייעֶר בְּרִיוו.

אַז אִיר הָאט אַ פְּרָאבְּלֶעם מִיט אַייעֶרֶע זוּן'ס מְלַמֵּד, אַייעֶר זוּן וִויל נִישְׁט גֵיין אִין חֵדֶר - דַארְפְט אִיר רֶעדְן צוּם מְנַהֵל הר"ר ... שְׁלִיטָ"א. אִיךְ הָאבּ אִים אוֹיפְגֶענוּמֶען עֶר זָאל זַיין פַארְאַנְטְוָוארְטְלִיךְ אוֹיף אַלֶעס אִין חֵדֶר, אַזוֹי אוֹיךְ אַז אַ

מֶען הָאט אַ פְּרָאבְּלֶעם אִין סְקוּל דַארְף מֶען רֶעדְן מִיט דִי מְנַהֶלֶת.

אוֹיבּ אִיר שְׁפִּירְט אַז אִיר וִוילְט יָא רֶעדְן מִיט מִיר, אִיז דִי גְרִינְגְסְטֶע וֶועג אִיר זָאלְט שְׁרַייבְּן אַייעֶרע זַאכְן וָואס אִיר ווִילְט ווִיסְן וָואס צוּ טוּן אוּן מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְנְס הִילְף וֶועל אִיךְ אַייךְ עֶנְטְפֶערְן.

פַארְלִירְטְס אַייךְ נִישְׁט; יֶעדֶע זַאךְ וָואס עֶס שְׁטֶערְט אַייךְ, יֶעדֶע זַאךְ וָואס בַּאדֶערְט אַייךְ - זָאלְט אִיר בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

### דָאס לֶעבְּן אוֹיף דִי וֶועלְט אִיז גֶעוָואנְדְן אִינֶעם מֶענְטְשׁ

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**מָרַת ... תִּחְיֶ'.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן אַייעֶר מֶעסֶעדְזְשׁ.

אִיר שְׁרַייבְּט: "מַיין לֶעבְּן אִיז אֵיין שְׁטִיק לַיידְן צָרוֹת" אוּן אִיר פְרֶעגְט אוֹיבּ אַייעֶר גַאנְצֶע לֶעבְּן וֶועט וַוייטֶער זַיין אֵיין שְׁטִיק צָרוֹת; דָאס וֶוענְדְט זִיךְ אִין אַייךְ. עֶס וֶוענְדְט זִיךְ ווִי אַזוֹי אִיר וֶועט נֶעמֶען אַייעֶר לֶעבְּן, ווִי אַזוֹי אִיר וֶועט קוּקְן אוֹיפְ'ן לֶעבְּן.

אִיךְ ווֵייס נִישְׁט צוּפִיל פוּן אַייעֶר לֶעבְּן, אָבֶּער דָאס וָואס אִיר שְׁרַייבְּט, אִיר רֶעכְנְט אוֹיס וָואס אִיר הָאט גֶעלִיטְן - מֵיין אִיךְ אַז אִיר זֶענְט נִישְׁט גֶערֶעכְט; דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל אַייךְ בַּאהִיטְן פוּן לַיידְן, אִיר זָאלְט קֵיינְמָאל נִישְׁט ווִיסְן וָואס מֵיינְט לַיידְן, וָואס מֵיינְט צָרוֹת.

ווִיסְן זָאלְט אִיר, דָאס לֶעבְּן אוֹיף דִי וֶועלְט אִיז גֶעוָואנְדְן אִינֶעם מֶענְטְשׁ; אַז מֶען נֶעמְט אַרַיין אִין זִיךְ אֱמוּנָה, מֶען חַזֶר'ט אֱמוּנָה, מֶען ווֵייסְט אַז 'אַלֶעס וָואס גֵייט אַרִיבֶּער אִיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער מַאכְט אַלֶעס פַאר מַיין גוּטְס' - דֶעמָאלְט אִיז דָאס לֶעבְּן זִיס אוּן גֶעשְׁמַאק, אָבֶּער אַז מֶען לֶעבְּט מִיט טֶבַע, מִקְרָה אוּן מַזָל - דֶעמָאלְט אִיז זֵייעֶר בִּיטֶער.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קיט): "אֶפְשָׁר אִיז דָא אוֹיבְּן אִין הִימְל אַ וֶועלְט וָואס הֵייסְט 'עוֹלָם הַזֶה', וַוייל דָא אוֹיף דִי וֶועלְט אִיז

נִישְׁט דָא קֵיין עוֹלָם הַזֶּה, דָא אִיז דֶער גֵיהִנוֹם אַלֵיינְס, יֶעדֶער אִיז פוּל מִיט יְסוּרִים".
אֲפִילוּ דִי גְרוֹיסֶע עֲשִׁירִים זֶענֶען פוּל מִיט יְסוּרִים, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט (אִיּוֹב ה, ז): "אָדָם לְעָמָל יוּלָד קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז", אַ מֶענְטְשׁ אִיז בַּאשַׁאפְן גֶעוָוארְן זִיךְ צוּ מוּטְשֶׁען, אַ מֶענְטְשׁ לֶעבְּט וֵויינִיג אוּן דָאס גַאנְצֶע לֶעבְּן אִיז פוּל מִיט וֵוייטָאג. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ זָאגְט (קֹהֶלֶת ב, כג): "גַּם כָּל יָמָיו כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת", דָאס גַאנְצֶע לֶעבְּן אִיז פוּל מִיט כַּעַס אוּן וֵוייטָאג; עֶס אִיז נִישְׁטָא קֵיין שׁוּם עֵצָה וואוּ צוּ אַנְטְלוֹיפְן, נָאר צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

הֵייבְּטְס אָן קוּקְן אוֹיף דָאס גוּטְס וָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער טוּט מִיט אֵייךְ. אִיר זֶענְט גֶעזוּנְט אוּן שְׁטַארְק, אִיר זֶענְט נִישְׁט אִין שְׁפִּיטָאל; אִיר הָאט אַלֶע אֵבָרִים גַאנְץ, דַאנְקְטְס אִים אוֹיף אַייעֶרֶע אוֹיגְן, אַייעֶרֶע אוֹיעֶרְן, נָאז, מוֹיל, הֶענְט אוּן פִיס; מוֹהֲרַא"שׁ זָאגְט אַז דָאס אִיז דִי רָאשֵׁי תֵּיבוֹת פוּן עָשִׁי"ר: עֵ'ינַיִם, שִׁ'נַּיִם, יָ'דַיִם אוּן רַ'גְלַיִם, אַז מֶען הָאט דִי אֵבָרִים גַאנְץ אִיז מֶען רַייךְ.

אִיךְ דֶערְמַאן זִיךְ אַ מַעֲשֶׂה וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעהַאט. אִיךְ בִּין גֶעוֶועןְ בַּיי אַ חֲתוּנָה פוּן אַן אֵיינִיקְל פוּן מוֹהֲרַא"שׁ אוּן אִיךְ בִּין גֶעוֶוען זֵייעֶר צֶעבְּרָאכְן (דֶעמָאלְט זֶענֶען גֶעוֶוען מֶענְטְשְׁן וָואס הָאבְּן גֶעזוּכְט צוּ רֶעדְן צוּ מוֹהֲרַא"שׁ קֶעגְן דִי יְשִׁיבָה וְכוּ'), אִיךְ הָאבּ גֶעטַאנְצְן מִיט אַלֶעמֶען אָבֶּער אִינֶעוֵוייניג טִיף אִין מַיין הַארְץ בִּין אִיךְ גֶעוֶוען זֵייעֶר צֶעבְּרָאכְן, פְּלוּצְלוּנְג קוּמְט אַרַיין אַ אִיד אִינֶעם רִינְג אוּן כַאפְּט מִיר אָן, אִיךְ וִויל אִים אָנְכַאפְּן אָבֶּער אִיךְ טְרֶעף נִישְׁט זַיינֶע פִינְגֶער, אִיךְ דְרֵיי זִיךְ אוֹיס, אִיךְ קוּק אוּן אִיךְ זֶע אַז עֶס אִיז נִישְׁטָא קֵיין פִינְגֶער, נָאר אֵיין פִינְגֶער הָאט עֶר; אִיךְ הָאבּ גֶעשְׁפִּירְט וִוי אִיךְ קֶען עֶס נִישְׁט נֶעמֶען, אִיךְ הָאבּ גֶעוָואלְט אַרוֹיסְגֵיין פוּנֶעם רִינְג אָבֶּער אִיךְ הָאבּ אִים נִישְׁט גֶעוָואלְט פַארְשֶׁעמֶען. אִיךְ בִּין גֶעבְּלִיבְּן וַוייטֶער טַאנְצְן אוּן אִיךְ הֵייבְּן אָן טְרַאכְטְן: 'אֵיין מִינוּט, וָואס גֵייט פָּאר מִיט מִיר? פַארְוָואס בִּין אִיךְ צֶעבְּרָאכְן?! אִיךְ הָאבּ דָאךְ מַיינֶע צֶען פִינְגֶער'; אִיךְ הָאבּ גֶעשְׁפִּירְט וִוי דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעשִׁיקְט דֶעם מֶענְטְשׁ מִיר אוֹיפְצוּוֶועקְן פוּן שְׁלָאף, אִיךְ זָאל אָנְהֵייבְּן דַאנְקֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. אַזוֹי הָאבּ אִיךְ גֶעטוּן, אִיךְ הָאבּ אָנְגֶעהוֹיבְּן טַאנְצְן זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ.

דָאס זֶעלְבֶּע זָאג אִיךְ אֵייךְ, אִיר הָאט חֲתוּנָה גֶעהַאט אוּן נָאךְ אַבִּיסְל הָאט אִיר שׁוֹין לִיכְטִיגֶע קִינְדֶער; אִיר זֶענְט גֶעזוּנְט אוּן אַייעֶר מַאן אִיז גֶעזוּנְט, "וָואס פֶעלְט אֵייךְ?" אֵיין זַאךְ פֶעלְט אַייךְ, אִיר זָאלְט אָנְהֵייבְּן קוּקְן אוֹיף דָאס גוּטְס וָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער טוּט מִיט אַייךְ; אִיר זָאלְט נֶעמֶען דֶעם תְּהִלִּים אוּן אָנְהֵייבְּן לוֹיבְּן

דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, זִינְגֶען דִי גֶעזַאנְג וָואס דָוִד הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעזִינְגֶען וֶוען עֶר אִיז אַרִיבֶּער בִּיטֶערֶע שְׁוֶוערֶע צָרוֹת.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

**צוּ הָאבְּן אַ גוּטֶע שָׁלוֹם בַּיִת, דַארְף מֶען זַיין אַ וַותְּרָן אִין שְׁטוּב**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פַּרָשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**לִכְבוֹד מַיינֶע טֵייעֶרֶע תַּלְמִידִים שֶׁיִּחְיוּ וָואס וואוֹינֶען אִין יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב.**

אִיךְ בֶּעט אַייךְ אִיר זָאלְט גֶעדֶענְקֶען וָואס אִיר הָאט גֶעלֶערְנְט אִין יְשִׁיבָה, מִיט דֶעם זָאלְט אִיר לֶעבְּן. אִיר וואוֹינְט אִין אַזַא הֵיילִיגֶע שְׁטָאט, אַ שְׁטָאט וָואס מוֹהֲרָא"שׁ הָאט גֶעבּוֹיט מִיט בְּלוּט אוּן שְׁוֵייס, אַ פְּלַאץ וָואס מוֹהֲרָא"שׁ הָאט אַוֶועק גֶעגֶעבְּן דֶערְפַאר זַיינֶע טֶעג אוּן יָארְן - זָאלְט אִיר לֶעבְּן מִיט דִי לִימוּדִים.

אִיךְ בֶּענְק זִיךְ זֵייעֶר צוּ עֶנְק, אִיךְ וִויל זֵייעֶר שְׁטַארְק קוּמֶען קַיין יַבְנְאֵל צוּ מוֹהֲרָא"שׁ; אִיךְ הָאבּ יֶעצְט פְּרוּבִּירְט צוּ בַּאקוּמֶען רְשׁוּת פוּן דִי מְדִינָה שֶׁל גֵיהִנוֹם, אִיךְ וַוארְט אוֹיף אַ תְּשׁוּבָה, אִיךְ הָאף בְּקָרוֹב צוּ זַיין מִיט עֶנְק.

אִין יְשִׁיבָה אִיז יֶעצְט הוֹיךְ יוֹם טוֹב; אַלֶע בָּחוּרִים זִיצְן אוּן לֶערְנֶען, מֶען עֶנְדִיגְט יֶעדְן טָאג מַסֶכֶת תַּעֲנִית - פֶערְצִיג טֶעג אִין אֵיין צִי, פוּן ט"ו בְּאָב בִּיז רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה, אַלֶע טוּעֶן דִי סְגוּלָה פוּן מוֹהֲרָא"שׁ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת.

מוֹהֲרָא"שׁ אִיז גֶעקוּמֶען צוּ אוּנְז אִין יְשִׁיבָה זוּמֶער שְׁנַת תשע"א, דֶעמָאלְט אִיז גֶעוֶוען אַז זֵייעֶר אַסַאךְ וָואס הָאבְּן זִיךְ גֶעדְרֵיידְט אִין הֵיכָל הַקוֹדֶשׁ הָאבְּן פְּרוּבִּירְט צוּ רֶעדְן שְׁלֶעכְטְס צוּ מוֹהֲרָא"שׁ אוֹיף דִי יְשִׁיבָה, דֶעמָאלְט אִיז מוֹהֲרָא"שׁ גֶעקוּמֶען אִין קֶעמְפּ אוּן גֶעזָאגְט דִי בָּחוּרִים: "אִיךְ זָאג צוּ אַלֶע וָואס וֶועלְן לֶערְנֶען אוּן עֶנְדִיגְן יֶעדְן טָאג גַאנְץ מַסֶכֶת תַּעֲנִית וֶועלְן טְרֶעפְן זֵייעֶר שִׁידוּךְ", אוּן אַזוֹי אִיז טַאקֶע גֶעוֶוען, יֶענֶעם יָאר הָאבְּן חֲתוּנָה גֶעהַאט צֶענְדְלִיגֶער בָּחוּרִים. אַזוֹי טוּעֶן דִי בָּחוּרִים יֶעדֶעס יָאר, מֶען פָאלְגְט אַ צַדִיק, מֶען טוּט דִי סְגוּלָה אוּן מֶען זֶעט גְרוֹיסֶע נִיסִים.

פַארְוָואס שְׁרַייבּ אִיךְ עֶנְק דָאס? אִיךְ וִויל אַייךְ דֶערְצֵיילְן אַ מַעֲשֶׂה וָואס אִיז שַׁיָּיךְ צוּ דֶעם עִנְיָן. אַ אִינְגֶערְמַאן דֶערְצֵיילְט מִיר, עֶר מוּטְשֶׁעט זִיךְ מִיט שָׁלוֹם בַּיִת

און עֶר אִיז גֶעוֶוען בַּיים שִׁיעוּר וֶוען מוֹהֲרָא"שׁ הָאט גֶעזָאגְט פַאר דִי בָּחוּרִים דִי סְגוּלָה פוּן מַסֶכֶת תַּעֲנִית, אִיז עֶר צוּגֶעגַאנְגֶען פְרֶעגְן מוֹהֲרָא"שׁ אוֹיב עֶר וֶועט זָאגְן פֶערְצִיג טֶעג מַסֶכֶת תַּעֲנִית צִי עֶר וֶועט הָאבְּן אַ בֶּעסֶערֶע שָׁלוֹם בַּיִת? הָאט אִים מוֹהֲרָא"שׁ גֶעזָאגְט מִיט אַ שְׁמֵייכְל: "מֶענְדְל מֶענְדְל, אַ אִינְגֶערְמַאן וָואס ווִיל הָאבְּן אַ גוּטֶע שָׁלוֹם בַּיִת דַארְף זַיין אַ וַותְּרָן אִין שְׁטוּב".

דָאס ווִיל אִיךְ עֶנְק בֶּעטְן, אִיר זָאלְט מְוַותֵּר זַיין אִין שְׁטוּב; אִיר זָאלְט נִישְׁט מַקְפִּיד זַיין וֶוען דִי עֶסְן אִיז נִישְׁט גְרֵייט וְכַדוֹמֶה, אִיר דַארְפְט קוּקְן גוּט אוֹיף דִי ווַייבּ און אִיר הַאלְטְן טֵייעֶר. זַייט נִישְׁט קַארְג מִיט גוּטֶע וֶוערְטֶער, גֶעבְּט אָן אַ שִׁיעוּר גוּטֶע וֶוערְטֶער וֶועט אִיר זוֹכֶה זַיין אַז דִי שְׁכִינָה וֶועט רוּעֶן בַּיי אַייךְ.

וֶוען אִיר זֶענְט בַּיים צִיּוּן בֶּעטְס פַאר מִיר: יוֹאֵל בֶּן רֵיצָא רֶעכִיל, אִיךְ זָאל הָאבְּן כֹּחַ ווַייטֶער מִיט דִי תַּלְמִידִים.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

**עֶס אִיז אַ זְכוּת צוּ הֶעלְפְן דֶעם רֶבִּי'ן אוֹיפְבּוֹיעֶן דִי מוֹסְדוֹת**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ"א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ דַאנְק דִיר פַארְ'ן הֶעלְפְן דִי מוֹסָד; הָאסְט מִיר זֵייעֶר אַרוֹיסְגֶעהָאלְפְן דָאס יָאר מִיט דִי טְרַאנְסְפָּארְטֶעישְׁן, הָאסְט אַרָאפְּגֶענוּמֶען פוּן מִיר אַ גְרוֹיסֶער עוֹל.

אִיךְ הָאף דוּ וֶועסְט טְרֶעפְן שְׁנֶעל דַיין שִׁידוּךְ.

בִּיז דַיין חֲתוּנָה בְּלַייבּ מִיט מִיר, שְׁטֵיי מִיר צוּ מַיין הַאנְט מִיר ווַייטֶער צוּ הֶעלְפְן; עֶס אִיז אַ זְכוּת צוּ הֶעלְפְן דֶעם רֶבִּי'ן אוֹיפְבּוֹיעֶן דִי מוֹסְדוֹת וָואס זֶענֶען מְגַלֶה פַאר יֶעדְן אֵיינֶעם דִי עֵצוֹת פוּן רֶבִּי'ן.

זֶע וָואס דוּ קֶענְסְט טוּן מִיטְ'ן אַלְטְן בָּאס; אֶפְשָׁר קֶען מֶען דָאס פַארְרֶעכְטְן און אַז נִישְׁט דַארְף מֶען שׁוֹין קוֹיפְן אַ נֵייעֶם בָּאס, מִיר הֵייבְּן אָן חֵדֶר אִין ווִילְיַאמְסְבּוּרְג אִם יִרְצֶה ה' מָאנְטָאג פַּרְשַׁת כִּי תָבוֹא. יֶעצְט זָאגְט דֶער גָאוֶוערְנָאר אַז מֶען קֶען עֶפֶענֶען דִי מוֹסְדוֹת, וֶועלְן מִיר ווַייטֶער קֶענֶען טְרָאגְן און בְּרֶענְגֶען דִי קִינְדֶער מִיטְ'ן בָּאס.

זֶע צוּ עֶנְדִיגְן שַׁ״ס; וֶוען דוּ הָאסְט אִיבְּרִיג צַייט, וֶוען דוּ טְרָאגְסְט דִי קִינְדֶער, דוּ בְּרֶענְגְסְט דִי קִינְדֶער - זָאלְסְטוּ הַאלְטְן מִיט דִיר אַ גְמָרָא, עֶנְדִיג שַׁ״ס וֶועסְטוּ זוֹכֶה זַיין צוּ וֶוערְן אַ חָתָן.

אִיךְ הָאבּ לִיבּ אַלֶע תַּלְמִידִים אוּן נָאךְ מֶער דִי אַלֶע וָואס הֶעלְפְן מִיר מִיט אַ גֶעטְרֵיישַׁאפְט בּוֹיעֶן דִי מוֹסְדוֹת.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## זָאלְסְט זִיךְ נִישְׁט שֶׁעמֶען מִיט דַיין מַאמֶע

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ג׳ פַּרְשַׁת רְאֵה, כ״א מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

**... תְּחִיֶ׳, תַּלְמִידָה בֵּית פֵּיגָא בְּרֶסְלֶב.**

אִיךְ בֶּעט דִיר זֵייעֶר זָאלְסְט זִיךְ שְׁטַארְקְן מִיט אַלֶע דַיינֶע כּוֹחוֹת; דוּ בִּיסְט אַ טֵייעֶר קִינְד, אַ וואוֹיל קִינְד, אִיךְ הֶער זֵייעֶר גוּטֶע גְרִיסְן אוֹיף דִיר. נָאךְ אַבִּיסְל וֶועסְטוּ טְרֶעפְן אַ גוּטֶע שִׁידוּךְ, דוּ וֶועסְט הָאבְּן דַיין אֵייגֶענֶע לֶעבְּן.

דַיין מַאמֶע אִיז זֵייעֶר אַ וואוֹילֶע פְרוֹי; עֶס דַארְף דִיר נִישְׁט בַּאדֶערְן אַז זִי גֵייט אָנְגֶעטוּן פָּשׁוּט. זָאלְסְט זִיךְ נִישְׁט שֶׁעמֶען מִיט דַיין מַאמֶע; אַז דוּ וֶועסְט זִיךְ שֶׁעמֶען מִיט דַיין מַאמֶע וֶועלְן דַיינֶע קִינְדֶער זִיךְ שֶׁעמֶען מִיט דִיר, עֶס אִיז נִישְׁט דַיין פְּרָאבְּלֶעם אַז דַיין מַאמֶע גֵייט אָנְגֶעטוּן פָּשׁוּט.

וָואס דוּ דַארְפְסְט בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן - וֶועסְטוּ זֶען גְרוֹיסֶע נִיסִים.

אִיךְ וֶועל דִיר שִׁיקְן יֶעדֶע וָואךְ דֶעם קוּנְטְרֵס עֲצָתוֹ אֱמוּנָה, וֶועסְטוּ זֶען ווִי אַזוֹי מֶען קֶען לֶעבְּן אַ זִיס לֶעבְּן.

שְׁרַייבּ מִיר נָאךְ בְּרִיוו וֶועסְטוּ מִיר מְחַיֶ׳ זַיין.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

**מַאךְ זִיךְ שִׁיעוּרִים אִינֶעם רֶבִּינְ'ס סְפָרִים, אִין אֲשֶׁר בַּנַּחַל**

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד' פַּרְשַׁת רְאֵה, כ"ב מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

אִיךְ בֶּענְק זִיךְ זֵייעֶר צוּ דִיר, אִיךְ וַוארְט צוּ הֶערְן וָואס הֶערְט זִיךְ בַּיי דִיר, וְוִי דוּ שְׁטַארְקְסְט זִיךְ אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם בַּיי אוּנְז אִין קֶעמְפּ אִיז זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ, דִי בָּחוּרִים לֶערְנֶען זֵייעֶר פְלַייסִיג; זֵיי לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג מַסֶּכֶת תַּעֲנִית דָאס צוּ עֶנְדִיגְן אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה פֶערְצִיג מָאל. אִיךְ הָאף אַז דוּ הָאסְט אוֹיךְ עֶפֶּעס פְּלֶענֶער פַאר רֹאשׁ הַשָּׁנָה; אִיךְ הָאף אַז דוּ וֶועסְט קוּמֶען צוּם רֶבִּי'ן מִיט פוּלֶע פֶּעק, דוּ וֶועסְט הָאבְּן וָואס צוּ דֶערְצֵיילְן דֶעם רֶבִּי'ן פוּן דַיינֶע סִיּוּמִים.

מַאךְ זִיךְ שִׁיעוּרִים אִינֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּינְ'ס סְפָרִים; דֶער רֶבִּי זָאגְט (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן שמט): "שֶׁיְּכוֹלִין לִהְיוֹת נַעֲשֶׂה בַּעַל תְּשׁוּבָה גָּמוּר עַל יְדֵי לִמּוּד הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ", מֶען קֶען וֶוערְן אַ גְרוֹיסֶער בַּעַל תְּשׁוּבָה אַז מֶען לֶערְנְט זַיין סֵפֶר, "וְאָמַר, שֶׁמִּי שֶׁיֵּשֵׁב וְיַעֲסֹק בִּסְפָרָיו, רַק בְּלִי קִנְטוּר וְנִצָּחוֹן, וְיִסְתַּכֵּל בּוֹ בֶּאֱמֶת, אָז בְּוַדַּאי יִהְיוּ נִבְקָעִין אֶצְלוֹ כָּל גִּידֵי קַשְׁיוּת לְבָבוֹ", נָאךְ הָאט דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט, אַז וֶוער עֶס וֶועט לֶערְנֶען זַיין סֵפֶר מִיט אַן אֱמֶת, וֶועט זִיךְ אִים עֶפֶּענֶען אַלֶע זַיינֶע פַארְשְׁטָאפְּטֶע אָדֶערְן; מַאךְ זִיךְ אַ שִׁיעוּר אִינֶעם רֶבִּינְ'ס סְפָרִים וֶועסְטוּ וֶוערְן אַן עֶרְלִיכֶער אִיד.

הַיינְט הָאבְּן מִיר דֶעם הֵיילִיגְן סֵפֶר אֲשֶׁר בַּנַּחַל, אַרוֹיסְגֶענוּמֶען פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּינְ'ס סְפָרִים לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה וִוי אַזוֹי מֶען קֶען זִיךְ שְׁטַארְקְן אִין יֶעדֶע מַצָּב, אִין יֶעדֶע שְׁוֶועריִקְייט אִיז עֶס מְחַזֵּק דֶעם מֶענְטְשׁ; זָאלְסְטוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג אַ בְּרִיוו וֶועסְטוּ וֶוערְן אַן עֶרְלִיכֶער אִיד.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## "עֲצָתוֹ אֱמוּנָה" זָאל זַיין דַיין עֶרְשְׁטֶער שִׁיעוּר

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד' פָּרְשַׁת רְאֵה, כ"ב מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

**... תְּחִיֶ', תַּלְמִידָה בֵּית פֵּיגָא בְּרֶסְלֶב.**

אַז דוּ ווילְסְט וויסְן ווי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן זָאלְסְטוּ לֵיינֶען דִי בְּרִיוו פוּן עֲצָתוֹ אֱמוּנָה.

דָאס זָאל זַיין דַיין עֶרְשְׁטֶע שִׁיעוּר פוּן אַלֶע דַיינֶע שִׁיעוּרִים; דָאס זָאלְסְטוּ טוּן פַאר תְּהִלִּים, פַארְ'ן דַאווֶענֶען אוּן פַאר אַלֶעס. דָאס וֶועט דִיר בְּרֶענְגֶען צוּ אַלֶעס גוּטְס.

וֶוען אִיךְ קוּם צוּ אַייךְ אִין סְקוּל ווִיל יֶעדֶע מֵיידְל רֶעדְן פְּרִיוַואט, יֶעדֶער זוּכְט ווִי מֶען קֶען פְרֶעגְן עֶפֶּעס פְּרִיוַואטֶע שְׁאֵלוֹת פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה; עֶס נֶעמְט מִיר אַוֶועק זֵייעֶר אַסַאךְ צַייט צוּ רֶעדְן מִיט יֶעדְן אֵיינֶעם פְּרִיוַואט, אִיךְ הָאבּ נִישְׁט דִי צַייט פַאר דֶעם.

דֶערִיבֶּער הָאבּ אִיךְ גֶעמַאכְט אַ נֵייעֶ זַאךְ, אִיךְ שְׁרַייבּ פַאר אַלֶע תַּלְמִידוֹת יֶעדֶע וָואךְ אַ גַאנְצֶע סֵפֶר; סֵפֶר עֲצָתוֹ אֱמוּנָה אוּן סֵפֶר אִישׁ אֱמוּנוֹת, דָארְט קֶען מֶען מִיר פְרֶעגְן אַלֶע שְׁאֵלוֹת אוּן אַלֶע סְפֵיקוֹת; דָארְט קֶען מֶען מִיר בֶּעטְן חִיזוּק אוּן שְׁמוּעֶסְן מִיט מִיר. אִיךְ קֶען מֶער נִישְׁט רֶעדְן פְּרִיוַואט מִיט מֶענְטְשְׁן, אִיךְ הָאבּ נִישְׁט קַיין צַייט; אַלֶעס וָואס מֶען ווִיל ווִיסְן קֶען מֶען מִיר פְרֶעגְן אִינֶעם סֵפֶר, אַלֶע שְׁאֵלוֹת שְׁטֵייעֶן אִינֶעם סֵפֶר אוּן מֶען בַּאקוּמְט קְלָארֶע תְּשׁוּבוֹת.

וַוייז דֶעם בְּרִיוו פַאר דַיינֶע חַבֶרְ'טֶעס; זֵיי זָאלְן לֶערְנֶען דִי בְּרִיוו וֶועלְן זֵיי זַיין קְלָאר ווִי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן אִין לֶעבְּן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## בַּאשֶׁעפֶער, שַׁבָּת אִיז מַיין עֶרְגְסְטֶע טָאג

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד' פָּרְשַׁת רְאֵה, כ"ב מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

... תְּחִיֶ'.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

אִיךְ בֶּעט דִיר זֵייעֶר זָאלְסְט פְּרוּבִּירְן מִיט אַלֶע דַיינֶע כּוֹחוֹת צוּ זַיין פְרֵיילִיךְ;

אַ מֵיידל אִין דִי יָארְן פוּן שִׁידוּכִים דַארְף זַיין פְרֵיילִיךְ, שְׁטֶענְדִיג אַרוּם גֵיין מִיט אַ שְׁמֵייכְל.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד): וֶוען מֶען אִיז פְרֵיילִיךְ וֶוערְט מֶען גֶעזוּנְט, אַלֶע וֵוייטָאגְן גֵייעֶן אַוֶועק. וֶוען מֶען אִיז פְרֵיילִיךְ אִיז מֶען נָאנְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט זֵייעֶר לִיבּ פְרֵיילִיכֶע מֶענְטְשְׁן, עֶר הָאט נִישְׁט לִיבּ וֶוען מֶען אִיז טְרוֹיעֶרִיג; אֲפִילוּ וֶוען מֶען וֵויינְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן טָאר דָאס נִישְׁט זַיין פוּן טְרוֹיעֶר מֶען דַארְף וֵויינֶען צוּ אִים פוּן פְרֵיילִיכְקֵייט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קעה).

וָואס דוּ דַארְפְסְט זָאלְסְטוּ בֶּעטְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן; שְׁמוּעֶס מִיט אִים, דֶערְצֵייל אִים דַיין וֵוייטָאג; דֶערְצֵייל אִים אַלֶעס וָואס בַּאדֶערְט דִיר אִין שְׁטוּבּ פוּן דַיינֶע עֶלְטֶערְן, דֶערְצֵייל אִים אַז דוּ הָאסְט נִישְׁט לִיבּ צוּ זַיין אִין שְׁטוּבּ שַׁבָּת; זָאג אִים: **"הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיךְ הָאבּ נִישְׁט לִיבּ צוּ זַיין אִין שְׁטוּבּ שַׁבָּת; שַׁבָּת אִין שְׁטוּבּ אִיז מַיין עֶרְגְסְטֶע טָאג, עֶס אִיז מִיר זֵייעֶר שְׁוֶוער צוּ זַיין אִין שְׁטוּבּ, הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיךְ ווִיל שׁוֹין חֲתוּנָה הָאבְּן".**

בְּנוֹגֵעַ דֶעם בָּחוּר וְכוּ׳; דוּ בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן דוּ זָאלְסְט הָאבְּן אַ גוּטֶער מַאן, אַ וואוֹילֶער מַאן, אַ הַארְצִיגֶער מַאן, אַ מַאן וָואס וֶועט דִיר לִיבּ הָאבְּן, אַ מַאן וָואס וֶועט רֶעדְן שֵׁיין צוּ דִיר, אַ מַאן וָואס וֶועט זָארְגְן פַאר דִיר; עֶס אִיז נִישְׁט גוּט אַרַיין צוּ נֶעמֶען אַ בָּחוּר אִין קָאפּ אוּן זִיךְ אוֹיסְמָאלְן 'עֶר גֵייט זַיין מַיין חָתָן'; קוֹדֶם כָּל וֶוער זָאגְט יֶענֶער אִיז בִּכְלַל מַסְכִּים. צְוֵוייטְנְס, וֶוער זָאגְט אַז דָאס אִיז גוּט פַאר דִיר; דִי בֶּעסְטֶע זַאךְ אִיז וֶוען מֶען שְׁמוּעֶסְט עֶס אוֹיס מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן.

גֵיי יֶעדְן טָאג אַבִּיסְל אִין פֶעלְד שְׁפַּאצִירְן אוּן זָאג פַארְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן דִי גַאנְצֶע גֶעשִׁיכְטֶע מִיטְ'ן בָּחוּר... אוּן בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן עֶר זָאל דִיר הֶעלְפְן.

אִיךְ וַוארְט צוּ הֶערְן דַיינֶע סִיוּמִים וֶוען דוּ עֶנְדִיגְסְט תְּהִלִּים.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## הֶעלְף מִיר דְרוּקְן אֲשֶׁר בַּנַּחַל

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת רְאֵה, כ״ב מְנַחֶם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

**לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אַ גְרוֹיסְן יְיַשֵּׁר כֹּחַ פַאר׳ן מִיר הֶעלְפְן אַרָאפּ נֶעמֶען פוּן מִיר דֶעם גַאנְצְן עוֹל פוּן אוּמַאן; דוּ נֶעמְסְט אוֹיף דִיר שׁוֹין אַפָּאר יָאר דִי גַאנְצֶע עוֹל פוּן פַארְדִינֶגְען בֶּעטְן אוּן צוּשְׁטֶעלְן דִי פְּלַאץ אַזוֹי שֵׁיין.

אַז דוּ נֶעמְסְט צַאם גֶעלְט פַאר בֶּעטְן פוּן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוּן דוּ הָאסְט גֶעלְט לִיגְן דָארְט, אֶפְשָׁר קֶען אִיךְ דִיר גֶעבְן גֶעלְט דָא אוּן דִי גֶעלְט פוּן דָארְט זָאל אִיךְ קֶענֶען נוּצְן צוּ דְרוּקְן אֲשֶׁר בַּנַּחַל? אִיךְ דַארְף יֶעצְט שִׁיקְן אַ גְרוֹיסֶע סוּמֶע גֶעלְט קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִיר גֵייעְן יֶעצְט נָאכְאַמָאל דְרוּקְן אֲשֶׁר בַּנַּחַל.

לָאז מִיר וִויסְן אוֹיב מֶען קֶען דָאס עֶרְלֶעדִיגְן, אִיךְ וִויל נִישְׁט אָפְּשְׁטֶעלְן דָאס דְרוּקְן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

## לֵיין דִי בְּרִיוו, וֶועסְטוּ וִויסְן וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת רְאֵה, כ״ב מְנַחֶם-אָב, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

**לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.**

אַמָאל פְלֶעגְסְטוּ מִיר זָאגְן וִוי דוּ בִּיסְט זִיךְ מְחַיֶּה מִיט יֶעדֶע בְּרִיוו פוּן עֲצָתוֹ אֱמוּנָה אוּן אִיש אֱמוּנוֹת; דוּ הָאסְט גֶעלֶעבְט, בִּיסְט גֶעוֶוען פְרִישׁ, פוּל מִיט חַיּוּת, יֶעצְט זֶע אִיךְ אַז דוּ לֵיינְסְט מֶער נִישְׁט דִי בְּרִיוו.

אוֹיב דוּ וִוילְסְט וִויסְן וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן, דוּ וִוילְסְט הָאבְן אַ חַיּוּת אִין לֶעבְן, דוּ וִוילְסְט וִויסְן וִוי אַזוֹי זִיךְ אוּמְצוּגֵייִן אִין לֶעבְן מִיט יֶעדֶע פְּרַט וּפְרַט; מִיט דִי וַוייבּ, מִיט דִי עֶלְטֶערְן, מִיט קִינְדֶער, מִיט זִיךְ אַלֵיינְס וְכוּ׳ וְכוּ׳ - זָאלְסְטוּ לֶערְנֶען דִי בְּרִיוו.

אִיךְ הָאבּ שׁוֹין נִישְׁט קַיין צַייט צוּ רֶעדְן פְּרִיוַואט מִיט מֶענְטְשְׁן; אִיךְ הָאבּ אַזוֹיפִיל אַרְבֶּעט וָואס לִיגְט אוֹיף מִיר אַז אִיךְ קֶען נִישְׁט מַאכְן צַייט צוּ רֶעדְן פֶּערְזֶענְלִיךְ מִיט יֶעדְן אֵיינֶעם. אִיךְ שְׁרַייבּ יֶעדֶע וָואךְ מִיט׳ן הִילְף פוּנֶעם

אֵייבֶּערְשְׁטְן פַּאר מַיינֶע תַּלְמִידִים וְתַלְמִידוֹת אַ גַאנְצֶע קוּנְטְרֵס פוּן שֵׁיינֶע בְּרִיוו, דָארְט קֶענְסְטוּ זֶען ווִי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן; אִיךְ שְׁמוּעֶס מִיט מַיינֶע תַּלְמִידִים דוּרְךְ דִי בְּרִיוו, דָאס אִיז מַיין וֶועג אִין דִי טֶעג צוּ רֶעדְן מִיט מַיינֶע תַּלְמִידִים.

אִיךְ הָאף אַז דוּ וֶועסְט שְׁמוּעֶסְן מִיט מִיר יֶעדְן טָאג; דוּ וֶועסְט לֵיינֶען דִי בְּרִיוו, דוּ וֶועסְט מִיר פְרֶעגְן דִי שְׁאֵלוֹת פוּן דִי בְּרִיוו אוּן הֶערְן וָואס אִיךְ עֶנְטְפֶער דִיר.

אִיךְ הָאבּ דִיר זֵייעֶר לִיבּ.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

Keren Hadfusa of Breslev
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205-1509
P: 718-387-2691
Email: Mail@kerenhadfusa.org